

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Az ischli élet.

Budapest, augusztus 10.

Ischiben kellemes az élet, mert a vidék szép, a levegő pompás. Nem csoda tehát, hogyha jó öreg uralkodónk szívesen tölti ott idejét s egyetlen egy évből több napot szentel személyes jelenlétéből az osztrák fürdőhelynek, mint amennyi jutott nekünk magyaroknak három-négy évtized alatt. A király szereti a nyárszolgárai nyugalmat és a gemütlich életet. Ischiben mindezt együtt találja. Reggel jön a kedvencz komornyikja, fölkölti, fölöltözteti. Azután jön Kerzl doktor és megkérdezi, hogyan szolgál őfelsége egészsége? Ischiben nincsen Wachparade, nincsen udvari czeremonia. Hamen van egy jó nagy vadaskert, ahol vadászni lehet; van egy mező, ahol inkognitó sétálni lehet; van a mezőn egy nyaraló, ahol az uralkodó intim, bár nem biborban született társaságot talál, amelyiknek a körében a kellemes háziasszonnyal és más, meghívott vendégekkel kártyázni lehet. A jó öreg uralkodó örül, hogy ebben a körben a maga izlése s a maga módja szerint élhet, akár csak egy bécsi spießbürger, aki nyárára megunva a császárvárost, elmenekül a stájer hegyek közé.

Ischiben ilyen az élet s mi csak örülhetünk, hogyha jó öreg uralkodónk-

nak kellemesen telnek a napjai. De bármennyire sajnáljuk, vannak napok, amikor mégis kénytelenek vagyunk megzavarni az ischli csendéletet s országos bajainkkal fölkeresni a nyaraló uralkodót. Magyarországon ugyanis nem olyan gondtalan az élet, mint Ischiben, sőt ellenkezőleg. Magyarországon nem is annyira gemütlich, mint inkább szomorú és aggodalmas az élet. Sok az ellenségünk innen és túl a határokon. És nagy, nehéz szociális bajaink vannak idebenn. A külpolitika és a belpolitika ege egyformán borús. Ifjú-török mozgalom és revali találkozó, horvát fészkelődés, osztrák kapzsiság egyformán nyugtalanítanak bennünket. Suttognak arról, hogy megint követelni fogják tőlünk a létszámemelést; adóreform készül, amiről azt mondják, hogy tulajdonképen adófelemelés lesz. S új elhelyezkedést keresnek a nemzeti erők: tapogatózva kutatják egymást a meglévő pártok, hogy a hazafias munkára szorosabban összefogjanak. Választási reformmal vajudik a politikai élet méhe, hogy megszüljön az új, a népakaratot jobban kifejező parlamentáris rendet. Munkaláz, alkotási kedv zord agodalommal így bonyolódik össze a lelkekben s így nem csoda, hogyha azok, akik Magyarország jövőjét szívükön viselik, nem olyan gemütlich világot élnek, mint az Ischiben nyaraló uralkodó.

A nemzet azonban lojálisan viselkedik a pihenő koronás királylyal szemben s csak nagy ritkán és sohasem sürgető ok nélkül kopogtat az ischli nyaraló ajtaján. Megirták a lapok, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök éppen a múlt héten kopogtatott be ezen az ajtón s kihallgatáson jelent meg a felség előtt. Két napos minisztertanács előzte meg ezt az audienciát. Két álló napig dolgoztak a magyar miniszterek, hogy a magyar politikai élet legközelebbi jövőjét domináló s a nemzet életében bizonyára korszakalkotó fontosságú kérdéseket kellő alapossággal előkészítsék. Azt is megirták a lapok, hogy Wekerle Sándor az uralkodónak egy és háromnegyed óra alatt eleferálta a két napos minisztertanács egész anyagát, tehát nehéz államügyekkel nem tulságosan sokáig foglalta le ő felsége drága idejét.

Az ischli élet kellemetességi közt egy és háromnegyed óra, ha nem is sok, de nem is kevés. Egy és háromnegyed óra alatt bőségesen mindenről referálhat egy ügyes és fürgenyelvű miniszterelnök, hiszen az uralkodó elé amugy is csak a kvintesszenciáját szokás vinni az államügyeknek, nem pedig az időt rabló részleteket. Ezért az egy és háromnegyed óráért, amit ő felsége kegyesen nekünk ajándékozott, tehát hálásak vagyunk, de mégis kellemetlenül

Babeuf társa.

— Történelmi morzsa. —

Irta: Floriche.

(Utánnyomás tilos.)

Rémes idők jártak. XVI. Lajos hiába adta egymás után az alkotmány-pótló engedményeit, a nép, az istenadta nép folyton növekvő étvágyát még sem tudta kielégíteni, mint ahogy lehetetlen is volt ez, hiszen hetedizigleni ősei bűneit kellett volna véraldozatok árán kiegyenlíteni — de hát később ki is egyenlítette úgy, a hogy!

A kedves, a szelíd, a mindig dalra kész párisi nép vörös frigiái siphákban szakgatta fel a köveket, már szélteben dalolta a Rouget de Lisle halhatatlan nótáját, de azért a kis, alig három hónapos menyecske, de Loisy marquise palotájában vigan folyt a five o'clock thee.

Egy csomó szép asszony piczi szája csacsozott — politikáról!

Loisy ögróf a Bastille parancsnoka volt és napról-napra kapta a halállal fenyegető névtelen leveleket, mik a szép asszonyt kétségbe ejtették. Barátnői vigasztalni akarták, de hiába volt minden beszéd, a kis marquise nem nyugodott meg. Ő már látta a királyság végét, hiszen az egész arisztokrácia beszélt a XVI. Lajos gyöngeségéről, aki egy ijedt percében képes volt Mirabeaut fogadni titkos, belső tanácsosául.

De legjobban rémit, — folytatta a szép asszony, — hogy egy ember, egy hajdani jobbágyunk fia üldöz vészesen fenyegető, de mégis szerelmes leveleivel.

Szerelem — fenyegetés . . . e két szó elég volt, hogy lázba hozza a sok szép asszonyt.

— Ki az? Hogy néz ki? — hangzott minden felől.

— Mondom egy jobbágyfiú és olyan, mint akárki! De e fiú ma néptribune, ura, vezére a helyzetnek. Mikor férjhez mentem s először vitt az uram az udvarhoz, hintómat elragadták a lovak és a megvadult állatokat ez az ember fogta le . . . Pár nappal ezután Versaillesből jövet, egy horda fegyveres sansculotte vette körül a kocsiomat, de megjelent ez az ember és elég volt a neve, hogy támadóim eloszoljanak. Rengeteg halma lehet e bitangok között!

— És beszél is veled? — kíváncsiskodott egy szép asszony.

— Üldöz folyvást, de mindig a legnagyobb alázattal intézi hozzám epedő, szerelmes vallomásait, mikbe szüntelenül fenyegetést, halálos, gyilkos fenyegetést kever. De én rettenetes félmeim között is mindig úgy bántam vele, amint azt egy utonálló megérdemli és most épp egy hete, azzal vált el tőlem, hogy egy hét se telik bele és én térdnélva kérem az ő kegyelmét. Akkor kacagtam, — pedig szavaitól megfagyott ereimben a vér!

— Ugyan menj már! — szólt Puget grófnő, — ime letelt a hét és nem váltotta be a szavát!

E pillanatban ágyuk dörgése hangzott s az utcák közvetén vágató paripák patkói csattogtak.

Az asszonyok kíváncsiságukat legyőzve futottak az ablakhoz. Az esti félhomályban vörös fény ömlött Páris fölé, míg az égbolt felé fekete füstoszlop emelkedett.

Két óránál tovább tartott a fegyverek szünetlen rovgása és az utcán tolongó nép egyre ordította: A la Bastille! a la Bastille!

Végre elcsillapodott a zaj, de az asszonyok — mintegy hypnotizálva — még mindig ott álltak a nagy szalón ablakainak drapériái alatt.

Egyszerre egy lakáj lépett be égő kandeláberekkel, miket reszkető kézzel tett le az asztalra:

— Bocsánatot kérek, kegyelmes asszony, a kapu előtt fegyveres emberek állnak, de én nem merek nekik ajtót nyitni!

— Mit akarnak?

— Azt állítja a vezetőjük, hogy az ögróf ur küldte őket!

— Akkor bocsássa be őket — jöjjön, aminek jönni kell!

Pár pillanat múltán már hallani lehetett a fegyveresek nehéz lépteinek dübörgését az előcsarnokban, majd felpattant az ajtó és Morel tribunnal az élen benyomult egy csomó sansculotte, csörtetve puskáikkal s görbe kardjaikkal, mintha korezmában volnának:

— Asszonyom, — szólt a vezér, — Loisy ögróf meghalt és én, akit innen úgy kergetett ki, mint egy lakajt, ígéretemhez híven visszajövök, mint ura és parancsolója!

A szép asszonynak görsösen szorult össze a szíve. Mondhatatlan fájdalmat érzett egész lényében. Egy pillanatig úgy tetszett, mintha össze akarna roskadni, de erőt vett magán, — felgyenesedett, mint egy királyné:

— Morel! — kiáltá, — te fegyveres erővel törsz be ide, hogy védtelen asszonyokat bántalmazz! — ez méltó a te férfiasságodhoz! De most parancsolom, hogy hord el innen magad és rongyos czinkosaidat!

Meztelen, gömbölyű karjaival a terem ajtajára mutatott, szemében villámlott a harag, a

íti meg fülünket az a kormány-nyilatkozat, hogy Wekerle Sándor ez idén már nem készül többé Ischlbe. Az uralkodónak — mondja ez a nyilatkozat — pihenésre van szüksége, s ezután azzal fog foglalkozni Ischlben, hogy erőt gyűjt télire.

Becsületos óhajításunk, hogy az agg király jó erőben érje meg a közeledő telet. És ha az úgy volna, hogy a nyári semmittevéssel, minden nyugalomban töltött óra megtakarított energiájával, erő tartalékalapot lehetne gyűjteni télire, magunk is azt ajánlanók a jó öreg uralkodónak, hogy ne foglalkozzék semmivel Ischlben, csak sétáljon, csak vadászson, csak visztezzék abban a nyaralóban, melynek lakói és vendégei előtte kellemetesekek. Ámde tudjuk, hogy az emberi erő nem olyan, mint a villamos folyam, hogy akkumulátorban elraktározható s ezért fájdalommal vesszük tudomásul, hogy a király éppen a magyar ügyek teljes elhanyagolásával óhajtja kimélni a nekünk is nagyon becses egészségét, aminek aligha ártana meg még vagy egy, egy és háromnegyedórás audiencia. Hazafias fájdalomunk annál nagyobb, mert úgy tudjuk, hogy más és nem speciálisan magyar ügyekkel szemben a király nem kiméli egészségét. Wekerle ki van tiltva Ischlből, de Aehrenthal nincsen, Beck sincsen. És más fejedelmi sorsban politizáló vendégek jönnek, mennek Ischlbe.

Tegnap volt ott József főherczeg, hogy a hadsereg dolgaiért referáljon. Nemsokára pedig jön Edvárd király, hogy házuk közös érdekeit tanácskozza meg felséges kollegájával. Edvárd király, aki zajos fiatalsága emlékeit s a londoni szezon fáradalmait kipihenendő, minden évben ellátogat Marienbadba, sohasem mulasztja el, hogy öreg barátjának az osztrák földön való vendéglátásért köszönetet mondjon. Most is megcselekszi ezt s kétségtelen, hogy a revali találkozó

után, amelyen Edvárd az orosz czárral közösen, olyan sikeresen nyirta meg a monarchia balkáni politikájának szárnyait, a két uralkodónak sok közölni valója lesz egymással s nem utolsó mulatság lesz az sem, hogy Aehrenthal szemtől-szembe lehet majd látni azzal a koronás urral, aki őt s egész lassu észszel mozgó diplomáciáját zseniálisan a falhoz állította.

De az ilyen czeremóniás fogadtatások sok fáradsággal járnak, többel, mint egy egy és háromnegyed órás audiencia s ha lojális érzéssel is rosszul esik látunk, hogy agg uralkodónk minden politikai személyiség, minden czeremóniás fogadtatás előtt nyitva tartja ischli háza kapuját, csak éppen, ha a magyar miniszterelnök keresi, akkor látja szükségét annak, hogy erőt gyűjtsön télire.

Szomorú, de így van, csakis egy magyar miniszterelnök fogadtatása után adhattak ki ilyen kommunikét.

Budapest, augusztus 10.

A miniszterelnök Budapesten. Wekerle Sándor miniszterelnök dányosi birtokáról, hol a vasárnapot töltötte, ma reggel a 9 óra 20 perczkor érkező gyorsvonattal Budapestre érkezett.

Beszámoló. Dr. Veresmarthy Miklós, a szentendrei választókerület országgyűlési képviselője vasárnap Tahitófalu, Pöcsmegyeren és Szigetmonostoron beszámoló beszédet mondott. Beszámolóiban, amelyeket mindenütt nagy tetszéssel fogadtak, hevesen kikelt a néppárt ellen abból az alkalomból, hogy Szentendrén és a szentendrei kerülethez tartozó községekben szervezkedő gyűléseket tartott. Bűnt követnek el azok — mondta — akik Magyarországon, ahol a nemzetiségiek állandóan veszélyeztetik az állam egységét, a polgárok között felekezeti békétlenséget szítanak. A beszámoló végén Veresmarthy-nak és a kormánynak bizalmat szavaztak.

gyűlölet, — az elkésztett, megbántott asszony minden kérésselhetetlen akarata, mely előtt a tribün — akinek szíve telve volt oly szerelemmel, mely képes volt őt hőssé, vagy galád bűnössé tenni — meghunyászkodott és duzzogó czinkosait vitte maga után.

Esztendők multak el... A forradalom rémuralma a guillotine vérébe fult és a Directorium vette át a francia nemzet vezetését.

A száműzött arisztokraták visszatértek, az őrök paloták terméi újra megnyitottak és megkezdődött, mintha csak tegnap hagyták volna el, folytatásul az ünnepélyek mesés sorozata.

Nagyon frivol, nagyon pikáns estélyek folytak akkor Párisban! Az intrikák és konspirációk igazi kora nem az Anjouk, a Bourbonok korára, de a Directorium idejére esik.

Minden lépten-nyomon egy-egy összeesküvést fedeztek fel az állami rend megbontása ellen. A vendéi vezérek — Charrette és Stofflet kivégzése után következett az áruló Pichegru herczeg halála s a Jakobinusok veresége teljes volt az egész vonalon.

Ez időben nyitotta meg terméit újra a szép Loisy marquise is és kezdett vinni oly eszevesztett életet, amely elszédítette az akkori társaságot.

Ünnepélyről-ünnepélyre vitte vendégeit és szépségével, kacagó, örök vidámságával meghódította kora minden előkelőségét.

És volt ideje mindenre! Kora hajnalban tért nyugalomra, de már délelőtt látogatást tett a prefektusnál és az idegen követségeknél, hogy délután megint fogadja meghitt barátait.

A rossz nyelvek számtalan szerelmi kalan-

dot fűztek a nevéhez és erősen állították, hogy szoros kötelék fűzi a köztársaság nagytekintélyű, nagyon félt, hatalmas főügyészéhez, Morelhez.

Voltak, akik kételkedtek ebben; hiszen sokan tudták, hogy Morel gyilkolta meg a marquise férjét, de mégis nagyon gyanus volt, hogy az ügyésznek éjjel-nappal szabad járása volt a palotában.

De jött a titok megfejtése.

Barrasnál volt nagy hivatalos ünnepe. A Tuillériák terméi telve voltak a metropolis előkelőségeivel. Pazar fény, gyönyörű asszonysereg, a kor legnagyobb nevi hírességei töltötték meg a palota minden zugát és beszéltek a legutabb konspirációról, mely készülöben van, de amelynek vezéreit a rendőrség még nem tudta kiszimatolni.

Egyszerre felpattant a szárnyas ajtó s az akkor divatba hozott, könnyű, fehér csalánszővetű, a kebel alatt átkötött peplumban, felségesen, mint maga az Olympról leszálló Junó, belépett Loisy marquise a Morel karján.

Egy pillanat alatt a helyzet magasztalan állott s tudta miről folyik a beszéd s aztán mosolyogva fordult Barras felé:

— Ne fárassza a rendőrséget, monsieur le Directeur! Én elhoztam a konspiráció főnöke fejét!

Morel halálra válva, zsibbadt tagokkal állt a szép asszony mellett, aki folyton mosolyogva folytatta:

— Az én kedves barátom, Morel, aki a Bastille bevételénél leszurta a férjemet, egy gyenge pillanatában szíves volt nekem átadni a konspiráció — a Babeuf és Morel által rendezett összekövés összes terveit és névsorát. Ime itt van-

Az adóreform.

Budapest, augusztus 10.

(I.) Az egész ország aggodalommal eltelve néz az 1909. évi budget elé, amelynek tervezetével a mult héten foglalkozott a minisztertanács s amelyről már ma olyan hírek keringenek, hogy lényegesen nagyobb állami szükségleteket fog feltüntetni, mint az idei. Ha ehhez hozzávesszük azt, hogy az 1908. évi budget is 113 millióval volt nagyobb a mult esztendeinél; hogy a képviselőház részint beruházásokra, részint fizetésjavításokra az utolsó hónap alatt majdnem ötszáz milliót szavazott meg s hogy végül a közös költségek is emelkedni fognak, részint az új szükségletek miatt, részint a katonatisztek fizetése miatt, akkor igazán nem sok reménységgel nézhet ez a kiszípolyozott ország a jövő elé.

A képviselőház előtt fekszenek azok a javaslatok, melyeket Wekerle miniszterelnök az egyenes adók reformjáról kidolgozott s amelyeknek az volna a rendeltetése, hogy megnyugvást keltsen az aggódókban. Wekerle azzal terjesztette be e javaslatokat, hogy általuk az államkincstár bevételei az egyenes adókból majdnem husz millióval fognak csökkenni, hogy tehát ezek a javaslatok, amelyek a progresszivitás alapján épültek fel s a létminimumot adómentesítették, valósággal áldást fognak hozni az adózókra.

S mégis az történt, hogy senki sincs az egész országban, aki mindjárt a javaslatok publikálása után ne a legnagyobb erélyvel tiltakozott volna a javaslatoknak törvénynyé emelése ellen. Nem volt egyetlen társadalmi osztály sem, amely félre hagyta volna magát vezetetni a miniszterelnök szavai által s amely ne maga ellen irányulónak mondta volna a javaslatokat. Az iparosok, a kereskedők, a gyárosok, a földbirtokosok, a szellemi munkások, a nagy részvénytársaságok, a tőkepénzesek és a kötvénytulajdo-

nak és kérem, fogassa el a honáruló Morel rögöt!

Aztán Morelhez fordult és még mindig mosolyogva folytatta:

— Én kegyelmesebb vagyok ön iránt, mint ön volt a férjem iránt! Módot adok a szabadulásra. Fogja!

És e szavakkal egy vörös marokin-hüvelybe zárt tört nyujtott a már fogoly Morelnek...

A szabadság V. évének Prairial 8-án újra felállította a jó öreg Sanson mester a sokszor kipróbált gépét a Gréve terén, hogy egy fejjel megrövidítse Babeuf Gracchus és Morel társát.

E látványosságra rengeteg nép gyűlt össze és a katonák sorfala alig tudta visszazoritani a tolongókat. De egy szép asszonynak — vesztegetések árán — mégis sikerült az alacsony verpad közvetlen közelébe jutni.

A két elitétet felvezették a gép elé és mikor az ügyész az ítélet kihirdetése után átadta őket a hóhérnak, Babeuf és Morel egyszerre tört rántottak elő s villámgyorsan mellökbe szurták azokat. Babeuf holtan terült el, Morel rosszul talált és a maga erejével támolygott a nyaktőló lunetteje alá s mikor a gép már berregett, szeme akkor esett az előtte álló szép asszony arcára.

Szeméből irtózatos düh, mondhatatlan gyűlölet szikrázott, a kés lezuhant s feje a kosárba esett, honnan, mint a gummilabda pattant fel még egyszer s vérrel befecskendette a szép asszony, Loisy marquise arcát, aki a vércseppekét mosolyogva, nyugodtan törülte le tüde, bájos képéről...

nosok egyaránt felháborodással fogadták azt a merényletet, amelyet a pénzügyminiszter tervez ellenük, sőt egyenesen a magyar állam méltóságának, szavahihetőségének és becsületének sárbatiprását látják a javaslatok egyik-másik intézkedésében.

És nincs olyan súlyos vád, amely elég súlyos volna ezekkel a javaslatokkal szemben. Az a husz milliós adócsökkenés, amelyet Wekerle kilátásba helyezett, nem igaz s bárha ő állását kötötte ahhoz, hogy ezt neki elhiggyék s hogy a javaslatokat a törvényhozás elfogadja, még sem felel meg a valóságnak. Lehetséges ugyanis az — bár nagyon kétséges — hogy az első évben lesz némi csökkenés az adóbevételekben, de ezt az adófizetők zöme nem fogja megérezni. Nem fogja pedig megérezni azért, mert ennek az összegnek legnagyobb része az adómentesített létminimum számlájára irandó. S az adókievetés reformjáról szóló szakaszokban maga a pénzügyminiszter gondoskodott egyúttal arról is, hogy ez a husz milliós megtérüljön azokon, akik adókötelesek. Az adókievető bizottságok eddig is a legbrutálisabban teljesítették feladatukat s a tapasztalás azt bizonyítja, hogy ez ellen a közgazgatási bíróság sem nyújtott védelmet. Az adóteher évről-évre növeltetett, tekintet nélkül az adóviselési képességre s a mesterségesen felszűrt házbérek szolgálván az adóviselési képesség alapjául, az ország lakosságának nyolcz tizedrésze két oldalról fojtogatott. Ez ellen a panaszok siket fülekre találtak a pénzügyminiszternél, az adósrófolyton szorítottatott s az ország a helytelen, sőt bűnös adópolitika miatt már eddig is a züllés lejtőjére kergettetett.

De egyszerű félrevezetése a közvéleménynek az, hogy az állapotok az új javaslatok folytán javulni fognak. A paragrafusok tömkelegében a laikusok nem fognak eligazodni, de a legerkölcstelenebb intézkedések vannak bennük elrejtve. Az országnak semmi haszna sincs abból, hogy a pénzügyminisztérium teoriákon nyargal és teoriákkal akarja megmagyarázni a laikusoknak, hogy a „korszellem“-nek teljesen megfelelnek ezek a javaslatok. Már Faust maró gunynyal ostorozta a „korszellemet“ s ha a pénzügyi tudomány ma nem tud jobb és méltányosabb adózási elveket törvénybe iktatni, mint tettek azok, akik ezeket a javaslatokat kidolgozták, akkor várunk kell, míg a korszellem humánusabb és méltányosabb lesz és csak akkor kell az adóreformhoz fognunk.

De ha a mai pénzügyi tudomány csak abban kulminál, hogy a mai súlyos adóterheket hatvan-hetven százalékkal emelje mindenféle machinációk segítségével, akkor igazán kétségbe kell vonni azt, hogy azok, akik ezeket a javaslatokat kidolgozták, erre hivatottak volnának. A javaslatokhoz csatolt anyaggyűjteményben egész könyv ismerteti az általános kereseti adót a különféle országokban. Nem győzi magasztalni a személyes megadóztatás liberálisusát s el akarja hitetni, hogy a mai adórendszerünkbe az általános jövedelmi adó minden megrázkódítás nélkül beilleszthető. De a pénzügyi kormány szándékosan hallgat arról, hogy azokban az országokban, amelyekben a nyomasztó jövedelmi adó alkotja az adórendszer gerincét, az egyenes adóbevételek alkotják az adóbevételek zömét. De nálunk elenyészően csekély az egyenes adóbevételek a fogyasztási adókhoz képest. Hogy tehát a mi népiünk az egyenes adók emelését akár

adóreformmal, akár más tetszetős jelszavakkal történi, el nem bírja akkor, mikor jövedelmének fele amugy is az állampénztárba folyik a közvetett adók révén.

Az adóreform tehát, amely csakis a mérsékelt progresszivitást akarja porhíntés céljából törvénybe iktatni, nem szabad, hogy törvénynyé váljék anélkül, hogy a degresszivitás is törvénybe ne iktattassék s hogy vele egyidejűleg a közvetett adók is ne reformáltassanak.

Részletesen és egyenkint akarunk foglalkozni az adójavaslatokkal, hogy kimutassuk, minő merénylet készül általuk a nemzet ellen, de már most hangoztatjuk, hogy a javaslatoknak egyetlen egy intézkedését sem tartjuk őszintének és méltányosnak.

Walpooleról, a nagy angol minisztertről tréfásan azt mondták honfitársai, hogy sohasem fázik, mert mindig az adózó polgárok zsebében tartja a kezét. Mi ugyanezt mondhatjuk el a pénzügyminiszterünkről, csak hogy tréfa helyett a meggyőződés elkeseredésével.

Politikai hangulatok.

I. Jelen lenni, vagy elmaradni?

Ez a kérdés aktuális lett a hirrel kapcsolatosan, hogy az oláh Asztra közgyűlésére és ünnepélyekre meghívott magyar hatóságok képviselői és a magyar notabilitások nem tettek eleget a meghívásnak és az összejövetelekről elmaradtak. Tehát mi helyesebb: megjelenni-e egy idegen aiku egyesület sokadalmán, koncertjén és bankettjén, avagy elmaradni és tudomást se venni róla, mintha semmi sem történnék?

A kérdésre a felelet nem lehet egyszerű, mert többféle mellékkörülménytől függ. Mindekelőtt számításba kell venni a várost, községet, vagy helységet, ahol az idegen összejövetele rendezik. Tekintetbe veendő, hogy ennek társadalmi élete mennyiben van összeköttetésben ama nemzetiségiek előjáróival, akik az összejöveteleket vezető tényezők gyanánt szerepelnek. Ettől függ tudniillik, hogy vajon a megjelenés által el lehet-e érni valamelyes eredményt a társaság élet javára. Mert, ha az ugynevezett intelligencia olyan, hogy ennek mindkét részről való találkozására már a hétköznapi együttélés folytán kívánatos, akkor nincs értelme az elmaradásnak, mivelhogy akkor fel lehet tenni azt is, hogy az ünnepély nem lépi át a kulturális jelleg határát. Mi el tudnánk képzelni egy olyan magyar várost, esetleg éppen azt a Szilágysomlyót, ahol az Asztra mostani közgyűlését tartotta, hogy ott az intelligencia békességben éljen együtt: magyar birtokos az oláhhval, ügyvéd az ügyvéddel, a görögkeleti pap a katolikussal és reformátussal, orvos, városi és bírósági hivatalnok kéllő egyetértésben, ámbár az egymásra való szükség nélkül, de a társadalmi életet kibővítve, elevenebbé, tartalmasabbá téve és ez által a város népének vezetésére és nevelésére, a közérdekű intézmények fejlesztésére nagyobb befolyást gyakorolva. Így van-e ez e vidéki városban, vagy nincs, bizonyosan nem tudjuk.

De inkább hisszük, hogy nincs így. Avagy jobban mondva következtetjük. Következtetjük abból, hogy az ünnepélyekről a magyar képviselő elmaradt. S ez aztán már helyesebb is, hogy ha a társadalmi életben nincs meg az összhang, a békés egyetértés, akkor semmi haszon nem keletkezik a megjelenésből, hanem csak feszélyezettséget okozna, gyanakvást keltene és esetleg addig csak lappangó ellentéteket kiélesi-

tene. Barátkozás aligha van ottan. De határozott ellenségeskedés sem lehet, amikor a város történelmi nevezetességű Báthory-kertjét, melyet az ősi romok környeznek, átengedték az ünneplő románoknak. Inkább talán közöny van. Közöny, mint az ország sok más kisebb és közép nagyságú városában, ahol a mindennapi élet gondjai mellett az emberek szabad idejüket kizárólag csak a maguk kedvé szerint osztják be és egyébbel meg másokkal nem törődnek és bizony a maguk körén túl terjedő problémákkal nem foglalkoznak. Mindenki úgy boldogul, ahogy tud, gyarapszik, gazdagszik, avagy szegényedik. A társaságos élet köre ilyen helyütt inkább szűkebb, semhogy más elemek beolvasztására alkalmas lenne. Családias és rokonságos élet van. Hogy juthat ide be az oláh ember, aki akár ügyvédnek telepszik le a városban, akár házat és birtokot vesz? Talán házassággal, ha kizárólag az az ambíció sarkalja, hogy magyar uri családba házassodjék. Ez azonban leginkább csak akkor sikerül, ha más versenytársa nincs. De meg azután is magára marad új családja körében, hacsak még annak is egy része nem nézi továbbra is idegennek. De az általános közömbösség azután is megmarad.

Bizvást mondhatjuk, hogy e jelenségekre a politikának kevés köze van. A politikát mindenütt megcsinálja a vidéki párt, a birtokosok és hangadó tényezők együttműködése. Az oláhok, ha kisebbségben vannak, szóhoz nem juthatnak. Am volt már eset nem egy, de legtöbb, amikor a vidék oláh lakossága döntötte el a képviselőválasztás sorsát és mégis mindig magyar jelöltet választottak, sőt többször egymásután olyan sovinszta magyart, mint báró Bánffy Dezsőt. És a nemzeti ellentállás idején Ugron Gábor jutott mandátumhoz.

Más kérdés azonban, hogy a mi eddig így volt, nem változik-e meg ezután, hogyha az oláh vezetők erre felé is kiterjesztik figyelmüket. Azt pedig nem lehet gondolni, hogy az Asztra ünnepélyei helyéül minden ok nélkül választották volna ezt a vidéket. Ha simán, rendben, különösebb tüntetés nélkül folyt is le a közgyűlés a vele járó ünnepélyekkel, ha a kulturális színezetet mindvégig meg is tartotta, maga az a tény, hogy itt rendezték, mintegy jelentkezés gyanánt tűnik fel, hogy innen is szét akarnak tekinteni. E pontnál kezdődik aztán a jövő érdekében való feladat, hogy vagy a társadalmi élet erejével kell odahatni, hogy a románság vezetői ne keressenek más érvényesülést, mint eddig és inkább meg kell őket nyerni a magyar politika javára, vagy pedig fokozottabb figyelemmel odahatni, hogy magával a román néppel az érintkezést ugyanaz a magyar birtokosság tartsa fenn, amelyik eddig és az agitátorokat ne eresse közéjük.

Eképpen aztán nem lesz baj abból, hogy a magyar intelligencia az Asztrásoktól távol maradt, ha a román néphez közel tud maradni.

* * *

II. Cseréparabok.

Budapest főváros hatósága elküldött egy vagon szemetet Miskolcra, hogy ott kipróbálják a szemétegetési rendszert. Konstatálták, hogy a budapesti szemét gyönyörűen égett Miskolcra. Gyönyörűen dezinficiálódva égett, ámbár — így jelentik — a szemét rettenetesen büzhödté vált, amíg öt nap alatt Budapestről Miskolcra érkezett.

Ebből aztán nemcsak az a tanulság, hogy a budapesti szemetet el lehet égetni Miskolcra. Hanem az is, hogy öt napig tart, amíg a buda-

pesti szemét, az égetni való szemét, innen Miskolcra jut.

És bárcsak más minden olyan szemét, ami Budapestről sokkal gyorsabban érkezik el az ország távolabb eső helyére is, ugyanarra a sorsra jutna, mint ez a hatóságilag kísérletezésre szállított hulladék. Bárcsak az élő szemetet is tudnák így dezinficiálva ártalmatlanná tételére, elpusztítani.

Mert Budapesten sokkal nagyobb veszedelmeket okoz és a vidékre menve, ott is erősen nagyobb károkat tesz az élő szemét, mint amit így vagonokba zárva lehet elvinni és ami leplezetlenül szemét gyanánt jelenik meg.

És Budapest maga épp úgy képtelen ártalmatlanná tenni ezt a szemetet, mint a másikat, amelyeknek elégetésére a miskolci intézményt kell felhasználnia.

Kiamil pasa, török nagyvezér kijelentette, hogy a parlament dolga lesz az alkotmányt megváltoztatni.

Ime: alig pár hete, hogy Törökország alkotmányt kapott és az alkotmánynak megfelelő parlamentje még nincs is és máris az látszik legfontosabb és legelső teendőnek, hogy a parlament, amelyik lesz, megváltoztassa az alkotmányt, amelyik tulajdonképpen nincs is addig, amíg parlament nincs.

Ebből pedig az látszik, hogy Törökország jól megértette, hogy mit ér az alkotmány.

Mert az alkotmány vagy arra való, hogy meg ne tartsák, vagy pedig, hogy megváltoztassák. Mielőtt tehát a szultán változtatná meg, a parlament fogja megváltoztatni.

A végén amugy is akként fog megváltozni, ahogy a szultán akarja, vagyis, hogy csak azt kelljen megtartani belőle, ami a szultánnak kedves.

KÜLFÖLD.

Az angol király Ischlben.

Budapest, augusztus 10.

Királyunk holnapután vendégül látja Ischlben Edvárd angol királyt, ki kuráját félbeszakítva, meglátogatja az ősz uralkodót. Az angol király nem először tiszteli meg királyunkat nyári tartózkodási helyén, de ezek a látogatások eddig rendszerint nem voltak egyebek, udvariassági aktusnál. Ez idén azonban Edvárd király érkezése bizonyos izgalmat kelt a diplomáciában, mert a reváli találkozás óta mindinkább hódított az a nézet, hogy Anglia a macedón kérdésben izolálni törekszik Ausztria-Magyarországot. Lehet, hogy Edvárd király látogatása czáfolat akar lenni a Revált követő kombinációkra, sőt több, mint bizonyos, hogy amikor ezt a látogatást tervbe vették, ez a szempont irányította az illetékes köröket. A török események azonban élet vették a macedón-kérdés körül keletkezett bonyodalmaknak, mert hiszen éppen ma jelent meg az orosz külügyi hivatalnak nyilatkozata, melyben a változott viszonyok hatása alatt egyelőre visszavonja javaslatát.

Ennek dacára az ischli találkozás elsőrangú politikai esemény, amit igazol az is, hogy a király, eltérve az eddigi szokásoktól, katonai fogadtatásban részesíti az angol királyt. A király ugyanis eddig, ha Ischlben felkeresték fejedelmi vendégek, mellőzte a katonai fogadtatásokat. Sem Edvárd király eddigi látogatásai alkalmával, sem Vilmos német császár ischli tartózkodása idején nem vonult ki katonaság a pá-

lyaudvarra. Most azonban külön vonaton Salzburgból egy század gyalogságot rendeltek Ischlbe diszszáznak. Eddigi megállapodások szerint úgy volt, hogy a király Ömundenig eléje utazik Edvárd királynak, mint ahogyan eddig is megtette, ha Edvárd király Ischlben meglátogatta. Ujabb elhatározás szerint azonban ezidén uralkodónk az ischli vasúttállomáson fogja üdvözölni vendégét. Az érkezést délelőtt 10 és 11 óra közt jelezték. Ferencz József király angol tábornagyi egyenruhát fog viselni. A pályaudvarról Ferencz József király az Erzsébet-fogadóbeli szállására kíséri az angol királyt.

Az Erzsébet-fogadóban Mária Valéria főhercegnő és Gizella bajor hercegnő fogják üdvözölni az angol királyt. Ezenkívül jelen lesznek a fogadtatásnál báró Aehrenthal külügyminiszter, Schissl kabinetigazgató, Montenuovo herceg másodfőudvarmester, gróf Beck, az arciergárda kapitánya, gróf Paar főhadsegéd és dr. Kerzl vezértörzsorvos.

Az eddigi szokásoktól eltérő ünnepeyesebb fogadtatás már külsőségeiben is jelképezi tehát, hogy az angol király látogatása ezuttal politikai természetű. Diplomáciai körökben különben arról vannak meggyőződve, hogy Edvárd király ischli tartózkodása igen fontos nyilatkozatokra fog alkalmat adni.

Az angol király e hó 13-áig lesz vendége királyunknak.

Londonból jelentik, hogy Edvárd király délután négy órakor Kronberg felé elutazott. A pályaudvaron a bucsuzásra megjelentek a velszi herceg, a német és az osztrák-magyar nagykövet, valamint Sir John Fischer tengernagy.

Ficsapott nagyherceg. A National-Zeitung értesülése szerint Nikolajevics Miklós nagyherceg éppen nem önszántából mondott le a birodalmi honvédelmi tanács elnökségéről.

Az idézett lap közli azt is, hogy Franciaország a pétervári kormányt figyelmeztette a hadsereg újjászervezésének sürgős voltára és ez a tanács termékeny talajra talált.

Francia munkások a kormány ellen. A sajnánamegyei szociálista párt az éjjel Párisban és környékén 25 gyűlést rendezett, amelyekben hevesen támadták a kormányt. A szónokok a munkásokat az általános munkásszövetség elnökének szabadonbocsátása érdekében az agitáció folytatására ösztönözték.

Az amerikai flotta Ausztráliában. Az amerikai hadiflotta tegnap Aucklandnak, Új-Zéland szigetállam fővárosának kikötőjébe érkezett és körülbelül 100.000 főnyi tömeg várta a partokon. A hatalmas flotta gyönyörű képet nyújtott, bár a reggeli köd kissé homályossá tette a láthatárt. Sperry ellentengernagy levelekben biztosította Új-Zéland és Ausztrália kormányát afelett érzett örömről, hogy a szigetországokat meglátogathatta és megköszöni a szívélyes fogadtatást.

A perzsa forradalom. Teheránból érkezett tegnap az a nagyfontosságú jelentés, hogy Tebrisz török városnak kiáltották ki a lakosai, önmagukat pedig török alattvalóknak jelentették ki. Ezen, még megerősítésre váró hír szerint tehát a törökországi mozgalom hullámai egész a perzsa határig érnek. Az ifju-török mozgalom, úgy látszik, nagy hatással volt a perzsákra, akiknek parlamentjét a sah szétszórta. Rádásul a Perzsia szabadságát célzó mozgalmat orosz kozák dandárok fojtják el és a lakosság kénytelen elnézni, mint kerül napról-napra jobban orosz befolyás alá. Tebriszben különösen nagy izgalmat keltett ennek látása és a lakosság a leghevesebb ellentállást fejtette ki a sah erőszakos kormányzása ellen. A tebriziek nagyon jól ismerik Mohamed Ali sahot még abból az időből, mikor még mint trónörökös időzött az Aserbeidsan-tartományban. Hetek óta véres harcok folynak Tebriszben és az egykor olyan virágzó város felét már feldúlták Rakhim kán bandái. A szántóföldeket elpusztították és a város a legnagyobb nyomornak néz eléje.

A sah ötszázharmincz előkelő férfinak, kik mind az ő pártjához tartoznak, meghagyta, hogy a Bagsah-kertben országgyűlésszerű tanácskozásokat tartanak és őt a vidéken történekről és a nép kíván-

ságairól értesítsék. Azokkal a hírekkel szemben, hogy a Tebrisz ellen küldendő casvini hadtest parancsnoka a pénzhiány és az esetleges lázadástól való félelem miatt lemondott, azt táviratozzák, hogy Casvinben befejezték a csapatok összpontosítását. Hír szerint Casvinből négy ucháczius ágyú és sok hahtiakiai lovas indult Tebrisz ellen. A Bagsah-kert mellett lévő tábor napról-napra nő. Teheránban csak egy erős őrség maradt. A sah a jövő kedden tartja meg az első nagy katonai kihallgatást. Az a kölcson, melyet a sah az orosz banktól felvett, már teljesen elfogyott. A sahhoz eddig hű lovascsapatok gyengék arra, hogy a felkelőkkel szembeszállhassanak. A sah ilyen módon mintegy foglya a fentemlített lovas törzseknek, melyek egyre fenyegetőbbnek lépnek fel. Az ország déli részéből újabb zendüléseket jelentenek, melyeket a hatóságok tétlenül néznek.

Egy újabb tebrizsi távirat szerint tegnap egész napon át nagy lövöldözések folytak. A forradalmárok nagy veszteségeket szenvedtek, többek között ágyúkat is vettek el tőlük.

A legutóbbi harcban Sattar kán súlyos vereséget szenvedett. A sachsevenek felgyújtottak egy bazárt és a zavart felhasználva, megtámadták a forradalmárokat, akiktől elvették egyetlen ágyújukat. Az éjjel nyugodtan telt el. Ma újból megkezdődött a harc.

Amerika és Kína. Tekintettel azon jó szolgáltatokra, amelyeket Amerika tett Kinának, mikor a boxerláadások után kártérítési igényeit leszállította, elhatározta a kínai kormány, hogy évenként 100 diákot fog Amerikába küldeni tanulmányuk folytatására. Az egyes tartományok parancsot kaptak, hogy jelöltjeiket Pekingbe küldjék, ahol azok vizsgát fognak tenni, hogy a legalkalmasabbak kiválaszthatók legyenek. Az első vizsgát valószínűleg októberben tartják meg.

Verekezés a Szkuptsinában.

Belgrád, augusztus 10.

A szerb szkupstina mai ülésén, melyen a monarchiánkkal megkötendő kereskedelmi szerződés folytatásos tárgyalása volt napirenden, viharos jelenetek játszódtak le, melyeknek folyamán egy képviselő tetlegességre ragadta magát. Az elnök az ezt követő általános dulakodásra kénytelen volt az ülést felfüggeszteni, melynek újbóli megnyitása után még sokáig nem tudtak lecsillapodni a kedélyek, míg végre kölesönös visszavonások után a tárgyalás menete ismét a rendes mederbe terelődött.

Az ülés első szónoka Sztojanovics volt, a Pasics-kormány keresk. minisztere, aki kiemelte, hogy az élomarhakivitel rendszere hátrányos volt Szerbiára nézve. Megtörtént, hogy a marhahus Belgrádban drágább volt, mint a legjobb minőségű hus Budapesten. Az új szerződésben megállapított kiviteli kontingens teljesen kielégítő és minthogy e szerződés az önálló gazdasági fejlődés előfeltételeit biztosítja, önként elfogadásra kínálkozik. — Marianovics ifjuradikális a főbűnös, Pasics volt miniszterelnök távollétét hibáztatja. — Vojnovics ifjuradikális szerint a szerb agráriusok nem érdeklődnek eléggé. A Pasics-kormány az óradikálisok érdekeit képviselve, a tárgyalások folyamán gyengén állva, természetesen jó szerződést nem köthetett.

Skoric nacionalista kifejti, hogy a kereskedelmi szerződési tárgyalások során elért balsiker oka Szerbiának kedvezőtlen külügyi és belügyi helyzete. Pasics 1906. évi bécsi utja nem fehérmű-bevásárlás céljából történt, hanem azért, hogy a szerb kormány megbuktatására külföldi segínyt biztosítson magának. Ilyképpen hazaárulást követett el, mint 1885-ben. (Tiltakozás a jobboldalon.) Az új kereskedelmi szerződés életbeléptetése után a monarchia vámhivatalnokai szerb polgároktól vámkat fognak szedni és Szerbia tíz éven át rabszolgája lesz a monarchiának. (Viharos tiltakozás a jobboldalon.) Dragovics óradikális személyes kérdésben szólal fel. A nacionalisták azt kiáltják feléje: Hallgass te pandur! Gyorgyevics nacionalista: Erdőpanamák révén kerültél a szkupstinába. Dragovics abban a hitben, hogy Gyorgyevics kiáltotta feléje, hogy pandur, ezeket a szavakat kiáltja Gyorgyevics felé: „Hiszen te még a nőnek sem kellesz!” E meglegyezésre óriási zaj keletkezik. A nacionalisták izgatottan felugrának helyeikről és hangosan követelik, hogy Dragovics vonja vissza gyalázó szavait. Koszics alelnök felszólítja Dragovicsot, hogy vonja vissza szavát, amit ez meg

is tesz. A nacionalisták most azt követelik, hogy kövesse meg a házat. Tekintettel a nagy zajra, az elnök felfüggeszti az ülést.

Szünet alatt a képviselők izgatottan csoportosulnak a terem közepén. Nikolics kultuszminiszter és szavakban helyteleníti Dragovics képviselő illetlen magaviseletét. E perczen odaront Gyorgyevics képviselő és sértőjének többször arcába üt. A többi nacionalisták a gyorsírók számára odakészített székeket ragadják meg, hogy a Dragovics védelmére odaesetű óradikálisokra vessék magukat. Dragovics kése után nyul, párthívei azonban körülveszik és a képviselő a padok tetején egy időre elhagyja a termet. A terem közepén nagy dúlakodás támad, amelynek a miniszterek és a higgadtabb képviselők közbelépése vet véget, még mielőtt komolyabb tettelegességekre került volna a sor.

Az ülés megnyitása után csend áll be. Amidőn azonban az elnök Jakobovics képviselőt hívja fel szólásra, a nacionalisták felugrának helyeikről és lármásan követelik, hogy az ülést ne folytassák addig, amíg Dragovics bocsánatot nem kért. Dragovics kijelenti, hogy ő kész a házat megkövetni, ha Gyorgyevics visszavonja sértő szavait, illetőleg a pandur szót. Gyorgyevics kijelenti, hogy ő ezt a sértést nem használta, ellenben Dragovics oly gyalázatosan megragalmazta, hogy nagy felháborodásában ugyanolyan gyalázóan válaszolt. Megjegyzé, hogy a nejtől való elválás okait a bíróság megállapította, de ezen okok semmiképpen sem képezik a szkupstina ügyét. Méltóságán alulnak találja, hogy erre a gyanúsításra válaszoljon.

Nikolics kultuszminiszter szintén elítéli Dragovics képviselő eljárását. Az incidens megszüntetésére azonban szükségesnek tartja, hogy az a képviselő, aki a pandur sértést mondotta, szavait visszavonja.

Agatonovics nacionalista kijelenti, hogy ő tette ezt a közbekiáltást, de szavait most visszavonja. Dragovics képviselő is megköveti a házat, mire az incidens befejezést nyert és az ülést berekesztik. Az esti ülés napirendje a költségvetési javaslat második olvasása és a kereskedelmi szerződés tárgyában indult vita folytatása.

EGYHÁZAK.

— (A megürült karánsebesi püspöki szék.) Alig hűnyta le szemét Popea karánsebesi püspök — még el sem temették — máris elkezdett küzdelem folyik a pártok között az új püspök személyére nézve. Jó pár esztendeje már, hogy Popea Miklós egyházmegyéje ügyeiben nem rendelkezhetett, agkora képtelenné tette őt erre. Az egyházmegye vezetője és megszólva teljhatalmu diktátora Musta Filaret archimandrita és püspöki helynök volt. Jog és szabály szerint első sorban őt illetné meg a püspöki szék. S mint ilyen, a jelöltek listájában első helyen áll. Jól tudják azonban az illetékes körök, hogy a jelenlegi nemzetiségi viszonyok között fiatal, tetterős egyénekre van szükség. Már pedig Musta a 80 év felé közeledik. De hátrányára szolgál nyers modora is, melylyel egyházi fölöttesit is elidegenítette magától. A jelöltek közt második helyen áll dr. Badescu Traján tanár. Rendkívül képzett, tudós ember. Román nemzeti voltára büszke. A román nép Badescuért rajong, ennek bigott vallásossága miatt. Egyháza papságában senki oly szigorúan nem veti alá magát vallása — igen sok esetben önsanyargató — törvényeinek, mint ő.

A harmadik jelölt — s ez a jelöltek listája lezáródik — dr. Olariu Gyula, teológiai igazgató, kinek még legtöbb esélye lehet a püspöki székre. A politikától teljesen távol tartva magát, teljesen vallásának és a tudományának élt. Erélye és szigoru igazságszeretete miatt tisztelik és szeretik.

Popea temetése a legnagyobb világi és egyházi pompával fog végbemenni. A püspöki kar teljes létszámában fog megjelenni; a nemzetiségi képviselők szintén teljes számban vesznek részt a temetésen, — mely ismét alkalomul fog szolgálni a nemzetiségi eszme mellett való tüntetésre. A temetést követő három héten belül összeül a püspökválasztó gyűlés s a fenti 3 jelölt egyikét fogják maguk közül a horribilis jövedelemmel bíró karánsebesi püspöki méltóságba ültetni.

A török események.

Budapest, augusztus 10.

A török fővárosból ma nem érkeztek nevezetesebb hírek. Ugyilátszik, az első nap örömláza kezd már csillapodni és az események lefolyása a rendes mederbe terelődik. Az ifjutörökök különben is vigyáznak arra, hogy az eddig impozáns lefolyásu mozgalmat hivatlan elemek meg ne zavarják.

Kiamil pasa, az új nagyvezér, miután kormányát megalakította, erős kézzel lát hozzá, hogy a reformokat megvalósítsa. Nagy gondot okoznak az új török kormánynak a közeledő választások, melyek, úgy látszik, némi nézeteltérést okoztak a szultán és az ifjutörökök közt. Mai hireink a következők:

A szultán újabb esküje.

Konstantinápolyból jelentik, hogy mivel a hattümajum 10. pontja bizonyos török köröket, mint az alkotmányt sértő foglalkoztatja, amely körök ezt a szultánnak a sejk-ül-izlam előtt tett eskü megsértésének tekintik, a Gazetta a sejk-ül-izlam nyilatkozatát teszi közzé, amely szerint az említett hattümajum Szaid basa volt nagyvezér munkája, aki éppen ebből kifolyólag kénytelen volt lemondani. A sejk-ül-izlam kijelentette továbbá, a szultán tegnapelőtt a kormány tagjainak eskütétele után a következő esküt tette:

— Isten előtt kötelezem magamat arra, hogy egész életemen át az alkotmányhoz fogok ragaszkodni! Isten legyen a tanum!

A jövő programja.

Kiamil pasa török nagyvezér egy interview során kijelentette, hogy az alkotmány dolga lesz az alkotmányt megváltoztatni. A száműzési jog a kormányt illeti és a szultán ezt ezentul nem fogja gyakorolni. A szenátus tagjait a szultán fogja kinevezni. Követendő politikája nagy vonásokban a külfölddel szemben a status quo fenntartása, a belügyekben pedig minél több reform megvalósítása lesz. A rend helyreállítása után lehet majd arra gondolni, hogy az entente-hatalmaknál a macedóniai ellenőrzés megszüntetése érdekében lépések tétessenek.

Arra a hírre, hogy az ifjutörökök detronizálni akarták Abdul Hamidot, illetékes helyen kijelentik, hogy szó sincs arról, hogy az ifjutörökök kényszeríteni akarták a szultánt a lemondásra. A komité körül minden összetűzést s minden erejével fenn akarta tartani az eddigi példás rendet. Szombaton híresztelték, hogy az ifjutörök bizottság a szultántól azt követeli, hogy magánvagyonának feléről, körülbelül 800 millióról mondjon le az államkincstár javára, tegnap ismét azt beszéltek, hogy a komité fel fogja szólítani a szultánt, hogy ilyen összegű kölcsönt vegyen fel az ország számára. A szultán állítólag 100.000 török fontot adott nemzeti adományképpen hadihajók építésére. A külföldi kölcsönön kívül a kormány a belsődon is fog kölcsönt felvenni 10 éves amortizációval.

Kegyenczek a börtönben.

Egy ifjutörök lap szerkesztője, aki tegnap meglátogatta a fogságban a letartóztatott udvari méltóságokat, azt mondja, hogy állapotuk siralmas. A fogoly volt miniszterek és nagyrangú hivatalnokok összevesztettek s egymást okolják a szerencsétlenségért.

Zekki pasát az izgalmak betegé tették. A fogságban öreitől revolvért kér, hogy föbelhessen magát. A szerencsétlen pasa tegnap 50.000 fontot ajánlott fel vagyonából a nemzeti adakozás útján megvásárolandó két czirkáló hadihajóra.

A szultán letartóztatott udvari astrologusa azzal fenyegetőzik, hogy magnetikus erővel el fogja pusztítani a mostani fejleményeket. A többi fogoly megadással türi sorsát a börtönben. A legjobban Tasin pasát és Haszszán Ramit verte le lábáról a fogság.

Haszszán Rahmi pasát, aki, mint már megirtuk, egyedül egy olajszállításon körülbelül 200.000 frankot lopott, törvényszék elé állítják. A volt tengerészeti miniszter, az eddigi vizsgálat szerint két és fél millió frank állami pénzt sikkasztott.

Konstantinápolyból táviratozzák, hogy Szmírnában az elmozdított városi parancsnok, akit egy ka-

szárnyában fogva tartanak, a harmadik emelet ablakából az utcára ugrott és halálosan megsebesült.

Az új rendőrminiszter.

Az új rendőrminiszter kinevezése az ifju-törökök kívánsága volt, hogy általa a rendőrségi szervezet tekintélye helyreálljon. Az új rendőrminiszter eddig ügyvéd és a szalonikii jogi iskola tanára, valamint az ottani ifju-török komité elnöke volt. Riza basa tüzerminiszter, aki Redsid basa Tripoliszból való megérkezéseig ideiglenesen a hadügyminisztériumot is vezeti, Haki basa közoktatásügyi miniszter pedig, aki Resid Akib basának Szivaszból való megérkezéseig ideiglenesen a belügyminisztériumot is vezeti, rendkívül hathatós és erélyes munkásságot fejtenek ki.

Az ifju-török bizottság a lapokban sajnálatát fejezi ki afelett, hogy ismételt felszólításai és tanácsai ellenére rosszakaratu vagy értelmetlen elemek folytonosan megengedhetetlen magatartást tanúsítanak. A kormány elhatározta, hogy intézkedéseket fog tenni ugy ezek, valamint azon elemek ellen, akik a Yildiztől és a portától előléptetést, vagy fizetésemelést kérnek. Minden becsületes polgár a kormány tevékenységében bizva, köteles saját munkája után látni.

A rendőrminiszter kihirdette, hogy mindazokat, akik a fegyverviselési tilalom ellenére fegyvert hordanak, vagy fegyvert használnak, vagy pedig az utcákon a rendet megzavarják, törvényesen üldözni fogja.

A választások.

A lapok nagyban foglalkoznak a közelgő választásokkal. A belügyminiszter és a prefektus kijelentették, hogy Konstantinápolyban először meg kell tartani a községi választásokat. Az „Ikdam“ hibáztatja a választási rendszert, amely az intelligenciát kizárja és korlátozott választójogot ajánl. Felsorolja továbbá az alkotmánynak meg nem felelő választási szabályzatokat és utal arra a veszélyre, hogy a kamara egybehívása halasztást szenvedhetne.

Ezzel szemben Hilmi pasa azt állítja, hogy az új választási törvény igen liberális és teljesen európai színvonalon áll. A választások két részből fognak állani. Első sorban is 250—250 szavazó választ 1—1 delegátust. Ezek a delegátusok választják a szék-helyeken összegyűlve a képviselőket. A választások augusztus 1—14-én fognak megkezdődni. A választási törvény 80, precizen előirt pontból áll és olyan liberális, hogy a főkormányzó nézete szerint, velem minden párt, kivétel nélkül, meg lesz elégedve. A törvény szövege jelenleg nyomás alatt van és így csakis egy-két nap múlva kerül kiosztásra.

Ozmán pasa.

A mai nap legnagyobb eseménye Ozmán pasának megérkezése Szalonikibe. Ozmán pasát tudvalevőleg még akkor, amikor Enver bey és Niazi bey a fölkelő katonákkal Reznán voltak, Konstantinápolyból Monasztirba rendelték (a meggyilkolt Semszi pasa helyébe) a lázadók leverésére. Ozmán pasa azonban igen óvatosan járt el az ifju-törökökkel szemben s így Semszi pasa sorsát elkerülte. Monasztirban tudvalevőleg 24 órával előbb hirdették ki az alkotmányt, még mielőtt a Yildiz proklamáló sürgönye egyáltalában megérkezett volna, az ifju-török párt elfoglalta az összes kormányzósági épületeket, hivatalokat és Ozmán pasát fölszólították, hogy esküdjék meg az alkotmányra. Midőn Ozmán pasa ezt megtenni vonakodott, egyszerűen elfogták és tuszuf a hegyek közé vitték. Ma érkezett vissza és igen hazafias beszédet tartott a pályaudvaron, ahol az ifju-török párt — már monasztiri magatartására való tekintettel is — szimpatikusan fogadta a tábornokot.

Újabb kinevezések.

A török lapok hivatalos közleményei szerint kinevezték: Naum pasa volt kereskedelmi minisztert külügyi államtitkárrá, Reuf pasa konstantinápolyi prefektust szmirnai válivá, Zivar bej rendőrminisztert konstantinápolyi prefektussá, Refid bej, a rendőri tanács volt elnökét rendőrminiszterré, Resid pasa szerreszi muteszarifot drinápolyi válivá, Nazim pasa volt drinápolyi válit az alhiper válijává, Damich bej államtanácsost a felebbezési törvényszék elnökét szalonikii válivá, Ekren bej jeruzsálemi muteszarifot beiruthi válivá, Dalib bej volt berlini nagykövetet a posta és távirtda vezérigazgatójává, Ozman pasa tábornagyot, a monasz-

tíri kerület parancsnokát a bagdadi 6. hadtest parancsnokává. Egy másik hivatalos közlemény szerint a szultán azt kívánja, hogy az új parlamenti épület költségeit teljesen, vagy részben civillistájából fedezzék, annak pénzügyi állagához képest és ezért azt kéri, hogy az épület terveit terjeszszék eléje.

A kormány Alidanis beyt Szaloniki kormányzó-jává nevezte ki. Az új kormányzó albán származású és az ifjutörökök szemében rendkívül népszerű.

A macedón reformakció.

Egy bécsi lapnak azon hírével szemben, hogy a macedóniai pénzügyi bizottság orosz tagjai azt az utasítást kapták, hogy mihamarább ülést hívjanak egybe, megállapítandó, hogy e bizottságot nem kell egybehívni, minthogy állandóan együtt van.

A Serveti Funun pétervári lap vezércikkben ismerteti Oroszországnak a hatalmakhoz a macedóniai reformakció tárgyában küldött jegyzékét, amelyet állítólag az orosz követség tegnap a portának átnyújtott volna. A lap azt mondja, hogy ezen jegyzék Törökország helyzetét az alkotmány proklamálása után a hatalmakkal szemben tisztázza és hozzáteszi, hogy most már Törökország kötelessége, hogy ezen helyzetet fenntartsa és erősítse. A Serveti Funun ezután a szövegnek kissé eltérő és a nyilvánosság részére elkészített parafrázisát közli, amelyben pl. a zárt passzust kihagyja, amelyben az áll, hogy Oroszország ellenkező esetben kényszerítve lenne a hatalmaknak a megszakított közös reformakció felvételét ismét ajánlani. Ezen jegyzék és a pétervári távirati ügynökség egyidejű távirata mindent, de különösen az ifju-törökökre nagy benyomást tesznek.

A félhivatalos „Nordd. Allg. Ztg.“ heti szemléjében a törökországi eseményekkel foglalkozik, amelyeknek menete és fejlődése elismerést érdemel. A német birodalom állásfoglalását illetően a lap, vonatkozással az ifju-törökök német-barát érzelmeire, azt mondja, hogy ezek bizonyítják leginkább, mennyire nincs oka Németországnak a Törökországban tapasztalt változást megsajnálani. A német politika ellen irányuló izgatások nem sokáig tarthatják magukat már ma Törökországban. A török közvélemény félrevezetése ez irányban a jövőben még nehezebb lesz. A török nép igen jól tudja, hogy a világ egyik országa és népe sem óhajtja oly nagyon és őszintén a török nép fejlődését, mint Németország.

Belgrádból jelentik, hogy tegnap éjjel 14 szerb bandavezér és 70 komitácsi tért vissza Úszkúbbe, ahol önként leteszik a fegyvert. A belgrádi polgárok nagy számban jelentek meg a pályaudvaron, hogy elbucsuzzanak.

Pétervárról jelentik, hogy a külügyminisztérium közli a Macedóniára vonatkozó orosz körtávirat teljes szövegét, amely a következőképpen állapítja meg Oroszország álláspontját a törökországi reformok ügyében:

Ez idő szerint a szultán azon spontán elhatározásával állunk szemben, amely megadta Törökországnak az alkotmányt. Ezen alkotmány nemes alapelvei a törvény előtti teljes egyenlőség, az államhivatalok törvényszerű szervezése és jó, megvesztegethetlen közigazgatás kiépítése. Ezen elvek alkalmazása kétségtelenül biztosítaná a macedóniai lakosság helyzetének megjavítását. Ennélfogva az orosz kormány nem késik azzal a kijelentéssel, hogy ez idő szerint minden további lépést beszüntet. Természetes, hogy Oroszország ez idő szerinti állásfoglalása nem lehet abszolút és feltétlen. A hatalmak szerződéses jogai, valamint a macedón lakosság szerződésileg biztosított kedvezményeit nem szabad érinteni. A körirat végül kijelenti, hogy nem szabad lemondani azon eshetőségről, hogy esetleg meg kell ítélni, vajjon a szultán reformjai elvezetnek-e a kívánt célhoz, az esetben pedig, ha az európai provinciák prekárius helyzete nem változnék, Oroszország kötelességének fogja tartani, hogy a legerélyesebben folytassa a megkezdett reformakciót. A miniszter végül felszólítja a nagyköveteket, hogy közzéjék vele az egyes államok kormányainak e jegyzékre vonatkozó felfogását.

Katonai intézkedések.

Az arzenálban lázasan dolgoznak a hadihajók felszerelésén, mert a flotta utra indul a Földközi- és a Vörös-tengeren. A hadügyminiszter megbízást kapott, hogy szereljen föl egy expedíciós hadtestet, amely katonai hadműveleteket gyakoroljon Jemenben és az arab félszigeten. A porta erős helyőrségeket akar létesíteni Jemenben, amelyek aztán állandóan ott fognak maradni. Armeniába is nagy csa-

patok indulnak a kurdok fékentartására, mert az örmények félnek a kurdok támadásától. Smyrnából táviratozzák, hogy az ottani katonaság 1800 foglyot szabadon bocsátott a börtönökből, a fogházépületeket lerombolta és azt követeli, hogy a börtönök helyén nyilvános szabadságkereteket ültessenek. Itt-ott felütötte a reakció a fejét és zavargások mutatkoznak. Az ifju-török bizottság irgalmatlanul jár el. Egy törököt, aki a bazárban meggyilkolt egy asszonyt és egy gyermeket, a nép szemeláttára akasztottak föl.

Változás a diplomáciában.

A portán a török külföldi diplomáciai képviselők személyzetében nagy változásokat terveznek. Majdnem minden külföldi nagykövetség és követtség élén változások lesznek. Mahmud Neddin pasa bécsi nagykövet is el fogja hagyni állását. A legfontosabb diplomáciai állomásokat ezentúl is muzulmánokkal fogják betölteni.

A török kormány — mint megirtuk — Konstantinápolyba rendelte Munir pasát, a párisi török nagykövetet. A Matin szerint Munir pasa Tevfik pasa külügyminiszternek azon felszólítására, hogy azonnal hagyja el Páris és rögtön utazzék Konstantinápolyba, azzal válaszolt, hogy ezt betegsége miatt nem teheti, mert kénytelen előbb egy európai fürdőhelyen gyógykezelésnek alávetni magát. Később azonban Konstantinápolyban a miniszter rendelkezésére fog állani.

Legújabb hírek.

A „Sabat“ jelentése szerint a prefektura tegnap elrendelte a községi tanács-választásokat. A „Zora“ nevű, itt megindult bolgár lap jelentése szerint a Macedón-Trák bizottság elhatározta, hogy Konstantinápolyba jön, hogy a szultánt ovációkban részesítse.

Hirlapi jelentések szerint tegnap a Yildizben, majd a portán minisztertanács volt, amelyen a pénzügyi rendezés kérdését tárgyalták. A „Gazette“ a sajtó tudósítására külön ügyosztály felállítását kívánja.

Az állásuktól felfüggesztett nagykövetek, követe és dipomaták azt az utasítást követték, hogy haladéktalanul térjenek vissza Konstantinápolyba. A pétervári török nagykövetség itt időző tanácsosa diplomáciai ügyvivői minőségében haladéktalanul Pétervárra utazik.

A kormány ma újabb rendeleteket adott ki, amelyek megszüntetik a vadászfegyverek behozatalának tilalmát és utasítják a sajtócenzurát, hogy szolgáltatásuk visszira a régebben elkobzott könyveket.

Kisázsiai görög konzuli jelentések szerint Smyrnában és egyéb helyeken az ifjutörök tiszték teljesen uralják a helyzetet. Az ifjutörökök gondosan örködnek a fegyelem és a közrend fölött.

Az olvasóhoz.

E hó elsején új előfizetést nyitottunk az „Egyetértés“-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés“ úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy multjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományalhoz híven, eddig irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentúl is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabb és a legmegbízhatóbban megszerkesz-

teft nagy magyar naplappot adjuk, amely úgy irányelvek szigorú betartásával, mint a napl események részletes és pontos feltárásával ezentúl is a vezető helyen fog állani.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Szmrecsányi Pál püspök halála.

Budapest, augusztus 10.

Három évig tartó hosszú betegség után Szmrecsányi Pál nagyváradi latin szertartású püspök szombat este egy svájci fürdőhelyen, Szent-Moriczban meghalt. Hatvanharmadik életévében váltotta meg a halál súlyos betegsége nagy szenvedéseitől. Szmrecsányi Pál halálának híre nemcsak Nagyváradon, hanem az egész országban is igen nagy részvétet keltett, mert az agg főpap országszerte általános tiszteletben és becsülésben állott. Kiváló erényű főpásztor volt, jótékonyágát az egész környék érezte s áldozatkészsége igen sok tisztelőt szerzett neki. Az elhunyt jeles műbarát volt, ki jelentékeny összegeket adott a művészetek oltárára. Hült porait haza hozzák és a sárosdaróczi családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

A halál híre éjjel két óra után érkezett a nagyváradi káptalanhoz, mely vasárnap reggel táviratban értesítette a püspök haláláról a bécsi kabinet-irodát, továbbá dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt, a kormány tagjait, Vaszary Kolos hercegprímást, a bécsi nunciust és az összes püspököket. Vasárnap kora reggel a templomokra és a középületekre gyászbölgöt tüztek, a harangok egész nap zugva adták tudtul a gyásztesetet. A püspöki káptalan táviratban kérte Szmrecsányi Lajos egri segédpüspököt, az elhunyt püspöknek Szent Móríczban időző öcsesét, engedné meg, hogy a püspököt Nagyváradon temessék el. A káptalan és a családtagok között élénk táviratváltás folyt le e kérdésben, végre a káptalan hozzájárult, hogy a koporsót Nagyváradon beszenteljék, azután a sárosdaróczi családi sírboltba szállítsák. A halottat ma Szent Móríczban behalmozzák és holnap reggel utnak indítják Nagyvárad felé, ahová a koporsó csütörtökön éjjel érkezik. Péntek reggel az egyházmegye papságának teljes részvételével a pályaudvarról a székesegyházba szállítják a koporsót, ahol Fetszer Antal, Belopotoczky Kálmán, Lányi József és Fraknoi Vilmos címzetes püspökök, valamint a káptalan tagjai beszentelik a halottat, innen az egyházmegye és a székeskáptalan küldötteinek kíséretében Sárosdarócra szállítják, ahol, hírszerint, Samassa érsek végzi a temetést a váradi káptalanhoz tartozó püspökök segédletével. Samassa egri érsek, Kossuth Ferencz kereskedelmi, gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterek, továbbá Sztéryni József Államtitkár és Radu

Demeter görög keleti püspök táviratilag fejezték ki részvétüket, míg a megye és a város előkelőségei, élükön Glatz főispánnal, ma részvéttátogatást tettek Palotay László nagyprépostnál és a káptalannál.

Szmrecsányi püspök elhunyt alkalmából számos részvéttátogatást érkeztek. A mai nap folyamán többek közt részvéttátogatásokat küldöttek: Izabella főhercegnő, Várossy Gyula egri érsek, sb. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a következő részvéttátogatást küldötte: Mély fájdalommal értesültem főpásztoruk elhunytáról. Fogadja a székeskáptalan és egyházmegye mély részvétem kifejezését. Wekerle Bernadotti herceg nunczius a következő részvéttátogatást intézte a káptalanhoz latinul: A szomorú hír okozza nagy fájdalommal elveve, az egyházmegye mély gyászában osztozom s szívem mélyéből nyilvánítom részvétemet. Alázatos imámban nem szűnök meg könyörögni, hogy a kiváló főpap lelke mielőbb elérje az örök boldogságot. Részvéttátogatást küldöttek még: gróf Zichy János, Eszterházy Miklós herceg, gróf Eszterházy Móricz, Molnár Viktor, báró Gerliczy Ferencz stb. stb. A péntek reggeli beszentelést az elhunyt régi jó barátja, Samassa egri érsek végzi.

Az elhunyt püspök életrajzi adatai a következők: Szmracsányi Pál nagyváradi római katolikus püspök 1846. május 2-án született Darócson, Sáros-megyében, hová ősrégi nemes családja a múlt század derekán Liptóba átköltözött. Szmracsányi Pál nyolczadik gyermeke volt szüleinek. Ethon gondos nevelésben részesülve, Eperjesen kezdte középiskoláit és a hat osztály bevégezése után 1862-ben az egri kispapok közé vétetett fel és mint ilyen, a ciszterciarend egri főgimnáziumában végezte el a hetedik és nyolczadik osztályt. A jeles tehetségű papnövendék azután 1895-ben a budapesti egyetemre, a központi papnevelőbe küldték fel a teológiai tanfolyamra, ahol csakhamar az elő tanuló és a papnevelői önképzőkör elnöke lett. Egyik tanára, Samassa József, mostani egri érsek már akkor nagyon megkedvelte Szmracsányi Pált, aki később udvari papja és oldalkanonokja lett. 1869. július 25-én felszenteltetve áldozópappá, Darócson családja körében tartotta primiciáját. Egyházi pályáját mint káplán Nyiregyházaán kezdte ugyanazon év szeptember 22-én, egy év múlva pedig Maklára helyeztetett át segédlelkésznek, de még abban az évben kinevezetett egri főszékesegyházi hitszónokká. Így visszatérve a nagykiterjedésű érseki egyházmegye székhelyére, csakhamar magára vonta ellőljárói figyelmét és nem sokára megnyitott előtte a fényes egyházi pályát, melyen azután rohamosan emelkedett és még aránylag fiatal korában nyerte el a püspöki süveget. Már 1871-ben Bartakovics Béla érsek kinevezte udvari papjává. Midőn néhány évvel később Samassa József lett egri érsek, a fiatal papot azonnal érseki széke elfoglalása után 1875. elején, kinevezte érseki titkárrá. 1881-ben kinevezetett az érseki főegyházmegyei hivatal igazgatójává és mint ilyen, 1879-ben egri főszékesegyházi címzetes kanonok, 1886. márczius 19-én pedig valóságos kanonok lett és mint canonicus a latere tovább is érseke oldala mellett maradt, akit rendszeren elkísért a fővárosba. Szabadságideje alatt sokat utazott a külföldön és érsekével többször járt Rómában. Különösen a műtárgyak és könyvtárak érdekelték. Egri kanonoki jövedelmének tetemes részét műtárgyak és könyvek vásárlására fordította. Már mint egri kanonok volt jelen szüleinek 1885-ben Darócson megünnepelt aranylakodalmán, melyen a Szmracsányi-családnak negyvenöt tagja: gyermekek, unokák, dédunokák sereglettek össze. Az egyházi áldást maga Szmracsányi Pál adta szüleinek ötvenéves boldog frigyére, akik azonban azóta már elhunytak. Negyven éves korában, 1886. elején kanonok, majd két év múlva tipusai apát, 1891-ben jogakadémiai igazgató lett, a következő évben pedig szepesi püspökké nevezetve ki, elhagyta Egert, hogy nagyobb és önállóbb munkakörben fáradozzék az egyház és haza közjában. Tíz évet meghaladó szepesi püspöksége alatt igazsággal és szeretettel kormányozta egyházmegyéjét, hol jótékony intézmények örzik nevét. Schlauch bitoros elhunyt után már mint valóságos belső titkos tanácsos költözött át a nagyváradi püspöki székre 1903. év őszén. Püspökségének első pár éve alatt ritka népszerűséget vett körül a szives, jólelkű püspököt. Nemcsak papjai ragaszkodtak hozzá, mint barátságos, mégis nagytekintélyű főpásztorukhoz, hanem a társadalmi körök és világi elemek is különös tisztelettel viseltettek érdemes személye iránt. Annál szélesebb körökben keltett igaz részvétet, mikor 1905-ben meglepte a most végzetessé vált betegség. Érelmeszesedés jelentkezett az elég gyakori betegeskedés által amugy is megviselt szervezetben. Szombaton szélhűdés érte, mely hasznos és érdemes életét kioltotta. Püspöki palotáját finom izléssel tatarozgatta; betegségében is

sokat törődött főpásztori kötelességeivel; sokat áldozott jótékony és közmívelődési célokra. Éppen mostanában rendezte egyházmegyéje papságának nyugdíjügyét és tanítóképző-intézetet alapított.

Horvátok és szerbek.

— Letartóztatott nagyszerb forradalmárok. —
Fiumeiek egy horvát izgató ellen. —

Budapest, augusztus 10.

Két esemény híre érkezik a Drávántulról, mely egymást kiegészítve nagyon alkalmas arra, hogy a horvátországi és a fiumei nemzetiségi viszonyokat megvilágítsa.

Az egyik eset, — melyről különben vasárnapi számunkban már röviden megemlékeztünk, — a Pribicevics testvérek letartóztatása a Nastics-féle felségárulási ügyből kifolyólag. Előzménye ennek a politikai afférnak az a „Finale . . .” című röpirat, melyben Nastics György a Szlovenszki Zug (Szláv-Dél) nevű egyesület konspirációjáról rántotta le a leplet. A klub Horvátországot, Szerbiát, Boszniát és Hercegovinát hálózta be nagyszerb forradalmi agitációjával s a leleplezések a két Pribicevicsen kívül állítólag Budiszavlievics Bude képviselőt is kompromittálják.

A horvát-szerb koalícióban testvériesült horvátok és szerbek barátságának őszinteségére jellemző az így kiderült pakli, mely Magyarország egy olyan részét akarta elszakítani Nagy-Szerbia számára, amelyik egyuttal a hű szövetséges horvátok országának is egy darabja. Valószínű, hogy ez az esemény mély elkedvetlenedést okoz a horvátok között, aminek jele, hogy a horvát koalíció lapjai egyszerűen regisztrálják az eseményt, de ahhoz semmiféle kommentárt sem fűznek.

A Dráván túl ilyen a horvát-szerb barátság. A másik esemény pedig, melynek híre Fiuméből érkezik, a horvát-olasz gyűlölködést mutatja be a maga parázs hevületében. A fiumei olaszok abból az alkalmából, hogy a fiume-drenovai eklézsia lelkésze egy notórius horvát izgató, akit a püspök Fiume autonómiájának megsértésével ültetett helyére, nagy tüntetéssel tiltakoznak az ellen, hogy a kikötőváros területén horvát érzelmi politikai agitátor végezhesen lelkészi teendőket. A tömeg majd meglincselt egy horvát agitátort, ami élénk illusztrációja a szenvedélyek izzásának.

Ezt az illusztrációt különben jellemzi az a magában véve jelentéktelen esemény, hogy a fiumei kikötőben tegnap két hangosan ágáló horvát papot a tömeg alaposan megkergetett.

Drávántul ily szépen viruló szerb-horvát-olasz egyetértésről tudósításunk a következő:

Letartóztatott agitátorok.

Nastics brosúrája, a nagy-szerb propaganda üzeneteinek leleplezése kinos feltűnést keltett mindenfelé, de legkivált Horvátországban és azok között, akik részesei voltak a mozgalomnak. Az ügyészség azonnal vizsgálatot indított és a nyomozás eredményeként a nagy-szerb propaganda két előharcosát: a Pribicevics testvéreket, Pribicevics képviselő két öcsesét felségárulás miatt leartóztatta.

Pribicevics Ádámot még szombaton letartóztatta a vizsgálóbíró. Pregradában, ahol Pribicevics fogalmazó-gyakornok, hivatalában megjelent a vizsgálóbíró egy detektiv kíséretében és a halotthalvány Pribicevicsnek kijelentette, hogy a törvény nevében letartóztatja.

Pribicevics nem ellenkezett. Engedte lakására vezetni magát, ahol házkutatást tartottak és hír szerint számos kompromittáló iratot lefoglaltak. Ennek tulajdonítják aztán azt, hogy a képviselő öcsese szombaton éjszaka zárkájában, a zágrábi törvényszék fogházában öngyilkosságot kísérelt meg. Nyakán és karján felvágta az ereket, de tettét még ideje-

korán észrevették és a kórházba szállították. Most már túl van minden veszedelmen.

Vasárnap délelőtt az ügyészség a másik Pribicevics fíu, Pribicevics Valerián teológiai tanár ellen is elfogató parancsot adott ki és mint Karlóczáról jelentik, Pribicevics Valeriánt tegnap a zágrábi ügyészségi fogházba szállították. Valerián ellen is felségárulás miatt indította meg az ügyészség az eljárást és éppen ezért szállították Zágrába, mert felségárulási pörben egyedül a zágrábi törvényszék illetékes. A Pribicevics testvérek letartóztatását, hír szerint, arra a propagandára viszik vissza, amelyet a Szlovenszki Zug (Szláv-Dél) szövetség szolgálatában kifejtettek.

A Szlovenszki Zug ugyanis a múlt év tavaszán elhatározta, hogy Boszniában, Hercegovinában és Horvátországban fokozottabb forradalmi mozgalmat fog kifejteni. Ebből a célból, az említett tartományokból a nagy-szerb ideál híveit értekezletre hívták össze. Az értekezleten a horvátországi önálló szerbek részéről Pribicevics Szvetozár horvát képviselőnek két öcsese, Pribicevics Valerián lelkész és Pribicevics Milán vettek részt, akik az értekezleten jelentést tettek eddigi agitációjuk eredményéről. Pribicevics Valerián állítólag közölte, hogy sikerült az akciónak megnyerni Budiszavlievics horvát képviselőt, míg Pribicevics Milán jelentette, hogy öcsese Ádám, aki fogalmazó-gyakornok Pregradában, a nagy-szerb bizottságnak rendelkezésére áll.

Ezen a nyomon indult el a bíróság, amely aztán a két testvér letartóztatását eredményezte. A vizsgálat adatai, a Pribicevicsnél lefoglalt iratok természetesen hivatalos titkot képeznek, de annyi már nyilvánosságra jutott, hogy az iratokból a Pribicevics bűnössége kétségtelen és a nagy-szerb propaganda létezésére vonatkozó híresztelések egyáltalán nem kohlományok, hanem teljes mértékben megfelelnek a valóságnak. Az ügy fejleményei, a még várható leleplezések és esetleges letartóztatások elé nagy várakozással és részben aggodalommal néznek Horvátországban.

Pribicevics Ádámnak óriási feltűnést keltett letartóztatását számos más letartóztatás követte és követi szakadatlanul. Hogy kik ellen jártak már el és kik ellen van folyamatban az eljárás, egészen pontosan nem lehet tudni, csak az bizonyos, hogy a nagyszerb propagandának sok hívet ejtettek foglyul. Az államügyész és a vizsgálóbíró minden felvilágosítást megtagad a zágrábi újságíróknak. Ma délelőtt az egyik ügyész így válaszolt a nála kérdezősködő lap tudósítónak:

— Nem vagyok tudakozódó hivatal. Ha az urak valótlanságokat fognak írni, sajtópert indítunk.

A két Pribicevics-testvért ma délelőtt hialgatták ki. Védőjük dr. Popovics Dusan országgyűlési képviselő. Zágrábban beszélik, hogy több letartóztatottnak nem engedik meg, hogy ügyvédet válasszanak.

Kostajniczáról érkezett hírek szerint ott mostanáig állítólag huszonkét letartóztatás történt. Azt is emlegetik, hogy Akkurti államügyész baromfikereskedőnek öltözve járt a helységben és így kémlelte ki, hogy arrafelé kik a nevezetesebb agitátorok.

Az önálló szerbek hivatalos újságja, a „Srbobran” mai számában azt jelenti, hogy a radikális szerbek értekezletet tartottak, amelyen felszólították a pártvezetőséget, hogy tiltakozzék a nagy-szerb agitátorok határtalan üldözése ellen és hogy a történelem miatt járjon közbe a magyar kormánynál. Az említett lap közlése értelmében a pártvezetőség erre nem hajlandó, mivel nem akar a karlóczai patriárchaválasztáson beállt viszonyokon rontani.

Az események a nagy-szerb körökben leihatatlan izgalmat és ekkeseredést okoznak.

Az ügyészség Pribicevics Valerián tanár lakásán házmotóztást tartott és súlyosan kompromittáló iratokat kobozott el.

Az ügyészség által megindított előzetes vizsgálat alapján hazaárulás gyanúja miatt Horvát-Dubiczában letartóztatták és a zágrábi törvényszék fogházába szállították: Hrvatszanin Mita ottani polgármestert, ennek Dusan nevű fiát, Hrvatszanin Molót, Herak

György irnokot és Maszics Olizo községi bírót.

Azzal vádolják őket, hogy élénk részt vettek a Horvát-Szlavonországban folytatott nagyszerb agitációban. Zágrábi politikai körökben elterjedt hírek szerint a legközelebbi napokban további letartóztatások várhatók.

Zágrábban a szerb összeesküvők letartóztatását az összes lapok regisztrálják, a koalíció lapjai semmi magyarázattal nem kísérik az eseményt. A „Srbobran“, az önálló szerbek lapja Pribicevics Ádám öngyilkossági kísérletét neuraszténiának tulajdonítja.

Nastic Györgyöt, a „Finale“ hírhedt szerzőjét a mai naponszintén letartóztatták. Nastic a múlt héten Budapesten időzött, de észrevette, hogy állandóan megfigyelik és hogy valósággal rendőri felügyelet alatt áll. Ezért Bécsbe akart utazni, de a pályaudvaron elébe toppant a zágrábi rendőrség főnöke és fölszólította, hogy utazzék önként Zágrábba és álljon a vizsgálóbíró rendelkezésére, amely esetben nem fogják letartóztatni. Nastic kijelentette, hogy a fölszólításnak eleget tesz, ha megengedik neki, hogy egy napra Bécsbe utazzék, ahol fontos magánügyeket kell elintéznie. A rendőrfőnök a kérésnek engedve, vele utazott Bécsbe, ahol aztán tegnap letartóztatta és Zágrábba kísérte.

Zágrábból jelenti egy bécsi esti lap tudósítója, hogy a nagyszerb agitáció miatt megindított vizsgálat szenzációs felfedezésre jutott. Kiderült ugyanis, hogy a Srbski Sokol nevű tornaegyesület katonai mintára van szervezve s az organizációt Miskevics alezredes, a szerb vezérkar tagja dolgozta ki. A tornaegyesület úgy van szervezve, hogy esetleg magva legyen egy lázadó hadseregnek, tagjai egyenruhát és a szerb királyság jelvényeit viselik. A Srbski Sokol vezetősége a nép között nagy agitációt fejtett ki és kórkárdákat osztogatott, amelyeken Péter szerb király arcképe van. A letartóztatott szokolisták lakásán házmotózás volt s elkoboztak temérdek kompromittáló írást, amelyekből hebizonyosodott, hogy az egyesület összeköttetésben állott a belgrádi udvarral.

Az összeesküvők.

Nasztics röpiratában a nagyszerb összeesküvők fészkeről, a Szlovenszki Jug (szláv Dél) nevű egyesület és embereiről a következő adatokat szolgáltatja:

A klub 1903-ban alakult azzal, hogy „törvényellenes harczzsal“ létrehozza a délszlávok egyesítését. A klub tagjai voltak tiszték, politikusok és a régi összeesküvők a Sándor király meggyilkolása idejéből.

A klub vezetője Nenadovics Jasa első osztályú tüzérszázados, Péter király közeli rokona. Ő szerezte a pénzt is a klub céljaira és a forradalmi lap költségeire.

Más, fontosabb tagjai a klubnak: Lrb Sándor tüzérfőhadnagy, György trónörökös bizalmas barátja; Naumovics Mirko alezredes; Optrkics Dusan tüzérszázados; Mihajlovics Rade kereskedő; Jovanovics Ljubo tanár és hírlapíró; Nestic Ljubo a párisi szerb követség attaséja.

A klub horvátországi szövetségesei, akiket mint delegátusokat küldtek a Szlovenszki Jug belgrádi értekezleteire:

Pribicevics Valérián karlóczai teológiai tanár; Pribicevics Milán kruseváci főhadnagy; Pribicevics Ádám megyei tisztviselő, mind a hárman Pribicevics Szvetozár országgyűlési képviselő testvérrel; továbbá Budiszavljevics Bude országgyűlési képviselő, aki a két Pribicevics jelentése szerint nagy lelkesedéssel csatlakozott a mozgalomhoz.

A klub boszniai bizottsága Sabácban székel s tagjai: Milanovics Bozó kereskedő, elnök; Miladinovics Mihály tanár; Nikolics Péter bírósági írnok.

Olaszok a horvátok ellen.

A Fiume-Drenovai alközség olasz érzelmi lelkészenek a horvátországi Ledénice községbe való áthelyezése ügyében tegnap a drenovaiak 200 tagú küldöttsége tisztelgett dr. Bellen helyettes polgármester és Zanella Richárd fiumei orsz. képviselőnél. A helyettes polgármester a városházán fogadta a küldöttséget, amelynek szónoka a község ne-

vében is tiltakozott a horvát papság nagyhorvát izgatása ellen, bejelentvén a tegnapelőtti történeteket és rágalomnak minősítvén Kukanicsnak, a fiumei magyarellenes horvát papnak azt az állítását, mintha Zigár Pál drenovai lelkésznek a községben allig volna néhány jóakarója. Tiltakozott továbbá egy horvát lap elferdített tudósítása ellen is, mely lapot a horvátok az alközségek elhorvátosítása céljából tartanak fenn. Ennek igazolására a szónok rámutatott a 200 tagú küldöttségre, mely Drenovából jött s csak azt mutatja, hogy az egész lakosság szereti és védi jogait. A szónok biztosította dr. Bellen helyettes polgármestert, hogy a drenovaiak mindenkor jó hazafiak voltak s mindenkör hűségesen kitarítottak Fiume város mellett s ugyanazt fogják tenni a jövőben is, de minden erejükkel oda fognak törekedni, hogy a drenovai plébánián csakis olyan plébános végezhesen lelkészi teendőket, akiben ők megbízhatnak s aki nem horvát érzelmi politikai agitátor. A szónok beszéde után, amelyet többször megszakított a küldöttség tagjainak helyeslő közbekiáltása, Bellen helyettes polgármester válaszolt. A polgármester biztosította a küldöttséget jóindulatról és kijelentette, hogy megbízhatnak a város képviselőtestületében, mert az sohasem fog horvát propagandista papot installálni és ilyen horvát érzelmi papnak a kulcsokat nem adják át soha. Elmondotta még, hogy a reprezentanza szándéka, hogy legközelebb fog Drenovára lelkészt kinevezni, még pedig olyat, aki úgy a város, mint a község zalmát bírja. A helyettes polgármester kijelentéseit a küldöttség zajos evviva-kiáltásokkal fogadta.

Időközben megjelent a fogadó-teremben Zanella Richárd orsz. képviselő is, aki előtt a küldöttség szónoka röviden ismertette a drenovai lelkész áthelyezési ügyét. Zanella többek között azt mondta, hogy az, ami Drenova alközségben történt az áthelyezés körül, nem egyéb, mint tisztán horvát politikai ügy, amelyet a horvát klerus, különösen a zenggi püspökség, a novii vikariatus és a fiumei pap rendszeresen csináltak, hogy az alközségek lakosságát félrevezethessék és azt elhorvátosíthassák.

A drenovai lelkész-áthelyezési ügy — ugymond Zanella — olyan skandalum, hogy továbbra is nyugodtan tűrni, valóságos bűn lenne. A horvát papság, hogy drenovai kudarcát leplezze, a municipium legelemibb jogait támadja, sőt a polgárság méltóságának inzultálásától sem rettent vissza. A horvát papság úgy Fiumében, mint az alközségekben kölcsönös szeretet helyett gyűlöletet hirdet s felidézti ezáltal a nemzetiségi harcot a legvadabb módon.

Majd a drenovai lakosság eljárásának helyességét elismerte és igazságos ügyük mellett való kitarásra buzdította a küldöttség tagjait, biztosítván őket, hogy úgy a városi tanács, mint a város lakossága mint eddig, úgy továbbra is támogatni fogja őket. Azonban arra figyelmezteti, hogy a nagyhorvát propaganda embereitől és lapjaitól mindig óvakodjanak. Végül hazafias meglegedését nyilvánította, hogy igaz ügyük mellett férfiasan kitarítottak és visszautasították a nagyhorvát ideálok propagálására szolgáló horvát akciózt s annak a reményének adott kifejezést, hogy a jövőben is hasonló bátorsággal és egyöntetűséggel verik vissza a horvát támadást.

A drenovaiak a városházáról Kukanics ismert horvát agitátor lakása elé vonultak, hol ellene tüntettek. A 200 főnyi küldöttséghez a korzón nagy tömeg fiumei is csatlakozott és Kukanics lakásába vezető első emeletre mentek és ott a folyosón tüntettek ellene. Majd az ajtókat feszegették és már-már behatoltak a lakásba, amikor Kukanics telefonon kért a rendőrségtől segítséget. Csakhamar tíz rendőr Rubelly rendőrtiszt vezetésével megjelent a helyszínen és kivont karddal támadták meg a tüntetőket és csak hosszas fáradság után sikerült a tüntetőket visszaszorítani és szétoszlatni. A rendőrség a késő délutáni órákig czirkált Kukanics lakása előtt, majd két rendőr és detektív hátrahagyásával visszatért a főkapitányságra.

Megkergetett horvát papok.

Fiumében ma még egy újabb horvátellenes tüntetés is történt. A Veglia-szigetről tegnap este az Ungaro-Croata-társaság „Liburnia“ gőzösén kirándulásról visszatérő két horvát pap nagy botrány okozója volt. Az olasz község élénk tiltakozása közben ugyanis a papok a horvát Fiumét és a horvát

tengert éltették. Partraszállás után a horvát papokat nagy néptömeg vette körül és füttyszóval és élénk szitkozódással tüntetett ellenük, míg azok el nem menekültek. A hajó kapitánya és gépésze a papok védelmére kelt, de a tömeg dühe most ezek ellen fordult és zajos kiáltásokkal szidalmazták és fenyegető állást foglaltak el úgy, hogy a hajósokat a rendőrségnek kellett a hajóra kísérni. A horvátellenes tömeg még a késő éjjeli órákban is tüntetett a horvátok ellen.

Mozgó képek.

Egy Taral-lovaglás.

A MESÉLŐ BÁCSI: Hát én mondom magának, hogy ilyet még nem látott. Kijönnek a lovak és „Pumpmajor“ az úgy sétál, mint egy hierzeg. A Taral füttyörész és veregeti a ló nyakát.

A HALLGATÓ BÁCSI (akinek eltökélt szándéka, hogy a nyárias mesélőtől öt forintot kér kölcsön): A Taral egy csirkefogó... Mindig így csinál a betyár...

A MESÉLŐ BÁCSI: A próbagalopp alatt Taral rugdossa a lovat és a markával visszatartja...

A HALLGATÓ BÁCSI (buzgón): Olyan marka van annak a rablónak, hogy az isten akárhová tegye... Na és?

A MESÉLŐ BÁCSI: Na és a lovak kimennek a starthoz. Taral bebujik a belső pályára...

A HALLGATÓ BÁCSI (örömmel): Csirkefogó... Mindig így csinálja... Na és?

A MESÉLŐ BÁCSI: A többiek úgy vigyáztak, mint a kapocskészítők, de vigyázott Taral is...

A HALLGATÓ BÁCSI (gyönyörrel): Az egy zsvivány.

A MESÉLŐ BÁCSI: Háromszor volt hamis start... A többiek elugrottak, Taral csak ült a lovon és röhögött.

A HALLGATÓ BÁCSI: A gauner...

A MESÉLŐ BÁCSI: Egyszerre aztán fölroppent a szalag és Taral ki... A fene egye meg, úgy kiugrott, mint egy szöcske...

A HALLGATÓ BÁCSI: (látszólag nagyon élvezve az elbeszélést): Az egy nagy alak...

A MESÉLŐ BÁCSI: Aztán jött... Összehuzta magát a lovon és röpiült...

A HALLGATÓ BÁCSI: Finom, finom... (Csendesen számolgatja, hogy mihez fog kezdeni az öt forinttal.)

A MESÉLŐ BÁCSI: A fordulónál egyszerre csak kiválik a csoportból „Troubadour“ és jön előre.

A HALLGATÓ BÁCSI (szorongva): Na na... A MESÉLŐ BÁCSI: Taral mozogni kezd és hozza a lovat...

A HALLGATÓ BÁCSI (félta az öt forintját): Na remélem és...

A MESÉLŐ BÁCSI: Troubadour csak jön, csak jön és a távolság fogy...

A HALLGATÓ BÁCSI (izzadni kezd): Ez egy szemtelenség... ez egy közönséges szemtelenség.

A BESZÉLŐ BÁCSI: A fordulóhoz úgy értek, hogy a Troubadour legaloppozta a „Pumpmajor“-t...

A HALLGATÓ BÁCSI (komolyan): Az a Taral egy svindler...

A MESÉLŐ BÁCSI: Hirtelen Taral feláll a nyeregben és kezdi a finisht. A ló röpiült...

A HALLGATÓ BÁCSI (izgatottan): Finom, finom...

A MESÉLŐ BÁCSI: Már csak nyolczszáz méter választott el a céltól... Taral dolgozott, Taral rápofozott a lóra, Taral izzadt, mint egy napszámos...

A HALLGATÓ BÁCSI (reménykedve): És Taral jött, mint a szélvész...

A MESÉLŐ BÁCSI: Taral jött... Iszonyu drukk fejlődött ki... A távolság fogyott. Először úgy láttam, hogy Taralt le lehet huzni, de azután Taral befeküdt és mint a villám ment keresztül a célzon.

A HALLGATÓ BÁCSI (mű-ujjongva): Brávó!

A MESÉLŐ BÁCSI: A verseny után halálos csend és a végén Taral úgy fizetett, mint a köles. Volt 10:122...

A HALLGATÓ BÁCSI: Brávó! És ön mennyit tett?

A MESÉLŐ BÁCSI: Én nem játszottam.

A HALLGATÓ BÁCSI (elhülve): Mi?

A MESÉLŐ BÁCISI: Én nem játszottam. Én csak Taralt élveztem, ezt a csirkefogót...

A HALLGATÓ BÁCISI (mélységes megvetéssel): Akkor abban a versenyben más volt a csirkefogó.

A MESÉLŐ BÁCISI: Ugyan ki?

A HALLGATÓ BÁCISI (abban a hiszembben, hogy lehet az embernek öt forintja nyereség nélkül): Adjon kölcsön öt forintot.

A MESÉLŐ BÁCISI: Nincs nálam pénz... Ki volt a csirkefogó?

A HALLGATÓ BÁCISI (eléget maga mögött minden hidat): Maga.

Ray.

Gyógyszerészek nagygyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 10.

Ma tartotta a Magyarországi Gyógyszerészegylet rendkívüli közgyűlését, amelyet az új gyógyszer-törvényjavaslat-tervezet megvitatására hívtak össze. Körülbelül háromszáz budapesti és vidéki gyógyszerész kereste fel a közgyűlést, mely hivatalos volt gróf Andrássy Gyula belügyminiszter felszólítására véleményét mondani a törvényjavaslat-tervezetről. Az ülést Bayer Antal, a Magyarországi Gyógyszerészegylet elnöke vezette, míg jogtanácsosként dr. Nagy Emil orsz. képviselő és Rupp Zsigmond közjegyző jelentek meg.

A gyűlés elején dr. Varságh Zoltán jegyző indítványára üdvözlő táviratot intéztek gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez Tisza-Lökre, mely többek közt így szól:

A Magyarországi Gyógyszerészegylet mai rendkívüli közgyűléséről, melynek egyetlen tárgya a nagyméltóságod által hozzánk kegyesen beküldött gyógyszerészeti törvényjavaslat tervezetének megvitatása volt, hódolatteljes tisztelettel köszönti nagyméltóságodat. Osztatlan lelkesedéssel fejezzük ki hálánkat azon kiváló jóakarataért, melyet nagyméltóságod az idevágó javaslatnak megalkotása előtt már az e tárgyban kodifikált tervezetet szakzerű elbírálás céljából rendelkezésünkre méltóztatott bocsátani.

Ebben a jóakaratan látjuk mi azt a palládiumot, mely jóhiszemű, de sérelmes irányzatokkal szemben karunkat vértetni fogja s ebből merítjük azt a reménységet is, hogy a megalkotandó javaslatból a tervezetnek azon intézkedéseit, melyeket tárgyilagos kritikával, a helyzet félreismerése folytán elhibázottnak kell minősíteni, nagyméltóságod érveinek hatása alatt eliminálni fogja. Megérősít e reményünkben nagyméltóságodnak azon hálásan fogadott kijelentése, melyet folyó év május 28-án kelt magas leiratában méltóztatott tenni, hogy gyógyszerügyi ügyek intézésekor excellencziádat elhatározásaiban egyedül a legjobb akarat irányítja.

A távirat kitérve a közjogi gyógyszer-tárakra és a gyógyszerészeti kamarákra, így végződik:

Az aggodalom nehéz óráin sem rendíthető meg az a meggyőződésünk, hogy nagyméltóságod egyetlen s így ezen alkotásából sem hiányozhatik az igazság keresésének örökség gondolata s ezért ma is törhetetlen bizalommal kívánunk nagyméltóságodnak erőt és közmegelegedést nyújtó sikert a gyógyszerészeti reform felépítéséhez! Hódoló tisztelettel a „Magyarországi Gyógyszerészegylet” mai közgyűlésének egyhangú határozatából:

Bayer Antal, elnök.

Bayer Antal elnök nyitja meg az ülést és mindenekelőtt a helyzettel foglalkozott. Kéri a közgyűlést, hogy minden előforduló kérdést önzetlenül, lelkiismeretesen mérlegeljen és vitasson meg.

Dr. Deér Endre budapesti gyógyszerész napirend előtt szintén arra kérte a megjelenteket, hogy teljes higgadsággal lelkiismeretesen tárgyalják a kérdést. A belügyminiszter a törvényjavaslat tervezetét leküldte véleményadás végett a Magyarországi Gyógyszerészegyletnek. Olyan választ kell erre adnia a magyar gyógyszerészeknek, hogy méltóak legyenek önnönmagukhoz és elődeikhez, akik soha nem tévesztették szem elől a közegészségügy nagy érdekeit akkor, amikor saját sorsuk megvitatásáról volt szó.

Ezután a törvénytervezet részletes megvitatására került a sor. A közgyűlés egyhangulag úgy határozott, hogy újra határozott kimondását kéri annak, hogy a gyógyszerészet közegészségügyi intézmény, mert hisz a gyógyszerészet oly szoros összefüggésben, szerves egészben van a közegészségügyvel, hogy a kettőt egymástól elválasztani semmi körül-

menyek között sem lehet. A második szakaszról, amely arról intézkedik, hogy a gyógyszerészek ezentúl a betegsegélyező pénztáraknak olyan százalékos kötelesek adni, aminőt a belügyminiszter meghatároz, nagyobb vita fejlődött ki. Filo János budapesti gyógyszerész felszólalása után a közgyűlés úgy határozott, hogy belenyugszik a miniszternek ebbe a jogába. Bizonyítékát akarja adni annak, hogy a magyar gyógyszerészeket nem önző szempontok vezetik, amikor megindították a törvénytervezettel szemben harczukat, hanem a létfontosságú kérdése és az az akaratuk, hogy a közegészségügy érdekeit megvédje.

A gyógyszer-tárakra való felügyelet kérdésénél tekintettel arra, hogy ezt a kérdést a körorvosok rendezésénél novelláris uton már eldöntötték, amaz óhajuknak adtak kifejezést, hogy az ilyen felügyeletnél avagy ellenőrzésnél mindig a gyógyszerészeti kamarának egy hites kiküldöttje közreműködjön.

Kevésbé jelentékeny pontok után a törvényjavaslat-tervezet 19. szakasza következett. Eszerint a belügyminiszter ezentúl nemcsak gyógyszerészeknek, hanem községeknek, jótékonyági intézményeknek és betegsegélyező pénztáraknak is óhajt gyógyszer-tári jogot adni s a felállított gyógyszer-tárak szintén olyan nyilvánossági joggal lennének felruházva, mint a már eddig fennállottak.

Székely-Doly Géza, Zoltán Béla, Boros Adolf és Nagy Emil orsz. képviselő felszólalása után a közgyűlés egyhangulag úgy határozott, hogy a 19. szakaszt sérelmesnek tartja, azt el nem fogadhatja és annak érdemleges tárgyalásába sem mehet bele.

Nagyobb vitát provokált még a jogadományozási rendszer is. Több felszólalás után a közgyűlés úgy határozott, hogy az anciennitás álláspontjára helyezkedett és kimondja, hogy mindig a legérdemesebb kapja a jogot, kivéve azt az esetet, ha erkölcsi tekintetben megbízhatatlan.

A délutáni folytatolagos közgyűlésen már gyorsabb tempóban és csendesebben haladt a tárgyalás. A törvényjavaslat 21. §-a, amely kimondja, hogy több személyjogi gyógyszer-tárt senki sem bírhat, továbbá a további §§-kat, amelyek a gyógytár átruházásáról, a vezetéséről, a gyógyszerész elhunyatáról, a személyes jog megszűnéséről, a jog megvonásáról, a fiók-magán, házi- és kézi gyógytárakról, a közgyűlés a központi igazgatóság javaslata szerint és Nagy Emil jogtanácsos szövegezésében fogadta el. A kézi gyógytárakat a gyógyszerészeti kamara kiküldöttje által kívánja a közgyűlés ellenőrizni.

A 33. §-t, amely a rég óhajtott gyógyszerész-kamarák felállítását rendeli el, örömmel fogadta a közgyűlés.

Az engedély átruházási illetéket a közgyűlés 300—4000 koronáig óhajta megállapítani, amely összeg egyharmadrésze a községi szegényalpnak, kétharmadrésze pedig a gyógyszerészek özvegy- és árva-segélyalpnának kívánja juttatni.

A törvénytervezet további szakaszait a közgyűlés változatlanul fogadta el.

A közgyűlés ezután egy szövegező-bizottságot küldött ki, amely a közgyűlés határozatait szövegezni és a miniszterhez intézendő memorandumot elkészíteni fogja. A memorandumot a képviselőháznak, a sajtónak s más érdeklődőknek is fogják pártolás miatt megküldeni.

Több apró indítvány után a közgyűlés véget ért. Este lakoma volt a vidéki gyógyszerészek tiszteletére.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Az árvamegyei főispán beiktatása. Alsókubinból jelentik, hogy Bulla György főispán beiktatására a törvényhatósági bizottság rendkívüli ülését Zmeskál György vármegyei főjegyző augusztus 24-re hívta össze. Délután lesz a rendes közgyűlés, amelyen betöltésre kerül az alispáni s ennek betöltésével esetleg üresedésbe jövő többi állás. Alispánná Zmeskál György vármegyei főjegyző, főjegyzővé Csillaghy István trsztnai főszolgabíró, trsztnai főszolgabíróvá ifj. Bulla György tb. főszolgabíró és szolgabíróvá Meskó Dezső tb. szolgabíró lesz valószínűleg egyhangulag megválasztva.

A szegedi istenitélet.

— Az újszegedi katasztrófa. — Még egy halott. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 10.

Az a rettenetes orkán, amely szombaton csapott le Szeged városára és ott megmérhetetlen pusztítást okozott emberéletben és javakban, alig kimélt meg házat a virágzó tiszaparti városban. A számos sebesültön és két halotton kívül ma még egy áldozat holttestét húzták ki az újszegedi gyártelep romjai alól. A pusztulás gyász színhelyén szívtépő jelenetek játszódtak le. Az izgalom, mely az egész város lakosságát elfogta, leirhatlan. Még mindig nem tudják bizonyosan, nem lelte-e iszonyu halálát még egy, vagy több munkás. A mentés művelete szakadatlanul folyik. A Magyar Kender- és Lenipar Részvénytársaság igazgatósága kijelentette, hogy az üzemet kénytelen beszüntetni. Ennek következtében körülbelül hat- vagy hétszáz munkás a kenyerét veszti. Azonban a szerződés értelmében azokat a munkásokat, akiket szerződés köt a gyárhoz, tovább is fizetik. Meglehet, hogy folytatni fogják az üzemet, föltéve, hogy a minisztérium engedélyt ad a most hatóságilag betiltott gyárkémény üzembe helyezésére.

A halottak és sebesültek.

Közöltük lapunk legutóbbi számában, hogy az összeomlott gyárépület törmelékei alól elsőnek Mayer Józsefné holttestét húzták ki, aki a gyárban alkalmazott két gyermekének ebédet vitt. A második halott Szoráth Ilka munkásleány volt.

Szoráth Etel tizenöt éves és Czébbó Éva tizenhat éves munkásleányok koponyatörést szenvedtek. Sebük életveszélyes. A többiek: Csönka Erzsébet, Kis Erzsébet és Bányai Katalin fiatal munkásleányok, továbbá Molnár Károly ötvenhárom éves és Vönek András harminczöt éves munkás égési, törési és zuzott sebeket szenvedtek. Sebek sulyosak. Bálint János tizenhat éves munkásfiú, akit sebesült társával együtt a kórházba szállítottak, csak könnyebb sérüléseket szenvedett s három-négy nap múlva már elhagyhatja a kórházat.

Délután három órakor dr. Bors János soros ügyész és dr. Márton József vizsgálóbíró-helyettes jelenlétében a gyár udvarán sorakoztatták a munkásokat s felolvasták a névsort, hogy megállapíthassák, hiányzik-e még valaki. Kiderült, hogy Kardos-Hegyközi Mária tizenhét éves közművesleány, akit apja és anyja a szerencsétlenség óta jajveszékelve kerestek, nincs a jelentkezők között. A tűzoltók ekkor folytatták a kutatást a romok között, az elveszettnek azonban sem délután, sem éjjel, amikor fáklyafény mellett hordták el a törmelékét, nem akadtak nyomára.

Végre ma reggel hét órakor ráakadtak. Egy Fekete Eszti nevű munkásleány, akinek jelentéktelen sebbel sikerült megmenekülnie, vezette nyomra a tűzoltókat. Elmondta, hogy közvetlenül a katasztrófa előtt beszélt Hegyközi Marival, aki a kazánház ajtaja mellett ült és ebédelt. A tűzoltók ekkor az ajtóküszöbön lévő s mintegy három méter magas téglarakás eltakarításához fogtak. A rakás alján megtalálták Kardos-Hegyközi Mari holttestét. A boldogtalant üllőhelyzetben érte a katasztrófa. A lezuhanó kémény eltörte kerecsontját s úgy összelapította, hogy feje egy vonalba került lábaival.

A harmadik holttest megtalálásáról értesítették a rendőrséget. Fodor Jenő rendőrkapitány nyomban kiszállott a gyártelepre, jegyzőkönyvet vett fel az esetről, aztán elrendelte a holttestnek a városi kórház halottaskamrájába való szállítását.

A katasztrófa áldozatainak temetése, miután a királyi ügyész a boncolásokat nem kívánta, holnap délután lesz. Mayer Józsefné temetéséről a gyár gondoskodik. Szoráth Ilkát és Kardos-Hegyközi Mariát Eggenberger Szilveszter építész temetteti el, mert mind a két lány az ő alkalmazottja volt és a negyedik kazán falazási munkálatainál segédkeztek.

A szerencsétlenség színhelyén ma reggel megjelent dr. Lázár György, Szeged város polgármestere, aki a távirati értesítésre éjjel érkezett Buda-

pestről Szegedre. Vele egy időben megérkezett a gyár igazgatója is.

Az első áldozat temetése.

A rettenetes istenitélet első áldozatát, özvegy Mayer Józsefnét a szegedi kórházból ma délután temették. Megrendítően tragikus sors üldözi Mayerné családját. A szerencsétlenül járt asszony férjét is csak nemrégiben érte utól egy katasztrófa, mely életébe került. Az újszegedi gyárral szomszédos Löwy-féle fűrészgárban a gőzfűrészt alá került, mely egy-két másodperc alatt végzett vele. Két gyermeke súlyos sebekkel borítva fekszik a kórházban.

A mai temetésre kivonult a gyár minden munkása, több száz más gyárban dolgozó munkással együtt. Zuhogó esőben zászlók, jelvények alatt vonultak, meghatóan bucsuztatták a halottat. A másik két halottat: Szoráth Ilkát és Hegyközi Marit, két viruló hajadont a szülőfalujukba, Szőregre szállították és ott temetik el holnap.

A gyárigazgató nyilatkozata.

Gerő Armin gyárigazgató a katasztrófáról így nyilatkozott:

— A katasztrófa idején Budapesten voltam, de már szombaton éjjel hazaértem és a lehetőség szerint konstatáltunk mindent. A gyárnak negyven méter magas régi kéménye dőlt össze és a katasztrófát vilámcsapás okozta. Másként elképzelni is lehetetlen, hogy az orkán megbirkózzék egy ilyen hatalmas építménnyel, mikor közvetlen közelségben nyomorult épületek sértetlenek maradtak. Az összedőlt kémény rázuhant a kazánházra, a tetejét beszakította és a romok elborították az egész kazánházat. Pár perczel a katasztrófa előtt munkások menekültek a kazánházba a vihar elől. Ebédidő lévén, az ebédjüket költötték el, mikor a katasztrófa rájuk szakadt. Míg a vihar tartott, nem lehetett segítségükre menni, mert ember nem mert daczolni a rettenetes istenitélettel. Az első segítséget a gyári tűzoltóság nyújtotta, nem-soká megjelentek a mentők és a hatóság emberei. A romok alól szombat délután két ember holttestét húzták ki, vasárnap reggel találták meg a harmadik halottat. Valószínű, hogy ez a fekete lista nem fog szaporodni, bár a romok eltakarítása két nap óta tart és még mindig nem ért véget. Ez az oka, hogy most még a kárt sem konstatálhatjuk bizonyossággal. Ha a kazán megrongálódott, legalább hat hétig szünetelnie kell az üzemnek. Ez kiszámíthatatlan veszteséggel jár. Az összedőlt régi kéményt már régebben használaton kívül akartuk helyezni és utat építtünk helyette. Custodisz építette, az ismert budapesti vállalkozó. A szegedi hatóság azonban fizemveszélyesnek nyilvánította és e miatt hónapok óta használatlanul áll. Az ügyet megfellebbeztük és most megyek a belügyminiszterhez, hogy megsürgessem a döntést. Nyolczszáz munkás kenyeréről van szó, itt sürgősen segíteni kell.

TÁVIRATOK.

Ausztria-Magyarország jegyzéke.

Berlin, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról táviratozzák, hogy az osztrák-magyar külügyi kormány augusztus első napjaiban az orosz kormányhoz egy jegyzéket intézett Bosznia-Hercegovina nemzetközi helyzetének tisztázása tárgyában. Ez a jegyzék hangsúlyozza, hogy az utolsó törökországi események szükségképpen visszahatást gyakorolnak az 1877-iki orosz-osztrák-magyar titkos konvenczióra, amelynek értelmében Oroszország az osztrák-magyar monarchiára bizza Bosznia-Hercegovina teljes okkupációjának időpontját és módját megválaszolja, egyben azt is kimondja, hogy a Balkánon nem alakulhat szláv birodalom.

Vilmos császár és Edvárd király találkozása.

Berlin, augusztus 10. A Nordd. Allg. Ztg. jelent: A friedrichshofi kastélyban e hó 11-én Vilmos császár találkozni fog az angol királlyal. E találkozás mindkét uralkodónak kedvező alkalmat ad a barátságos eszmecserére. A hatalmas angol és német birodalom uralkodójának zavartalan jó viszonya az

összes népek óhajának megfelel annál is inkább, mert azok minden izgatás ellenére békében és egyetértésben teljesítik feladatukat a világ kulturájának és békéjének ápolása érdekében. Tiszteletteljesen üdvözljük Edvárd királyt német földön és azt óhajtjuk, hogy itt kedvező benyomásokat szerezzen.

A spanyol királyi pár Bécsben.

Magdeburg, augusztus 10. (Saját tudósítónktól.) Madridból táviratozzák a Magdeburger Zeitungnak, hogy a spanyol királyi pár szeptember 22-én utazik Bécsbe és 24-én érkezik oda. A királyi pár négy hetet szándékozik Ausztriában tölteni és közben Magyarországra is el fog látogatni.

Tittoni utazása.

Róma, augusztus 10. A Tribuna illetékes helyről szerzett információk alapján megcáfolja az itteni lapok azon bécsi jelentését, hogy Tittoni külügyminiszter Karlsbadba és Marienbadba utazik, ahol több politikai személyiséggel fog találkozni.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	aug. 10.	aug. 9.
Buza	100 ³ / ₄	102 ³ / ₈
szeptemberre	101 ³ / ₄	103 ³ / ₈
decemberre	104	105 ³ / ₈
Tengeri	85 ¹ / ₂	84 ¹ / ₂
szeptemberre	85 ¹ / ₂	84 ¹ / ₂
decemberre	75 ³ / ₄	75 ³ / ₄
Csikagó.		
Buza	93 ³ / ₈	94 ¹ / ₈
szeptemberre	93 ³ / ₈	94 ¹ / ₈
decemberre	95 ³ / ₄	96 ³ / ₄
Tengeri	77 ³ / ₄	76 ¹ / ₂
szeptemberre	77 ³ / ₄	76 ¹ / ₂

New-York, aug. 10 Gyapot New-Yorkban helyben 10.75 (10.85 tegnap), gyapot szeptemberre 9.70 (9.97 gyapot novemberre 9.29 (9.42), gyapot New-Orleansban helyb. 10³/₈ (9.1³/₈), petroleum stand white New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Raffined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, augusztus 10. (Zárlat.) Zsir szeptem. 9.50 (tegn. 9.47), zsír októberre 9.57 (tegnap 9.55), szatonna short clear, 9.12 (tegnap 9.12), sertésus októberre 15.60 (tegnap 15.62).

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Kedd, augusztus 11. — Róm. kat.: Tibor vt. — Prof.: Zsuzsanna. — Görög-orosz: jul. 29. Kallinik. — Zsidó: Ab. 14. — A nap két reggel 4 óra 50 perczkor, nyugszik este 7 óra 20 perczkor. — A hold két este 7 óra 20 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 28 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Allandó nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 87. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás nyitva a Nemzeti Szalonban. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigő-téri szalonja nyitva. Belépő-díj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban nyitva. Belépő-díj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségái nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A történelmi képesarnok nyitva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum zárva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása nyitva. — A nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Személyi hir. Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, a sajtóosztály főnöke ma három hétre Karlsbadba utazott. Távollétében Biró Pál miniszterelnökségi sajtóreferens helyettesíti.

— Lipót Szalvátor főherceg Veigl tüzérezredes kíséretében ma Veszprémbe érkezett. A főherceget a pályaudvaron a város részéről Szeglethy polgármester fogadta. A pályaudvarról a főherceg a fellebörgött városon keresztül a püspöki várba hajtattott, hol Palotay Ferencz káptalani nagyprépost palotájában szállott meg. A főherceg, ki a hajmáskéri tüzérségi lögyakorlatok megtekintése végett érkezett ide, pár napig fog Veszprémbe időzni.

— Fallières leányának esküvője. Lames Jean, a francia köztársaság elnökségének titkára, ma esküdt meg Fallières elnök leányával. A polgári esketés a miniszterek és számos politikus jelenlétében a VIII. kerületi polgármesteri hivatalban folyt le. Az egyházi esküvőt a Madeilaine-templomban tartották és ezen a diplomáciai kar is megjelent. Ezután az Elysée-palotában családi ebéd volt.

— Erzsébet főhercegnő vadászaton. Gróf Seefeld Ottóné, Erzsébet kir. hercegnő vasárnap Oszadáról, hol vadászaton vett részt, lement Rózsahegyre, ahonnan egyfogatu kocsin gyermekeivel teljes inkognitóban megtekintette Besztercebányát. A királyi hercegnő este visszautazott Rózsahegyre.

— A veszprémi királygyakorlatok. Veszprém városában és környékén megindultak az előkészítő munkálatok a király fogadására, aki az idei nagy hadgyakorlatokra odaérkezik és Veszprémben a püspöki palotában fog lakni. Lázasan folynak az építkezések, valamint a vasuti állomás és az utak rendezésére a királyi hercegnő este visszautazott Rózsahegyre. — A veszprémi királygyakorlatok. Veszprém városában és környékén megindultak az előkészítő munkálatok a király fogadására, aki az idei nagy hadgyakorlatokra odaérkezik és Veszprémben a püspöki palotában fog lakni. Lázasan folynak az építkezések, valamint a vasuti állomás és az utak rendezésére a királyi hercegnő este visszautazott Rózsahegyre. — A veszprémi királygyakorlatok. Veszprém városában és környékén megindultak az előkészítő munkálatok a király fogadására, aki az idei nagy hadgyakorlatokra odaérkezik és Veszprémben a püspöki palotában fog lakni. Lázasan folynak az építkezések, valamint a vasuti állomás és az utak rendezésére a királyi hercegnő este visszautazott Rózsahegyre.

— A krisztinavárosi bucsu. A Krisztinaváros öreg temploma vasárnap ünnepelte meg védőszentjének névnapját. Az ósrégi templomot zöld galyakkal, lombfüzerekkel ékesítették fel s a csúf időjárás dacára is ezrével fordult meg az ájtatos közönség a belsejében, ahol reggeli hat órától kezdve majd minden órában istentisztelet volt. Délelőtt tíz órakor zenés nagymise volt, amelyet a budai királyi vár Szent István-kápolnájának apátlébánosa, Kanter Károly végzett fényes segédlettel. A szakadó eső meggátolta a szokott körmenetet és elmosta azt a vig életet, amely máskor a templom környékén felállított sátorvárosban le szokott zajlani. Az átázott ponyvasátrak némán álltak a templom környékén, de ha egy percze megszűnt az eső, száz meg száz ember tolongott köztük. Annál vidámabbak voltak a híres krisztinavárosi korcsmák. Azokban zajlott le a bucsu világi része és még késő este is vidám zeneszó, hangos ének zúdult ki a virágos korcsmaablakokon. Az egyházi ünnepet délután négy órakor litánia zárta be. Délután pedig diszebed volt.

— Eulenburg herceg állapota. Eulenburg herceg sokkal jobban érzi magát, mint a tárgyalás elnapolásakor. A trombosis szűnőfélben van, a bronchitis ellenben még nem hagyott alább s mivel a beteg szívbajban is szenved, állapota már koránál fogva is aggodalmas. Egyelőre még megközelítőleg sem lehet megállapítani, hogy mikorára tűzhető ki az új tárgyalás.

— Rudini temetése. Olaszország egykori miniszterelnökét, Rudini Marchesét ma temették Rómában. A király hatalmas koszorút küldött, amelyet a koporsóra tettek. A halottaskocsit az aostai herceg a királyi képviselőtében, a miniszterek, a diplomáciai testület, a parlament elnöksége, számos szenátor és képviselő, valamint az elhunynak igen sok barátja és tisztelője kísérte ki a temetőbe. A beszentelés a Szent Bernát templomban történt.

— Egy plébános jubileuma. Szép ünnepséget ült a napokban Alsókorompa községe. Rácz Antal plébános ugyanis betöltötte áldozársága negyvenedik évét, mely alkalomból a plébániához tartozó községek lakossága valláskülönbség nélkül tanúságot tett tiszteletéről és szeretetéről, amelylyel a mind a lelkiességben, mind a hazafiságban kiváló plébánoshoz ragaszkodik. A gróf Chotek-család bőkezűségéből feldíszített templomban egyházi ünnep volt, amely szentmisével végződött. Az istentisztelet után ajándékokkal halmozták el a plébánost majd pedig lakoma volt.

— **Kormányozható léghajót veszünk.** Bécsi jelentés alapján hírvil adtuk már, hogy hosszas gondolkodás és világra szóló idegen példák után végre a bécsi hadvezetőség is rászánta magát arra, hogy a hadsereg részére kormányozható léghajóról gondoskodjék. Természetesen, miután egész sereg életrevaló magyar tervet minden komoly tanulmányozás nélkül elutasított, Berlinbe fordult. Bécsből jelentik ugyanis, hogy a közös hadügyminisztérium Berlinben a német motoros léghajós-társaságnál egy kormányozható léghajót épített. A léghajó azonban nem a Zeppelin-féle „merek”-rendszerben kerül kivitelre, hanem a Parseval-féle „félmerek”-rendszerben. A két rendszer közötti különbség abban áll, hogy az elsőnél szilárd, merev alkatrészek (így a léghajó alsó részén levő lapok, továbbá a pálya-rögzítő- és kormányzó-szerkezetek stb.) kerülnek használatba, míg a másiknál a csónakon kívül egyéb merev alkatrész nincsen. A német motoros léghajós-társaságnak 1907-ben kipróbált Parseval-léghajója 2800 köbméter űrtartalommal bír, hossza 50 méter és legnagyobb átmérője 8,9 méter. A hajtóerőt a 86 lóerejű motor szolgáltatja, illetőleg ez hajtja a 4,2 méter átmérőjű és 4 vitorlával ellátott légsavart, amely a csónak fölött van elhelyezve. A léggömbben két kisebb gömb van; az egyik az előrészen, a másik hátul. Ezek a fel- és lefelé való haladás irányítására szolgálnak és pedig olyképpen, hogy például a felfelé való haladásnál a hátsó gömbbe levegőt szivattyuznak és ezáltal a léghajó eleje természetesen könnyebb lesz és a magasba irányul. Az ellenkező iránynál pedig az első gömböt töltik meg. A léghajó hátsó részén mindkét oldalon vízszintes pályarögzítő-szárnyacsokkák vannak alkalmazva. Ugy ezek, mint az alattuk levő függélyes rögzítő a léghajó nyugodt haladását biztosítják. A pályarögzítők voltaképpen léggel töltött párnák. A röplési kísérletek nagyon jól sikerültek, úgy, hogy a német hadügyminisztérium már rendelt is egy ilyen rendszerű léghajót. Egy másikat viszont maga a léghajós-társaság épített. Ez utóbbit 4500 köbméter űrtartalommal tervezik és két darab, egyenkint 110 lóerejű motorral fogják ellátni. A léghajó építése körülbelül egy esztendő vesz igénybe. Csak természetesen, hogy a bécsi hadvezetőség nagy bölcsen léggömböt akar kormányozni, amikor a tudományos világ már megállapította, hogy csak a levegőnél nehezebb repülőgépeknek van jövőjük.

— **A kőbányai bucsu.** Ma tartották meg a bucsut Kőbányán, de a kedvezőtlen, esős időjárás ugyancsak megcsappantotta ennek az egyébként népes és hangos bucsúnak a közönségét. Az egyházi része a bucsúnak reggel 6 órakor kezdődött, délelőtt tíz órakor zenés nagymise volt, melyet Hock János országgyűlési képviselő, a kerület plébánosa mondott, délután 4 órakor pedig litánia zárta be az egyházi ünnepségek sorrendjét. Délben a plébánián diszebed volt, melyen a kerület egész vezetősége megjelent. A délelőtt még elázott és füres sátorváros, amely a templom körül képződött, délután, mikor az eső elállt, hangos lett a tömeg zajongásától, mert később a főváros belterületeiről is nagyon sokan rándultak ki a füres kőbányai bucsura.

— **Zeppelin léghajója.** A német fővárosban bizottság alakult a trónörökös elnöklésével, amely a gyűlést intézi. Az eddigi gyűlés eredménye meghaladja a harmadfél millió márkát. Az áldozatkészségben senki sem akar hátramaradni. Gróf Zeppelin egy hírlapíróknak kijelentette, hogy léghajóját csak elemi erő pusztíthatja el. Azt állítja azonban, hogy vannak utak és módok, amelyek az iflyajta véletlen baleseteket majdnem teljesen kizárják és így remélhető, hogy a léghajó mihamarább a legbiztosabb forgalmi eszközök közé lesz számítható. A „Schweibische Mercur” jelentése szerint a trónörökös táviratilag értesítette gróf Zeppelint, hogy a legközelebbi napokban meg fogja látogatni. A svéd királyné, úgy a maga, mint a király nevében táviratban fejezte ki részvétét Zeppelinnél.

— **Jubileum.** Polonyi József, az Első magyar általános biztosító társaság főtisztviselője a mai napon ünnepelte 25 éves szolgálati jubileumát. Az érdemes és közszeretében álló kollégát a tisztviselői kar nevében Róna Márk czégyjegyző, az életbiztosítási osztály főnöke üdvözölte, átnyújtotta egyúttal a tisztviselői kar értékes ajándékát is.

— **A pápa jubileuma.** A pápa koronázásának évfordulója alkalmából a sixtusi kápolnában ünnepes istentisztelet volt, amelyen Merry del Val bíboros-államtitkár mondott misét. Utána a pápa, aki trónusán Segua és Della Volpe bíborosok között ült, áldását osztotta.

— **Méhészek vándorgyűlése.** A magyar, német és osztrák méhészek 53. vándorgyűlése, amelyen a három nemzet részéről nagyszámu méhész gyűlt egybe, ma nyílt meg Bécsújhelyen. Magyar részről megjelentek többek közt báró Ambrózy Béla, a magyar földmivélségi minisztérium képviselőjében Kovács Antal orsz. méhtenyésztési főfelügyelő, valamint a magyar méhészegyesületek számos tagja. A kiállítás gazdag és tanulságos, míg a tárgyalások élénk érdeklődéssel folynak.

— **Merénylet egy bíró ellen.** Savu Mózes dévai törvényszéki bíró ellen a közeli Nádasd községben, ahol a bíró ágostási munkát végez, dinamit-merényletet követtek el. Ismeretlen tettesek abba a házba, ahol a bíró lakik, dinamitbombát dobtak be, amely felrobbant. Savu bírónak azonban nem történt baja. A dévai ügyészség megindította a nyomozást.

— **Nagy viharok mindenfelé.** Az istenítéleti vihar, mely Szegeden oly szörnyű katasztrófiát okozott, végigsöpört az Alföldön. De az Adrián is nagy orkánok dülnek s veszedelemmel fenyegetik nemcsak a vízi járműveket, de a kikötőket is. Az Alföldön dúló viharról ezek a tudósítások érkeznek: A szegedi katasztrófa napján, de nem délben, hanem délután öt órakor Aradot is végigtépázta az orkán. Több nagy épület megromlott. A villám több helyen lecsapott, így a református templomba és a központi szálloda udvarára. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A hatósági vizsgálat során megállapították, hogy a vihar a Kiskarika- és Demeter-utczákban több házat teljesen összerombolt, a Thököly-téri Katalin-fürdő tetejét leszakította. A tetőkről szerteröppenő cserepek a járókelőket megsebesítették. — Nagy kikiindá fölözt az elmúlt éjjel óriási zivatar vonult el. Több helyen lecsapott a villám; a vasúti vonalon becsapott a 340. sz. órházba, ahol Bezzeg Kálmán vasúti mozgóórt, akit Félégyházáról a tegnapi nap folyamán helyeztek ide, agyonsújtotta. — Fiumében, valamint az egész északadriai partvidéken napok óta fenyegető szélvihar dühöng. Tegnapi este óriási felhőszakadás keletkezett, mely egész éjszakán át, legalább tizenkét óra hosszat, ma reggelig tartott. A felhőszakadással irtózatoss orkán járt együtt, mely végigvonult a tengerből északi területén és megakasztotta a helyi hajóközlekedést. A Kvarnerón annyira lehült a levegő, hogy a fürdés szünetel s valószínűleg még napokig fog szünetelni, mert az egész tengerből felett állandóan nehéz fellegek tanyáznak. A fiumei megfigyelő-állomás jelentése szerint a légnyomás zavarok központja Istriában van. A fél-szigeten oly nagy az esőzés, hogy a tenger vize a hegyekről aláfutó esővíztől több kilométer távolságra sárga színűvé vált. — Santa-Maria de Leuca-ból táviratozzák, hogy ott tegnapelőtt éjjel a „Mostar” nevű osztrák gőzös az olasz partvidék Maestro fokától 5 mérföldnyire zátonyra került. A gőzös jobb oldalán kapott léket s két raktára teljesen megtelt vízzel. A „Mostar” Bonából indult foszfát-arakománnyal Ankonába. A hajó megmentésére Bariból segélyt kértek. — Bukarestből érkezett táviratok szerint tegnapelőtt óta országszerre felhőszakadászerű esők járnak, amelyek nagy károkat okoztak különösen Ploestiben, ahol nagy orkán pusztított, amelynek folyamán négy ember életét veszítette.

— **A vidéki hírlapirodalom köréből.** A Győri Napló politikai napilap szerkesztője, Ruff Andor ezen állásától megvált. A lapot dr. Raab Géza főszerkesztő és Békési Dezső felelős szerkesztő vezetik tovább. Ruff Andor szept. elején Magyaróváron hetenként kétszer megjelenő politikai lapot indít.

— **Zendülő tengerészek.** A Pal-Mall Gazette párisi levelezőjének jelentése szerint egy torpedózúzó legénysége a hajóvali gyakorlatozása közben elégedetlenkedett azért, hogy az egész hónap óta csak igen kevés szabadságuk volt s ezért az ágyuk irányító-készülékeit, valamint a jelzősek könyveit bedobták a tengerbe. A zendülő matrózokat letartóztatták és hadbírószág elé állítják őket.

— **A düsseldorfi sakkverseny.** A mai hetedik fordulón Marschall megverte Spielmann-t (23 lépés). John vezércselmegnyitásban győzött Gotschall ellen (29½ lépés). Przepiorka ugyan- csak vezércselmegnyitásban nyert Mieses ellen (65 lépés). Johner francia játszmaiban dr. Bródyt verte meg. Swiderszky Wolfot legyőzte.

Eldöntetlen eredménnyel végződött Jakob-Fritz, Treybal és Bardeleben közti játszma. Süchting és Salve olasz játszmaja félbemaradt.

A verseny mai állása a következő: Marschall 5½, Spielmann, John 4½, Johner 4, Süchting 3½ (1), Bródy, Mieses, Przepiorka, Swiderszky, Wolf 3½, Salve 3 (1), Bardeleben, Jakob 3, Fritz, Treybal 2.

A holnapi nyolczadik fordulón a következő párok versengtek: Wolf—John, Bródy—Swiderszky, Salve—Johner, Fritz—Süchting, Bardeleben—Jakob, Mieses, Treybal, Marschall—Przepiorka, Spielmann—Gotschall.

Az A) főversenyen Gajdos megverte ellenfelét s 6-al így második helyen áll a versenyzők között. Neumann, ki ma ismét vereséget szenvedett, a leghátulsók közé került.

— **Vright repülőgépe.** Vilburn Vright, aki Párisban szombaton sikeresen felszállott a repülőgépeivel, a „Matin” egy munkatársának kijelentette, hogy sokkal hosszabb ideig repülhetett volna, ha akart volna. Ennek azonban nem lett volna semmi gyakorlati haszna. Tegnapi csak arról akart meggyőződni, hogy repülőgépe kormányzata minden tekintetben jól működik-e. Vright biztosra veszi, hogy aeroplánja jó. Csak a teljes szélcsend nem volt alkalmas. Kísérleteit hétfőn folytatja. Reméli, hogy nemsokára képes lesz egy egész órán át a levegőben tartózkodni.

— **Vasut Trieszt és Montfalcone között.** Az osztrák vasúti és hadügyminisztérium képviselőinek elnöklésével az érdekelt tényezők részvételével az utóbbi napokban tárgyalások folytak a Trieszt és Montfalcone közt építendő villamos vasut tárgyában, amelyek kedvező eredménnyel végződtek, amennyiben a bizottság megállapította az új vasut vonalait és azt javasolta a vasutügyi minisztériumnak, hogy ennek alapján kidolgozzát alapterveket és részletprojektumokat hagyja jóvá.

— **Uj szanatórium a fővárosban.** Ezrével látogatják a külföldi, különösen a bécsi és Bécs környékén levő szanatóriumokat a magyarok, kiváltképpen czukorbeteg, köszvényesek, gyomorbeteg, szív- és vesebajosok stb. Hiányzott eddig nálunk ilyen betegek számára a mai tudomány kívánságainak teljesen megfelelően, a diagnosztikai, valamint gyógyító eszközökkel jól felszerelt szanatórium. Ezt a hiányt fogja megszüntetni a most készülő új szanatórium, melyet a napokban megalakult „Liget-Szanatórium” r.-t épít. A főváros egyik legkedvesebb helyén, a Városliget közvetlen szomszédságában, a Nagy János-utczában épül az új intézet, mely berendezkedésével a külföld bármely első rendű szanatóriumával felveszi a versenyt, úgy, hogy nem kell majd nekünk magyaroknak diétás és egyéb természetes gyógy-módokkal ellátott szanatóriumokat látogatnunk. A szanatórium szervezője és igazgató-főorvosa: dr. Jakab László, kinek eddig is kifejtett ez irányú tudományos munkássága garantálja az új intézet helyes vezetését és így biztosra vehető, hogy abban minden beteg megfogja találni a klinikailag pontos gyógykezelést egyesítve a szanatórium gondos ellátásával és ápolásával. Mint halljuk, a szanatórium jövő évi augusztus havában már megnyílik, úgy, hogy az ekkor tartandó nagy nemzetközi orvos-kongresszusnak is bemutatható lesz.

— **Árad a Vág.** A Vág folyó felhőszakadás következtében megáradt és az ár a turáni vasúti hidat elszakította. Abban a pillanatban történt a szerencsétlenség, mikor a 12-es számu vonat éppen át akart menni a hidon, de a mozdonyvezető még idejében észrevette a bajt és megállította a vonatot. A vonat kénytelen volt Ruttkára visszajönni és 400 utas Ruttkán rekedt. A vonatok nem közlekedhetnek, az alagutakban víz van és a kassa-oderbergi vasut vonalán a vágányok is sok helyen víz alatt állnak. A Vág folyón gerendák, sőt háztetők is usznak. Sok vágmenti faluval a közlekedés el van zárva. A vésések nagyrészt tönkrementek.

— **Egy újságíró halála.** Hosszu évi újságírói munkásság után tegnap délelőtt meghalt ötvenhat éves korában Hermann Antal. A csendes és névtelen emberek közé tartozott. A közönség, mely minden nap olvasta híreit és cikkeit, sohasem látta nyomtatva a nevét. A névtelenség azonban nem akadályozta abban, hogy a legnagyobb buzgósággal és odaadással ne szolgálja a publikumot. A derék kollégát nagy betegség ölte meg: az asztma, mely tüdőgyulladásból származott. A tollat körülbelül két évvel ezelőtt ragadta ki kezéből a betegség. Attól fogva élete csak tengődés volt, míg tegnap a halál megváltotta. Eredetileg vasuti hivatalnok volt. Az Északkeleti Vasut szolgálatában állott. Majd a vasut államosításakor az Államvasutak szolgálatába lépett. Ott nyugdíjaztatta magát s attól fogva a hírlapírással foglalkozott. Kezdetben a helybeli német lapoknál dolgozott; hosszabb ideig volt a „Pester Lloyd” munkatársa. Onnan a „Magyar Esti-lap” szerkesztőségének kötelékébe lépett, ahol a fővárosi rovatot vezette. Temetése holnap lesz az Akácfa-utca 27. számú gyászházban. Özvegyén kívül számos barátja és tisztelője gyászolja.

— **Felhőszakadás.** Nagy felhőszakadás vonult ma egész Somogy vármegyén keresztül. A vihar, mely Kaposváron kisebb mértékben dühöngött, különösen Marczali községben okozott nagy károkat. A felhőszakadás következtében 2—3 méter magas víz elárasztotta végig az utcákat, a lakások és pinczék megteltek vízzel, minek következtében számos ház összedőlt. A nagy szélvihar számos háznak letépte a tetőzetét. Emberéletben nem esett kár. A rohanó vízárdat a somogyszob—balatonszentgyörgyi vasútvonal töltését félkilométernyire elszakította, minek következtében a forgalmat átszállással tartják fenn. A vonat a töltés-átszakítás előtt csak pár perczel haladt el az átszakított helyen. A vízár magával ragadta a törvényhatósági közut szécsénypusztai szakaszán épített nagy köhidat, melyet összetört. Ponyód község-nél a hegyről Bálatalepre vezető szerpentintutat a víz lehordta s a köveket a völgybe görgette, úgy, hogy a közlekedés lehetetlen. A megye egyéb helyein is nagy pusztítást vitt végbe az orkán. Csuni-pusztán a villám beütött a Molnár János birtokába, minek következtében 260 kereszt zab és egy teljes cséplőgarnitúra elhamvadt. A kár 10.000 korona.

— **Szláv barátkozás Prágában.** Az óváros város-házának tancstermében tegnap ment végbe a magyarországi szláv vendégek üdvözlése, akik a kiállításra jöttek. Az üdvözlő beszédet dr. Stych helyettes polgármester tartotta és többek között a következőket mondotta:

— Mindig testvériesen érezzük veletek s mi is fájjaljuk azokat a megaláztatásokat és azt az elnyomást, amelyeknek ti a tuhatalom részéről ki vagytok téve. Teljes erőnkkel egy falanxban kívánunk veletek küzdeni és bizunk istenben, hogy vállvetve sikerülni fog a kívánt célt elérnünk.

Egy városi képviselő így szólott: Egy új szláv nemzet alakulásának küszöbén állunk, a mikor végre valahára meg fognak szünni a ti elnyomatásoknak szenvedései és szebb jövőnek fogtok elébe nézni. Az üdvözlő beszédekre a szláv vendégek nevében dr. Markovics válaszolt s beszédét így fejezte be: A mi szláv fajunk nem fog kiszáradni, mint a ledöntött fatörzs, hanem cseh segítséggel ki fog virágozni.

— **Nagy vízhiány Olaszországban.** Bariból jelentik, hogy egész Délolaszországban óriási vízhiány uralkodik. A vízhiány különösen Puglia körületben sítja nagy mértékben a lakosságot. A nép valóságos ostrom alá vette a vékonyan csörgedező patakocskákat. Asszonyok, férfiak és gyermekek ökölharcra kelnek, hogy edényüket előbb tölthessék meg. Molfettában még az állott vizeket is felhasználják. A vízhiánnyal párhuzamosan terjed a tifusz járvány is. Főleg Molfettában és a környéken dühög a járvány, amely már eddig is számos áldozatot követelt magának. Az olasz kormány most erélyes intézkedéseket fogantatott, hogy a lakosságon valahogy segítsen. Tárgyalásokat folytatnak a Navigazione Generale Italiana hajóstársasággal, hogy a társaság hajói a pugliai rendes járatok alkalmával kettős fenékű és víztartályos hajóival naponként több ezer tonna vizet szállítsanak Bariba, Barlettába és Molfettába. A kikötőkből azután kocsin fuvaroznák szét a környékre a vizet.

— **Vasuti szerencsétlenségek.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a 762. számú személyszállító vonat e hó 9-én Szakálháza állomáson a bejárási kisiklott. A kisiklás következtében Stern Dávid beregszászi lakos lába sincsontörést szenvedett. A forgalom akadálytalanul folyik. Szigorú vizsgálat folyamatban. — Bécsből táviratozzák: Az osztrák államvasutak igazgatóságának jelentése szerint Unterhertendorf állomás mellett eddig felderítetlen okból egy személyvonat két utolsó kocsija kisiklott és az utolsó előtti kocsiiban lévő utasok közül négyen könnyebben megsebesültek. A sebesülteket a helyszínen orvosi segítségben részesítették. — Berlinből táviratozzák: Eckernfördeből jelentik, hogy tegnap fél 11 órakor este a flensburg—rundhofi helyiérdekű vonalon egy menetrendszerű vonat összeütközött egy üres vonattal, minek következtében 9 ember életét veszítette és sokan megsebesültek, köztük kilencen súlyosan. — Párisból táviratozzák: A louvre—versaillesi villamos vasut két kocsija összeütközött és tíz utas megsebesült. Egy asszonynak amputálni kellett a lábát.

— **Szerelmi dráma.** Ma este véres szerelmi dráma történt a fővárosban. A Százház-utca 24. számú házában Noterbeck Sándor 22 éves gyári munkás lelőtte a szeretőjét, Benyácska Éva 16 esztendő munkásleányt. A leány, aki a leány szüleinél lakott albérletben, hetek óta gyötörte már féltékenykedésével a leányt. A gyermekleány végre is ráunt a folytonos zaklatásra és kiadta a leány utját. A szerelmes fiút a szakítás csaknem buskomorrá tette s most már könyörgött a leánynak, hogy bocsásson meg neki a gyánusításokért. Kérte, hogy térjen vissza hozzá és soha egy rossz szóval se bántja többé. A leány azonban tudni sem akart a leányról és elutasította őt utóbb pedig kerülte is. A leány viselkedése aztán végleg elkésztette a boldogtalan, szerelmes fiút, aki ma végre elhatározta, hogy véget vet gyötrelmeinek. Öngyilkosságra szánta magát, de előbb a leányt akarta megölni. Ha az övé nem lehet, ne legyen másé se.

Este félhétkor ráesett a leányra s amikor az, a munkából jövet, belépett a lakásba, egyetlen lövéssel megölte. Azután önmaga ellen fordította a fegyvert és háromszor magára lőtt. Mind a három lövés életveszélyes sebet ejtett. Egy golyó a tüdejét járta át. Haldokolva szállították a Rökus-kórházba. Kihallgatható még nem volt s valószínűleg nem éli meg a reggelt. A leány holttestét beszállították a törvény-széki orvostani intézet hullaházába.

— **Rablógyilkosság.** Hajduhadházon ismeretlen tetesek betörték Györgyan Miklós gazdálkodóhoz s miután őt hét késszurással megölték, kirabolták. A gyilkosokat nyomozzák.

— **Keresnek egy örült hárót.** A Schwarzer-féle budai ideggyógyintézetbe egy héttel ezelőtt érdekes beteget szállítottak be. A beteg egy daliás, elegáns honvédfőhadnagy volt. Névszerint báró Huszár Károly. Valamikor, még csak nem is olyan régen, disze volt a honvédség tisztikarának. Bravuros, szelíd tiszt, kényeztetett kedvence a nőknek és a társaságnak. Egyszer aztán, körülbelül egy évvel ezelőtt, nagy változások mentek végbe a szép jövőjű emberen. Elhanyagolta magát, pontatlan lett a szolgálatában és ideges ingerlékeny lett, az addig kedves és szeretetreméltó jó pajtás. Utóbb egyenesen összeférhetelenné vált. Szabadságra kellett küldeni, mert minduntalan összeütközésbe jutott környezetével. Akkor azonban még csak idegességnek vélték a bajt, pedig már ki volt mondva a szerencsétlen emberre a legszörnyűbb ítélet. A baj hamarosan jelentkezett is egész komolyságában és báró Huszár Károly főhadnagyot nyugdíjazni kellett; egy héttel ezelőtt pedig beszállították a Schwarzer-féle ideggyógyintézetbe.

A beteg látszólag nyugodtan tűrte sorsát, úgy hogy szorosabb felügyeletet sem tartottak vele szemben szükségesnek. Pár nappal ezelőtt azonban egyszerre eltűnt az intézetből s azóta nyoma veszett. A beteg szökését bejelentették a rendőrségnek is, amely nyomozza. Táviratoztak tegnap a főkapitányságról a báró anarcsi birtokára, onnan azonban az a válasz érkezett a rendőrségre, hogy a báró nem járt ott. Az eltűnt 36 éves, különös ismertető jele,

hogy dadogva, értelmetlenül beszél és bizonytalan a járása.

— **Hajók összeütközése.** A Freya német iskolahajó azzal a hírrel érkezett, hogy New-Fundland közelében a sűrű ködben összeütközött a Maggie and May glocesteri shonerrel, amely csakhamar elsüllyedt. A shoner 13 emberből álló legénységéből csak ötöt sikerült megmenteni.

— **Zászlószentelés zavargással.** A trieszti szláv szociálista egyesület zászlaját tegnap szentelték fel. Amidőn az ünneplők menete a nagy téren ment keresztül, hogy a narodni domba menjen, számos olasz át akarta törni a menetet, miben azonban a rendőrség megakadályozta, mely több letartóztatást eszközölt.

— **Az ujjlenyomatok.** Megint egy adattal több, amely a daktiloszkópia megbízhatóságát bizonyítja. A székesfehérvári rendőrség átiratban közölte tegnap a budapesti főkapitánysággal, hogy ott egy 38—40 évesnek látszó, munkanélküli individuumot fogtak el csavargásért. Az illető Aranyossy Ferencz mázolósegédnek mondja magát és azt állítja, hogy budapesti illetőségű. Miután azonban ezeket okmányokkal bizonyítani nem tudja és mert megmozgásakor 400 korona készpénzt találtak nála, amelynek eredetét szintén nem tudja elfogadható módon igazolni, a székesfehérvári rendőrség beküldte a letartóztatott csavargó ujjlenyomatát a budapesti rendőrségnek, hogy személyazonossága megállapítható legyen.

A budapesti főkapitányságon a beküldött daktiloszkópiái főlételekből kétségtelenül megállapították aztán, hogy az illető Bódy Ferencz hatszor büntetett lakatoslegény, aki eddig, különböző büntényekért, összesen tizenhárom esztendőt tilt már. Most is három hatóság körözi. A budapesti törvényszék betöréses lopásért, a kulai ügyészség lopásért és a zombori törvényszék szintén lopás miatt. Ezenkívül országosan is körözik Bódyt, mert katonaszökevény.

A budapesti rendőrség táviratilag intézkedett, hogy a veszedelmes ember zár alatt maradjon, amíg Budapestre hozatala dolgában rendelkezés történik.

— **Zálogban a fehérenemű!** Budán a Török-utca 8-ik számú házában volt fehéreneműtisztító-intézete Beer Leónának. Ez volt a budai részek legjobb-nevű ilyenmű intézete. A legelőkelőbb budai ur családok ott mosattak Beer Leónánál. Pár nappal ezelőtt azonban egyszerre bezárult nemcsak a Török-utcai üzlet, de a tulajdonosnő lakása is. Egy-két napig nem tünt fel a dolog, de aztán türelmetlenkedni kezdtek a kuncsaftok s végre valaki tegnapelőtt feljelentést is tett a rendőrségen. A központból detektívetek küldtek ki a Török-utczába, akik aztán felnyitatták a bezárt üzletet és a lakást. Ekkor aztán furcsa dolgok derültek ki. Kiderült ugyanis, hogy az egész lakás és az egész üzlet teljesen üres. Beer né titokban eladta és el is hordatta egész lakás- és üzletberendezését, a nála levő nagytömegű drága fehéreneműt pedig zálogba csapta. Az üzletben mindössze három balyu piszkos rongyot találtak. A lakás egyik zugában azonban halomra hányva megtalálták a zálogba hordott fehéreneműkről szóló zálogcédulákat, szám szerint százhetvenháromat. A dolog híre természetesen villámgyorsan terjedt el Budán, nagy riadalmat kelte az érdekelt családokban. Három nap alatt a megszökött puczerájóné ellen hetvenhárom feljelentés érkezett a rendőrségre. Ezek közt van egy egyetemi tanár leányának a feljelentése is, akinek egész menyasszonyi kelengyéje Beer nénél volt mosásban. A kisasszonynak egy hét múlva lesz a lakodalma és most pines egy szál fehéreneműje. Szerencsére megtalálták a zálogcédulákat s már most valahogy előkerül majd a holmi is. Beer Leónét nyomozza a rendőrség.

— **Házasság.** Kreisler Sándor hírlapexpeditor eljegyezte Horovitz Juliskát Hatvanban.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterületén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Ellogott betörők.** A sárospentimrei csendőrmester ma elfogta Gajdos Mihály és Baldacsics János betörőket, kik legutóbb az abosi postára törttek be. Azt hiszik, hogy e két betörő követte el a legutóbbi majdnem mindennapos betöréseket.

— **Tömeges öngyilkosság.** Vasárnap a tömeges öngyilkosságok napja volt. Az Ybl Miklós-tér 2. számú házában második emeletéről tegnap délután a kövezetre dobta magát Neuvelt Károly magánzó, aki a József-körút 77. számú házában lakott. A szerencsétlen ember agyonzúzta magát. A halottat bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Ott ismerte föl fia, Neuvelt Károly hivatalnok, aki elmondotta, hogy a hetven éves aggyasztánt aggykori gyengesége keserítette el s amiatt lett öngyilkossá. — Tegnap este a Döbrentei-tér közelében a Dunába ugrott Schindler Anna gazdasszony, aki Sztyványi Rezső miniszteri számvizsgáló házában volt alkalmazva Szent-Lőrinczen. A negyvenegy éves asszony azonban, ugylátszik, a vízben ismét kedvet kapott az élethez; mert kiuszott a partra, odátamolygott a poszton álló rendőrhöz s elpanaszolta a baját. A rendőr a mentőket hívta, akik az ájuldozó nőt bevitték a Rókus-kórházba. Azt mondja, hogy családi viszálykodás miatt akart megválni az élettől. — A Népligetben tegnap éjjel mellbe lötte magát Szikulof János cipészsegéd, életveszélyes sebével a mentők a Rókus-kórházba vitték. Tettének okát nem tudják. — Hoffer Pál harmincz éves vasuti szolga a Jegenye- és Monori-utca sarkán mellbe lötte magát. A mentők bevitték a Szent István-kórházba. — Krause Anna hivatalnoknő a London-szállóban szublimátoldatot ivott. Súlyos belső sérüléssel került a Rókus-kórházba. Tettének okát nem tudják.

— **Csendélet a Tisza Kálmán-téren.** Vakmerő támadás történt vasárnap éjjel a Tisza Kálmán-téren. Czene János huszár együtt üldögélt egy padon Farkas Zsuzsánna cselédleánnyal. Egyszerre két csavargó lépett oda hozzájuk. Megragadták a leányt és szó nélkül bevonszolták egy közeli bokorba. A huszár lármát ütött, a leány is sikoltozott, mire sokan a helyszínére csődültek. Odasietett Olajos József rendőrelőnök és Tompa Ferencz rendőr is, akik a két támadót elfogták és bekísérték a főkapitányságra. Ott kiderült, hogy az egyik Sepler József szerelő, a másik Patina János szobafestő. Állítólag huszonnégy korona készpénzt is elraboltak a leánytól.

— **Keresnek egy tolvajt.** A sátoraljai helyi rendőrség egy soknevű tolvajt keres, akinek Kulbának Adolf a valódi neve. Az egyik adat szerint Kisterennén, a másik szerint Bodrogkeresztúron született 1863-ban. Használja a Nagy Károly, Sóvári Károly, Farkas Károly, Szabó József, Vilcek Károly és Beszerák András neveket. A soknevű ember lopásért, csalásért és pénzhamisításért már büntetve volt. Legutóbb egy földmivestől ezer koronát ellopot és Amerika felé szökött. A rendőrség keresi.

— **Nyomdászsztrájk Dániában.** A nyomdászipar munkaadóinak és munkásainak határozata értelmében ma Diána összes újságnyomdájában beszüntették a munkát. Néhány szociáldemokrata hírlap kivételével egyelőre nem jelenik meg újság.

— **Egy kórház borzalmai.** A bukaresti lapoknak rémes esetet írtak Buzeu városából. A kis város kórházában felvettek egy parasztasszonyt, aki anyai örököknek nézett elébe. Néhány óra múltán az ápoló jelentette az ügyeletes orvosnak, hogy az asszony meghalt. Az orvos megvizsgálta, halottnak hitte és átvitette a halottas kamrába. Néhány óra múltán boncolni akarták a holttestet s érte mentek a kamrába. Irtózatos látvány tárult a kórházi szolgák elé. A halottnak hitt asszony ikreket hozott a világra, az egyik gyermek élt, a másik a magas asztalról, ahová a holttesteket kiterítik, lezuhant a földre s meghalt. A szerencsétlen asszony elvérzett. A kórházi orvosok ellen vizsgálatot indítottak.

— **Gyilkos villám.** Tegnap reggel Nagykikinda és Mokrin állomások között nagy vihar dühöngött. A villám lecsapott és az éppen őrt álló vasuti pályáört agyonujtotta.

— **Kérelem.** A humánus emberekhez fordul egy félkaru és félszemű, teljesen árva, munkaképtelen, elhagyott fiú, akinek el kell vesnie, ha a jószívű emberek meg nem könyörülnek rajta. Neve: Handzel Kálmán. Lakik: VIII., Népszínház-utca 39. sz. földszint 4.

— **Szerelmi dráma.** Valach János gádoros, békésmegyeri asztalos szeretőjére, Dubay Mária-ra lött és ezt súlyosan megsebesítette s azután öngyilkossági szándékából mellbe lötte magát.

Mert

a magyar sajtóban páratlan kedvezményvel lépett az olvasó elé.

Mert

betonként egyszer magas iradalmi színvonalon álló mellékleteket.

Mert

a mellékletben a hét érdekességeit megtalálja az olvasó.

Mert

nemcsak Magyarország, hanem a külföld eseményeit is művészi képekben közli.

Mert

szívesen látott vendége minden magyar háznak.

Mert

a hét politikai eseményeit rajokban közli művészek alkotásaiból.

Mert

szépirodalmi részét az írógárda legjelesebbjei szolgáltatják.

Mert

állandóan közöl érdekességeket, színházi és sporteseményeket.

Mert

ezen páratlan kedvezmény nem jelent túladást.

Mert

az előfizetési ára mara a régi.

Mert

14 évre az előfizetési ára 71 korona.

**Tessék mutatvány-
számot kérni!**

— **Életmentő rendőr.** Ma este a Márton-utca 24-ik számú háza, amely Peringer Károly majoros gazda tulajdona, ismeretlen okokból kigyuladt. A tűz az épület padlásán támadt, ahol nagymennyiségű széna és szalma volt fölhalmozva. A veszedelem olyan gyorsan terjedt, hogy mentésre gondolni is alig lehetett. Növelte a pusztulás borzalmit az a rettenetes körülmény, hogy az égő házban három apró gyermek jajgatott segítség után. Hozzájuk férfi azonban alig lehetett. Az épület már roskadozóban volt s minden pillanatban beomlással fenyegett. Ezekben a válságos pillanatokban tétlenül állta körül a tömeg a borzalom színhelyét és senki sem mert az életmentésre gondolni. Végre egy bátor férfi, Tóth XIV. József rendőr keresztül tört az ácsorgókön, bezuza a ház földszinti ablakait, behatolt az égő helyiségekbe és pár pillanattal utóbb egymásután adogatott ki három füstölő, hősegtől elélt gyermeket a közel állóknak. A bátor rendőrt, aki megérdemelné, hogy királyi kitüntetés érje, a tömeg zajosan megélemezte, amikor kormos arccal kivergődött az égő házból. Mire a tüztőlők a tűzhöz kivonultak, az épület már be volt omolva, olyan vehemensen pusztított a veszedelem.

— **Megloptak két fürdő sanzonettet.** Ma délelőtt a Nyár-utcai Hungária-fürdőben nagy lopás történt. A tolvajlások tudvalevőleg nem ritkák ebben a fürdőben, amely erkölcsrendőrileg sem áll valami kritikán magaslalon. Miután a fürdő közönségét senki sem ellenőrzi, elég gyakran enyves kezű népség is jut a fürdőkabinok közelébe. Ma délelőtt két orfeum-énekesnőt loptak meg a Hungária gőzfürdőjében. Az énekesnők, névszerint Nagy Mariska és Kuhn Margit, a nagy, közös bazinban fürödtek, tehát jó távol a kabinjuktól. A tolvaj ezt az alkalmas pillanatot használta fel az operációra. Álkulccsal felnyitotta a kabint és elvitte az énekesnők kézi táskáját. A Nagy Mariska ridiküljében 2270 korona készpénz volt bankjegyekben, a Kuhn Margitban nyolczvan forint bankjegyekben és egy csomó ezüst pénz. Mikor a tolvajlást a fürdőben észrevették, nagy inkvizíció indult, amely azonban semmi eredményre nem vezetett. A tettesnek semmi nyoma. A károsultak 200 korona jutalmat tűztek ki a tolvaj kézrekerítője számára. A rendőrség is nyomozza a tettet.

— **Halálozások.** Olbrich József, a bécsi szécesszió egyik vezető embere, tegnapelőtt váratlanul meghalt. 1867-ben született Troppauban. Első diadalát 1898-ban aratta a bécsi „Szécesszió” sajtósági és bizarr kiállítási épületével, amelynek kapuján Hevesi Lajos jelmondata díszlett: „A korunk saját művészetét, a művészetnek szabadságát.” 1899-ben a hesszeni nagyherceg Darmstadba hívta. Olbrich itten megteremtette azt a híres művésztelepet, amely egyike a modern építőművészet legkülönösebb és legértékesebb alkotásainak. Kerteket és butorokat is tervezett.

Reiter Ede temesvári műépítész szombaton hatvankét éves korában meghalt. Építői működése közel negyven évre terjed, mely idő alatt Temesváron és Délmagyarországon számtalan monumentális épületet emelt, többek között a józsefvárosi zárdát és ennek templomát, a Turul cipőgyárat, az állami tanítóképzőt, az állami ipariskolát. Élénken részt vett a város társadalmi életében is.

Hajnal Ede magy. kir. államvasuti főellenő a szegedi központi lezártól hivatalban, ötvenéves korában meghalt.

Benczur Géza Kassa szab. kir. város főügyésze, a kassai ág. hitv. ev. i. egyház felügyelője, a cs. és kir. katonai kincstár jogtanácsosa folyó évi augusztus hó 8-án reggeli 1 órakor, életének hatvanhatodik, boldog házasságának harmincznyolczadik évében hosszas szenvedés után Kassán elhunyt.

Eckstein Adolf, a budapesti aut. orthodox izr. hitközség rabbi-elnöke, ki előkelő talmu tudós hírében állott, ma hetven éves korában meghalt. A boldogult 1873. év óta működött a hitközségnél, hű kötelességérzetével ezen idő alatt a hitközségi tagok elismerését és szeretetét vívta ki magának. A temetés f. hó 11-én, kedden délután 3 órakor a VI., Király-utca 6. sz. a. házból lesz.

— **Rendőri hírek.** Szerencsétlenség a pályaudvaron. A nyugati pályaudvaron, teherkocsitöltés közben, Maczik Mihály vasuti munkás két kocsit közé került s borzalmas zuzódást szenvedett. Most a Rókus-kórházban ápolják. — **Betörés a kioszkba.** Tegnap éjszaka betörték az Erzsébet-téren levő Kolegerszky-kioszkba és ötszáz koronát érő ezüstnemtű elloptak. A betörőt a rendőrség nyomozza. — **Merénylő hajós.** A pancsovai határszéli rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Balek Márton, a Pancsován állomásozó 6523. számú teherhajó kormányosa gyilkos merényletet követett el a felesége ellen, azután megszökött. A rendőrség keresi.

— A pestis. Az Azori-szigeteken fekvő Agualfából érkező jelentések szerint egy e hó 7-én odaérkezett egyén pestisben meghalt. Az ápoló neje és két fia szintén megbetegedett. — Odesszából táviratozók nekünk: Egy Alexandriából ideérkezett gőzösön egy utas pestisben megbetegedett. Miután a betegséget hivatalosan megállapították, a gőzöst három napra vesztézárr alá helyezte.

— A kocsisok boszúja. A Hermina-uti Zöld vadász előtt Nagy Lajos kocsislegényt postakocsisok közrefogták, hátszurkák, botokkal összeverték a fejét és elmenekültek. Életveszélyes sérülésekkel viték a Bethesdába. Az eset valószínűleg boszu műve s elkészített volt. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

x Idegesség, ideggyengeség (neurasthenia, hysteria) képezi a modern kor legáltalánosabb betegségét, amelynek minden tünete (fejfájás, fejnemű, szédülés, bágyadság, álmatlanság, szív- és gyomortünetek, bélrenyheség, görcsök, nyomott kedélyállapot, munkakedvhiány, gyengeségi állapot stb.) sikeres gyógykezelést talál dr. Hönig Izso elektroterápiái intézetében (Károly-körút 24.). A kezelés kényelmes és teljesen fájdalommentes.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-léle vivőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

Vakhit és vakbuzgóság.

— A csodák és babonák. —

II.

A vakhitnek élettani közvetlen oka van. Kísérteties jelenéseket és egyéb agyrémeket láthatunk például alváskor, midőn érzeink nyugosznak s a gondolkodó-erő nem működhetik eléggé. Ilyenkor a soha nem nyugvó képzelem uralkodik felettünk és nem lévén szabályozva, ellensúlyozva a higgadt, gondolkodó erő által: a legcsodásabb dolgokat és alakokat varázsolja elénk. Ezek a minden összefüggés nélkül való álmokképek annyira ellentétben állanak a tiszta józan észszel, olyannyira hiájával vannak a lehetőség természetes föltételeinek, hogy fölébredve, meg nem foghatjuk, hogy is lehetett ilyen és ennyi badarságot összeálmodni...

A tudatlanság azonban az álomnak is befolyást tulajdonít az ember sorsára. Óskorban az álommagyarázók még a fejedelmi palotákban is tekintélyben állottak és az álomjósolat révén (melynek mint pusztá képzelem játéka, észszerű alapja nem lehet) családok, sőt népek sorsát döntötték el. Az álmok jelentőségéről való vakhit ma már leginkább csak a köznép hiszékenységből hasznát merítő álmoskönyvgyártók által tartatik még ébren; de mind szűkebb térre szorul a vakhit uralma, míg végre az értelmiség és tisztult látás általános fejlődésével egészen elenyézik, mint elenyézik az éjjeli sötétség a feljövő nap sugarai előtt.

Amde voltak és vannak még máig is emberek, akik nem alvásuk közben, hanem ébrenlétükben látak és látnak lélekjelenéseket. Ha olyan ember állít ilyesmit, akiről tudjuk, hogy szavával látszani nem szokott, bizvást hitelt adhatunk szavainak. Hogyan lehetséges ezt az ellenmondást összeegyeztetni. hiszen a természettudomány tisztán kiderítette, hogy szellemek nincsenek?

Igen, lélekjelenéseket láthatunk éber állapotban is, midőn öntudatosan használjuk ugyan érzeinket, szerzünk szemléleteket, de nem szabályszerű alakban, mivel szemléleteink gyengék, mint pl. a sötétben, vagy rideg, elhagyatott magányban. Ha ilyenkor és ilyen helyeken (pl. régi vármokok közt, temetőben, vagy kriptában) az élénk képzelődéssel bíró és rajongásra hajlandó ember felidéri lelkében elhalt szeretteinek, vagy hallos ellenségeinek emlékeit és e perczen az elmét zavaró félelem, rémület vagy mély bánat a féktelen képzelmet előtérbe tolja, ilyenkor éppen nem lehetetlen, hogy annak árnyképét látja előtűnni, akinek emlékével ebben a pillanatban oly élénken el volt foglalva.

Ennek a lélektani tünetnek kiváló példáját találjuk a filozóf költő Shakespeare munkájában. A trónbíró Machbeth, Skócia zsarnok királya,

miután elődjét sajátkezűleg, orozva meggyilkolta s a honfiak színe-javát kivégeztette volna, utóbb Banquo-t, az elsőrangú országnagyot is éjnek idején bérencz gyilkosaival öletti meg. Az idő már éjféli felé közeleg, és országnagyjaival éppen lakomához akar ülni a zsarnok, midőn a mellékteremből megjelennek a bérencz gyilkosok és titokban jelentik neki, hogy Banquo-t leszurták. A király visszatér vendégeihez, de a kedélye, amely már az eddigi vérengzések miatt fel vala dulva, a most hallott újabb gyilkosság következtében még inkább felháborodott és a gonosz lelkiismeret egész súlyával nehezedett gyűveleire. Amint ilyen állapotban vendégei előtt megjelenik és közéjük leülni akar: ime ott látja ülni a saját székén, halásápadt arczzal, fején vérző sebekkel Banquo alakját. Machbethen kívül a jelenlevők közül senki sem látta az iszonyatos rémképet, amely a vérben gázoló zsarnok egész valóját megrázkódtatá.

Ez igen természetes. Az efféle lélektani tünetemény, egész általánosságban szólva, nem egyéb, mint a féktelen képzelem és a heves indulatok összehatásából származó optikai (tehát érzéki) csalódás. Vagy mint Shakespeare mondja: a fölhevült agy szüleménye; anyagatlan teremtés, aminőben nagy mester a rajongás.

Napiainkban az olyan ember, aki természetfölötti jelenségeket látni képes, a rendkívüli ritkaságok közé tartozik. De bár gyéren, mégis vannak, sőt az ugynevezett „értelmiség” között is akadnak olyanok, akik a természetfölötti események egy vagy más nemét lehetnek tartják. A vastagabb babonákban például nem hisznek ugyan, de erősen állítják, hogy létezik bizonyos érintkezés az élő ember és az elhaltak árnyai között és idéznek példákat nem csupán a mult időktől, hanem a saját vagy az ismerősök tapasztalásából is. Magam is ismertem egy nemrég elhalt, finom műveltséggel bíró urihölgyet, aki egész részletességgel beszélt el ismerősei körében, hogy miként jelent meg előtte egy éjjelen testvéröccsének szelleme, aki több évvel azelőtt háboruban mint katonatiszt esett el. Ha az ilyen egyéniségek elbeszéléseit halljuk, úgy tetszik nekünk, mintha az a szabály, hogy: a vakhit kuforrása a tudatlanságban, az észszerő gyengeségében keresendő, kivételt szenvedne. Pedig nem úgy van: a szabály itt is áll.

A szellemlátó „intelligens” ember bírhat társalgási műveltséggel, lehetnek szépirodalmi ismeretei, de a természettörvények szigorú következetességéről, változhatatlanságáról semmi fogalma sincsen. Más szavakkal: ismeretei hiányosak, értelmisége egyoldalú. Általában azt látjuk az egész világtörténetből, hogy míg az ember a természet törvényeit hiányosan, vagy éppen nem ismerte s egyes jelenségeinek okát magának megmagyarázni nem tudta: a babonának tág tere nyílt és természetfölötti erők icsztgették a szegény halandókat.

Táplálta ezt a vakhitet a középkorbeli ábrándos vallásosság is, amely lépten-nyomon csodákat látott. Aban a sajátságos hitben éltek akkor az emberek, hogy ha minden élvezettől tartózkodnak és testüket szigorú böjtölések, bucsujárások, ostorozások s több effélék által sanyargatják: legyőzhetik az emberi természet gyarlóságait, kedves dolgot cselekszenek Istennel és közelebb jutnak a mennyek országához.

Amde tudjuk, hogy az elcsigázott, beteg testben nem lakozhatik egészséges lélek és józanul ítélő észtehetség. És így igen természetes, hogy azoknak a hitrajongó embereknek mindenféle „jelenések” voltak; valóságga látni vélték azt, amivel beteges képzelődésük folyvást el vala foglalva. A középkori tömörked csoda-legendákban az emberi hagymázos agyvelőnek, a féktelen képzelem bámulatos tévedéseinek épp oly neveléses, mint szánalomraméltó emlékeit bírjuk felmutatni.

Most már az a kérdés: miért nem történhetnek a földön csodák? A legegyszerűbb természeti törvényeknél fogva. De mit nevezünk természeti törvénynek? Ha a mérleg egyik serpenyője felbillen, lebillen a másik. A feldobott kő egyre lassítja röpét, míg végre a földre visszazuhan.

A sok közül csupán ezt a két igen egyszerű természeti törvényt idéztem, amely egyuttal azt is tanúsítja, hogy a természettörvények változhatatlanok és nincsenek alávetve kivételeknek. Mert azt a csodát — tehát kivételt — ugyan senki sem látta vagy

hallotta, hogy a feldobott kő a levegőben függve maradt, vagy éppen a felhők honába szállott volna.

És mi az oka a természettörvények eme változhatatlan következetességének?

Minden egyes természettörvénynek megvan a maga alaposan megvizsgált és hebizonyított oka. A feldobott kő nehezebb a levegőnél, tehát a magasban függve nem maradhat, még kevésbé szállhat fel a maga erejéből. De le kell esnie még azért is, mert a földben rejlő vonzóerő (gravitacio) magához vonzza a földi testeket, legyenek azok szilárdak, folyékonnyak vagy gázneműek. A vizek például mindig a föld középpontja felé törekednek, mint ezt a lejtőkön középpontja felé törekednek, mint ezt a lejtőkön lekönyör úgy veszi köröskörül földünket, mint zöld héja a diót; és ámbár a levegő a legterjedékenyebb test, még sem oszlohat szét határtalanul a nagy világűrben, mivel a föld vonzóereje reá is hat, ami onnan is kiviláglik, hogy a levegőnek, mint minden más testnek, súlya van.

Változhatatlan természeti törvény: hogy minden ami él és tenyészik, előbb-utóbb meghal, elrohad, felbomlik és abban az alakjában soha többé az élők vagy tenyészők sorába vissza nem kerül. Hogyan bizonyítjuk be ezt az állításunkat, különösen annak utóbbi részét?

Ha figyelemmel kísérjük az életet, a tömörked emberi intézményeket: kell, hogy a legközönségebb dolgokban is bizonyos körforgást vegyünk észre. A gép kereke örökös egyformaságban forog tengelye körül, de ebből a folytonos körforgásból haszon, jólét háramlik az emberiségre. Ismerjük továbbá a pénzt, a nemzetgazdaság ugynevezett czirkulációját (körforgását). Ilyen körforgás van a természetben, amelynek legegyszerűbb példáját a légköri vízgőzben látjuk. A víz a földről, tengerekből, folyókból, tavakból, állatokból s növényekből szakadatlanul párolog, emelkedik fölfelé roppant mennyiségben láthatatlanul, hogy mint harmat, eső, hó ismét visszatérjen s felüdítse a tikkadt növényt, megöntözze a kiszáradt földet. Így emelkedik és hull alá a vízgőz öröktől fogva szakadatlanul.

És mi történik eme természeti körforgás alkalmával? Az, hogy a testnek legkisebb anyagrészeckéje sem mehet veszendőbe; alkotó elemei nem enyésznek el, hanem átmennek más testekbe, vagy más összeköttetésbe, de a test eredeti formája, összetétele felbomlik, végképp megsemmisül. Ha fát, vagy más gyulékony anyagot elégetünk, úgy találjuk, hogy az elégetett test részeiből több új anyag válik ki, u. m. füst, gáz és hamu. Ha már most a kémikus összegyűjti az elégsnél keletkezett új terményeket, legyenek azok szilárdak vagy légneműek és megmérven, összehasonlítja a testnek elégs előtt való súlyával, pontosan kiderül, hogy az elégs következtében a test semmit sem veszített eredeti súlyából. „A carbon (szén), amely a fában volt — ugymond Vogt — elenyészhetetlen, örökkévaló és épp oly kevésbé semmisíthető meg, mint a hidrogén és az oxigén, amelyekkel a fában vegyülve volt. Ezek az elemek vagy anyagrészek, amelyek a fának lételt, alkotó adtak, soha el nem enyésznek, de maga a test (t. i. a fa) a tűzben végképp megsemmisül.” Ezt a kémiai folyamatot anyagváltozásnak is nevezi a tudomány.

De nem csupán az élettelen testek vannak az örökös anyagváltozásnak alávetve: mi magunk is átadjuk naponta a külső világnak anyagiségünk egy részét, hogy attól vagy más élő lényektől tovább adott anyagokat magunkba fölvegyünk. A kenyérben, amelyet megesszünk, a levegőben, amelyet belélezzünk, magunkba veszünk azokat az anyagokat, amelyek valaha elődeink testrészeit alkották. Minden lélekzettel kileheljük megemésztett eledel és a megivott víz egy részét. Testünk gépezete oly gyorsan működik, hogy egy hónapnál kevesebb idő alatt megújul az egész testalkat, a legkisebb részecske is átváltozik ez alatt az idő alatt...

Mig a test életben van, addig csupán csak anyagparányai vannak alávetve a szakadtlan változásnak: halál után azonban már az egésznek összetétele, a test alakja, elemi összetétele gyökeres változásnak indul. Az elemek, amikből testünk alkotva van, ismét fölveszik eredeti alakjokat. Azok, amik a légből származtak, a légkörbe; amik a földből eredtek, a földre

Ked...
Jérnek v...
Johnson...
egy nég...
Czézár...
már a...
burgony...
Vala...
szülemé...
közelt...
nemzedé...
szébtom...
ben keze...
a vég a...
szakadat...
Mind...
ber meg...
folyam...
nak, hog...
testiség...
főbb a...
konaink...
arczvoná...
nem látha...
De n...
elenyész...
merni, ha...
azaz cso...
mert a t...
túr sem...
csoda ne...
vények a...

DR...
Elekt...
Intéze...
Budape...
Gyógy...
Elektrom...
tis...
Röntgen...
kezelés...
Maga fe...
mal való...
valisatio...
Kék fény...
Vilamos...
trotherm...
Vilamos...
Vilamos...
ratio...
Galván...
Fém...
Vilamos...
Szésva...
Főbb...
Alános...
asthenia...
— Rend...
Esele...
ag...

SZIN...
(*) A...
Gróf A p...
miniszter...
Nemzeti Sz...
lait a comp...
dolog, min...
két és hárc...
gy is lelt...
ember ker...
laskamrákn...
(*) A...
Színház ut...
puit megnyi...
reső közöns...
teken este...
sikerü záró...
„Sasfók” le...
a szereplők...
megalapoztá...
Flambeaut...
Ferencz cs...
Mária Luijz...
Margit, a fő...
Grófnót P o...

érnek vissza. „Ugyanaz a nitrogénparány — mondja Johnson — amely agyvelőnk egy részét képezi, talán egy néger agyából vette származását és ami egy Czézár vagy Sokrates testének része: egy hó mulva már a sző szoros értelmében valamely répa vagy burgonya része lehet.“

Valamint mi elődeink tapasztalataiból, szellem-
szelleményből merítjük ismereteinket, a haladás eszközeit: azonképen táplálkozhatunk testünk is a letűnt nemzedék testének alkotórészeiből. Nemzés, feloszlás, szétbomlás és újjáalakulás: mindenütt és minden időben kezet fognak egymással. Így találkozik folyvást a vég a kezdettel; a föld, a növény- és az állatvilág szakadatlan kölcsönös viszonyban állanak egymással.

Mindezekből önként következik, hogy ha az ember meghal és testének anyagrészei az örökös kör-folyam változhatatlan törvénye szerint szétoszlanak, hogy új, egészen más testeknek adjanak lételt: testiségünk örökre elenyészett és jelen alakjában többé az élők sorába vissza nem kerül. Szülőink, rokonaink, barátaink jól ismert alakjainak korrajzait, arcvonásait természeti mivoltukban haláluk után nem láthatjuk többé soha...

De nem csupán testiségünk halál után való örök elenyészését tanuljuk az anyag körforgalmából megismerni, hanem azt is, hogy természetfölötti dolgok, azaz csodák nem történhetnek, már csak azért sem, mert a természettörvények változhatatlansága nem tűr semmiféle kivételt. Már pedig az ugynevezett csoda nem volna más, mint kivétel a természettörvények alól.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-89.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénavevő fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Esetek egész napon át. — Kiváratra prospektum.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis)
Idegfájdalmak, Idegzsábk (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelő-sorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véreredelmesezesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagszerbajok (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).
Bőr-bajok. Bőrvizketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Nemzeti Színház új igazgatója. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter Tóth Imrét öt évi időtartamra a Nemzeti Színház igazgatójává kinevezte. Tehát: lajt a complit. Ehhez hozzászólni most már meddő dolog, mint a hogy fölösleges volt hozzászólni két és három hetekkel ezelőtt. Apponyi akarta, így is lett. A színtelen színház élére színtelen ember került, aki, amilyen jó fölügyelője volt a láskamráknak, olyan jó direktor is lesz.

(*) A Magyar Színház megnyitása. A Király-Színház után a Magyar Színház az első, amely kapuit megnyitja a komolyabb színházi élvezeteket kereső közönségnek. Első előadása e hónap 14-én, pénteken este 7 és fél órakor, a tavalyi szezon nagy-sikerű záródarabja, Rostand világhírű drámája, a „Sasjók” lesz. Az új évad első előadásán ugyanazok a szereplők vesznek részt, akik a darab kiváló sikerét megalapozták. A reichstadi herceget Törzs Jenő, Flambeaut Csontos Gyula, Metternichet Garas, Ferencz császárt Réthey, Gentzet Rátkay, Mária Lujzát Forray Róza, Terézt T. Halmay Margit, a főhercegnőt Mészáros Gizi, Camerata krónót Polgár Ilona játssza. Jegyek a megnyitó

előadásra már válthatók a Magyar Színház pénztáránál és a szokásos jegyárúsi helyeken.

(*) Rajzoktatásunk sikere Londonban. A harmadik nemzetközi rajzoktatásügyi kongresszus most zajlott le Londonban, melyen a magyar rajzoktatás, mint a legelőkelőbb angol lapokból értesülünk, fényes diadalt aratott. Első nagy nemzetközi sikerét Párisban aratta, majd ezt követi a milánói, amelyeknek alapján számos külföldi rajztanárképző-iskola azóta a magyar tanítási módszer szerint foglalkozik a tanítással. A nagyszerű eredmények elérésének legjelentékenyebb tényezője mindig a mintarajzkola és rajztanárképző-intézet volt, amelynek azért, mivel ügyös főiskolai jelleggel bírt, gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter a magyar képzőművészeti főiskola címét is megadta. A képzőművészeti főiskolában egészen elkülönítetten foglalkoznak a rajztanárok képzésével és a fiatal művészeknek oktatásával. A rajztanárképzéssel kapcsolatos munkákból hatalmas kollekcziót küldött a főiskola a londoni magyar kiállításra, amelyen egyébként az összes többi művészeti iskolánk résztvesznek. A kongresszus tagjai valamennyien behatóan megsejmeltek ezt a kollekcziót s erről a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak s a szakemberek hasábos tudósításokban méltatták a kiállított rajzok művészi színvonalát. Magáról az oktatás módszeréről Nádler Róbert festőművész, a főiskola tanára tartott angol nyelven előadást, amelyet óriási tetszéssel fogadtak. A magyar rajzoktatás újabb sikere alapján elhatározták, hogy a legközelebbi nemzetközi kongresszust négy év múlva, 1912-ben Budapesten tartják meg, hogy egészen közvetlenül szerezenek tapasztalatokat művésziskoláinkról és intézményeinkről.

(*) A kolozsvári Nemzeti Színház örökös tagja. Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, mint a Pol. Ért. jelenti, Várady Miklóst, a kolozsvári országos nemzeti színház tagját a kolozsvári országos nemzeti színház örökös tagjává nevezte ki.

(*) Thaly Kálmán a debreczeni muzeumnak. Thaly Kálmán országgyűlési képviselő tudvalevőleg abból az alkalomból, hogy Debreczen városa az ö negyedszázados képviselői jubileumát fényesen megünnepelte, hálája jeléül értékes adományban részesítette a muzeumot, amennyiben nagybecsű ereklyei és ingóságai egy részét halála estére okiratilag a Debreczeni Városi Muzeumnak ajándékozta. A becses tárgyak a következők: Strobl által készített saját mellszobra, az 1904-ik parlamenti békeszerzés emlékére vert ezüstplakett és ennek bronzmintája, a magyar nők ezüstkoszoruja, ezüstaluma és aranytolla, melylyel az ünnepelt férfit megtisztelték, a tengerhajózási részvénytársaság plakettjeinek a mintája, több fényképe, Kossuth-képek és iratok, kurucz zászlórúd, Rákóczi, Beresényi és az ő korukra vonatkozó arc- és tájképek, saját nagy íróasztala, melyet 48 év óta használ s melyen legutóbb művét írta, valamint 32 év óta használt álló íróasztala, mindkettő diszes és értékes régi művű felszerelésekkel, gyertyatartókkal s összes megjelent irodalmi és történelmi művével, továbbá II. Rákóczi Ferenc bronzszobrával és egy párisi öntvényű Rákóczi-korabeli bronzdiszparipával, összes külföldi érdemrendjei, számos nagyobb és kisebb időkbeli származó ritka és becses emlékérem, 12 város díszpolgári oklevele, több Rugendas-kép a kuruczvilágból, díszalbumok és számos más igen becses emléktárgy.

(*) Uj Idők. A szerb pátriárka választásáról, a londoni olimpiai versenyről közöl felvételeket az e heti szám. A képek között találni még eredeti rajzokat, humoros felelőket a szezonról, stb. Novellát Herczeg Ferencz hetilapjába Lovik Károly, Zöldi Márton írtak, cikket Szerb Zsigmond, verset Kosztolányi Dezső. Ezenkívül két regényfolytatás, tartalmas mindenféle rovat és egyéb közlemények vannak a számban. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévenként 4.—korona, Kiadóhivatal VI., Andrassy-ut 10.

(*) A párisi nagy szalon őszi tárlata. A párisi nagy szalon ősszel nagy nemzetközi tárlatot rendez. A nemzetközi tárlatokra a szalon vezetőségének elhatározására, miként a Magyar Képzőművészeti Társulat, szintén egyes nemzeteket hív meg. Ezúttal a németek és a finnek legjelesebb művészei szerepelnek a tárlaton, akik közül az utóbbiak tavaly nálunk voltak a Mücsarnokban. Legnagyobb kollekcziója a finn Axell Gallennek lesz, aki nálunk a nagy illami aranyérmet elnyert

(*) Légballet a Király-Színházban. Martos Ferencz revüje, amely szerdán jut el második jubileumához, az ötvenedik előadáshoz, 15-től kezdve új látványossággal bővül. Az igazgatóságnak ugyanis sikerült a montekarlói opera „Iris” légballetjét, amelyet tavaly a berlini udvari operában a német császár jelenlétében többször, óriási tetszés mellett bemutatattak, néhány esti vendégszereplésre megnyerni. A mutatványok egyik főérdekesége egy a levegőben előadott hétszeres serpentin-tánc, amelyről a párisi Figaro is a legnagyobb elragadtatással írt. A ballet tagjai igazgatójuk vezetése mellett holnap érkeznek meg, hogy a színpadot és nézőteret a levegőben leendő mutatványaikra megfelelőleg berendezhessék. A mutatványok a revü egyik képének keretében fognak lefolyni.

FŐVÁROS.

(*) Szalámigyárosok kérelme. Több ízben foglalkoztunk a szalámigyárosok ama kérelmével, hogy a szalámigyártás céljára a vidékről behozott s itt szaláminak feldolgozott hus a kivétel mennyiségének megfelelő arányban a vágás- és vásárdíjak alól felmentessék. A főváros tanácsa és a közgyűlés a szalámigyárosok kérelmét, mint jogosulatlant, elutasította, a gyárosok mindennek dacára találnak módot arra, hogy ezt a már végérvényesen elintéztet ügyet napirenden tartásák. Ujabb három beadványuk fekszik a tanács előtt. A közéleti ügyosztály részletesen s kemény kritikával foglalkozik a tanácshoz intézett jelentésében mindhárom beadványról s arra a végső következtetésre jut, hogy úgy a budapesti szalámigyárosoknak a budapesti kereskedelmi és iparkamara után a tanácshoz benyújtott kétrétdbeli beadványa s illetve kérvénye, valamint a földművelésügyi miniszterhez intézett memoranduma nem egyéb, mint újabb kísérlet arra, hogy a sokat emlegetett vágó- és vásárdíjaknak a tanács, a közgyűlés s a belügyminiszter által ismételtlen letárgyalt s véglegesen elintéztet ügye újból napirendre hozassák; hogy a kétrétdbeli kérvényben s a miniszteri felterjesztésben, nemkülönben a budapesti kereskedelmi és iparkamarának pártoló átiratában foglalt állítások, panaszok s érvek mind vagy alaptalanok, mesterkéltek s tulzotják, vagy pedig nyilvánvaló tévedések, amelyeket ténybeli adatok nem igazolnak. Ez alapon tehát ezúttal is azt javasolja az ügyosztály a tanácsnak, hogy a folyamodók kérvényeit utasítsák el.

(*) Személtégetési kísérlet. A főváros tanácsa elhatározta, hogy a köztisztasági hivatal javaslata értelmében a házi és utcái szemetünkkel a miskolczi személtégető-telepen próbaágéseket fog eszközölni. Most voltak az első kísérletek, melyek fogyanatósítása végett Balló Alfréd h. köztisztasági főnök, Tili Antal fogalmazó és Zboray János mérnök Miskolcra kiküldettek. Kísérletezésre egy vagon házi és egy vagon utcái szemetet szállítottak Miskolcra. Annak dacára, hogy a küldött szemét az ötnapos vasúti utazás alatt teljesen fülledt állapotban érkezett meg, a próbaágetés mégis jól sikerült, úgy, hogy a kísérlet eredményéből máris arra lehet következtetni, hogy a személtégetés ezen legmodernebb módja Budapesten is beválk. A következő kísérlet, gazdag szeméttel, e hónap végén lesz, ugyancsak Miskolcra.

(*) Betiltott jégvágás. Minthogy a tanács meggyőződést szerzett arról, hogy a kelenföldi dűlőben fekvő fővárosi ingatlanoknak vizzel telt tórézét a nyári idény alatt fűrdésre is használják, sőt lovakat is fűrdőstenek benne s ennek következtében a tó vizén való jégtermelés közegészségügyi szempontból megnem engedhető, a tó bérletéről szóló szerződésben biztosított joga alapján a bérletet a vállalkozóval szemben felmondta. Ehhez képest a tanács felhívta az I. kerületi előljáróságot, hogy a felmondási idő lejártával a kérdéses területet és tavat a bérletől vegye vissza s az átvételről szóló jegyzőkönyvet tassa be.

(Az elmúlt hónap adója. Az adófelügyelőség jelentése szerint július hónapban egyenesadó fejében befizettek közvetlenül az állampénztárnál 387.095 korona 56 fillért, 26.375 korona 56 fillérrel kevesebbet, mint tavaly júliusban; a székesfővárosi adópenztárnál a múlt hónapban 920.795 korona 59 fillér folyt be, 56.639 korona 16 fillérrel kevesebb, mint tavaly júliusban. A folyó évi július havi összes befizetési eredmény tehát 83.014 korona 72 fillérrel kedvezőtlenebb volt, mint a múlt év július havának eredménye.

(Ingatlanok kisajátítása. Pestmegye közigazgatási bizottsága közlirre teszi, hogy a m. kir. államasutas István-telki munkástelepe részére szükséges ingatlanokra, amelyek Rákospalota község határában vannak, folyó évi szeptember hó 3-án délelőtt tízedél órákor tartja meg a kisajátítási tárgyalást.

Lawn-tennis, Football, Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Híresített athlétikai sportolások. Tornaszerek. Uszók övek. Fegyver és szódagép. Hinta és nyugvógépek. Nyaratokba és fűzőkbe való szűkségi cikkek és szórakoztató játékok. Lampion magnesium lámpa. Tombola. Árjegyzék ingyen

VERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Első nap. —

A folytonos eső miatt megcsappant érdeklődés mellett folyt le a nyári meeting első napja, melynek főszámát a 10,000 koronával dotált Igazgatósági-díjat Rentier nyert meg küzdelem után Buffalo ellen, mely a második helyről is leszorította istállótársát, a távot nem álló s nyerőnek deklarált Faragót. A favoritok különben következetesen vereséget szenvedtek minden egyes versenyben, aminek oka egyrészt a felázott talajban, másrészt pedig a starter hibás indításaiban keresendő.

Részletes eredmény a következők:

I. Dunai díj. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Szemere M. 36 sm Flapdoodle 52 kg. (Juhász), 2. gróf Eszterházy B. 36 pm Hirnök II. 54 kg. (Pratt), 3. Ball T. 36 pm „48” 54 kg. (Carlslake). Futottak még: Sirius (Shersin), Augur (Taral). 4 hosszal nyerve, 1½ hosszal harmadik. — Tot.: 10:36, 40:76, 68.

II. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Capt. Don 46 pm Apatin 58½ kg. (Pretzner), 2. Rohonczy G. 36 stpm Fujiyama 54 kg. (Hönig), 3. Szemere M. 36 pm Sasaki 50½ kg. (Juhász). Futottak még: Medve Jankó (Mac Cormick), Perusal (Rossiter), Bataver (Taral), Malvina II. (Bulford), Witness (Walkington). 1 hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:45, 40:72, 86, 66.

III. Igazgatósági díj. Tiszteletdíj 3500 és 8000 korona. Táv 1500 méter. 1. gróf Trauttmansdorff L. 36 sm Rentler 59½ kg. (Krouzil), 2. Egyedi L. 36 pm Buffalo 52 kg. (Miles), 3. Egyedi L. 56 sm Farago 58 kg. (Taral). Futottak még: Mátka (Janek), Kondor (Aylin), Midshipman (Blades), Lanzendorf (Gulyás), Arlesienne (Vivian), Jalouse (Szenté). ½ hosszal nyerve, rövid fejhosszal harmadik. — Tot.: 10:34, 40:50, 80, 56.

IV. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. gróf Lambert H. pm Kamp 56 kg. (Krouzil), 2. Egyedi L. pk Gracieuse 51 kg. (Shersin), 3. Mauthner V. sm Fellah 56 kg. (Birkenruth). Futottak még: Dsidás (Boromissza), Hagedorn (Boardman), Rontó Pál (Földi), Ferroniere (Taral). 2 hosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. — Tot.: 10:49, 40:70, 204, 66.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mauthner V. sm Radegast 57 kg. (Birkenruth), 2. gróf Degenfeld I. pm Temeraire 55½ kg. (Janek F.), 3. Petánovits J. sk Csobolyó 45 kg. (Peschka). Futottak még: Maillart (Nosal), Cosmétique (Izményi), Trokár Marcsa (Tausz), Kláris (Baranyi), Halupsa (Klimescha). ¾ hosszal nyerve, 1½ hosszal harmadik. — Tot.: 10:38, 40:58, 76, 132.

VI. Welter-hadicap. Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. báró Springer G. 36 pk-Petronella 60 kg. (Taral), 2. gróf Csekonics Gy. 36 fk Rancón d'un Roy 58½ kg. (Boardman), 3. Zangen I. Bogdanowka 52 kg. (Pratt). Futottak még: Edua (Vivian), Rodostó (Pretzner), Palotás II. (Hujber), Boeskö (Walkington), Bouquet (Paul). 3 hosszal nyerve, rövid fejhosszal harmadik. — Tot.: 10:46, 40:66, 84, 80.

VII. Háromévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Egyedi L. sm Forleit 49½ kg. (Paul), 2. herceg Taxis M. pk Gossimer 52 kg. (Tausz), 3. Capt. Don pm Flowerseller 51½ kg. (Klimescha). Futottak még: Prokop (Csernovszky), Etoile Filante (Baumgartner). 4 hosszal nyerve, 6 hosszal harmadik. — Tot.: 10:59, 40:66, 54.

— Második nap. —

A második nap programja szintén sikerültnek mondható. A nap főszáma a 10,000 koronás Nyári kísérleti verseny, melyben a hároméveseket oly kiváló flyerek mint Rouquin és Ainok, a kétéveseket pedig Tóff és Kunilinde képviselik legjobban. Nézetünk szerint a győztes Tóff lesz, a Helenenthal díj második helyezette, míg hozzá legközelebb Rouquin várható.

Érdekesebb futam lesz még az Államdíj és a Czinkotai-díj is. Az előbbiben ugyan csak kis mezőny áll a starthoz, de azért tekintve a jó anyagot, elég érdekes verseny lesz. A mi jelöltünk a 2500 méteres versenyben Kuropatkin Miután előtt, A Czinkotai-díj 1100 méteres távján oly kétéves lovak bírnak indulási jogosultsággal, melyek még 3000 korona értékű versenyt nem nyertek. Itt is kitünő társaság találkozik egymással, melyek között kiemelendők Szomszéd, Lappalie, Hypnose, Selma, Kaiseruhlan, Kunilinde, S6, Gracieuse. A verseny kimenetele nagyon kétséges, mert egyforma esélyes lovak indulnak, de mi a győztest a Mauthner-istálló kiküldöttjében látjuk a tegnapi igen szépen futott Gracieuse előtt. Esélyllyel futnak még a Dreher-istálló lovai is. Jó hírek hallatszanak a Trauttmansdorff-istálló Nemesiséről.

Jelöltjeink:

- I. Lancelot - Thames
- II. Elemér Nikita
- III. Kuropatkin Miután
- IV. Tóff - Rouquin
- V. Kunilinde - Gracieuse - Lappalie
- VI. Lepke Valzertraum
- VII. Rohonczy ist. - Bon garcon,

A hamburgi regatta.

— Pannónia nyolczasának győzelme. —

A fényes nyaralóktól övezett virágos partu Alster vizén rendezte idei nagy regattáját az észak-német evezős szövetség. Ezen a regattán aratta első győzelmét a Pannónia evezős club junior nyolczasa, az angol verő szeniórok méltó utóda. A két napos evezős meetingen Németország legjobb csapatai vettek részt. Főversenye a Császár-díj volt, melyben a Pannónia négyese is részt vett volna, ha a londoni szereplésével be nem fejezi idei külföldi turáját. Az álló vízben lefolyt versenyek eredményei után biztos győzelem lett volna a senior nyolczasának és négyesének startja, a magyar evezős sportnak pedig egyik legfényesebb sikere, mert a Császár-díj győztesét és hazájának uralkodóját Vilmos német császár táviratilag üdvözlöi. Ő felsége bizonyára örömmel vette volna hírlül sikerünket és a magyar evezős szövetség regattáján is megjelent volna végre a várva várt és eddig hiába kért Király-díj.

A győztes csapat tagjai a következők: Szukováthy Imre, Schärtlin György, Dada Dezső, Józsa László, Jesse Kálmán, Szász Sándor, Németh Ernő, Szebeny György, Raics Lajos kormányos. A csapat erejét és versenyképességét jellemzi még az a körülmény is, hogy vasárnap délben kapták meg a seniorok londoni hajóját, melyben még sohasem ültek. A verseny napjáig egy kölcsönbe vett régi csónakban dolgoztak. A junioroknak ez volt az ide a hatodik, a klubnak pedig a tizenhetedik győzelme.

A Neptun evezős klub kitünő junior versenyzője, Mézáros József, is részt vett a regattán, de egyik ellenfelével összeütközött és így a versenyből kizárták.

A Pannónia versenyének részletes eredménye a következők:

1. Germania Ruder-Club Hamburg.
2. R.-C. „Favorite-Hammonia” Hamburg.
3. Hannoverscher Ruder-Club v. 1880, Hannover.
4. Lübecker Ruder-Gesellschaft von 1885, Lübeck.
5. Oberweser Ruder-Verein, Bréma.
6. Berliner Ruder-Club „Sport-Borussia” Berlin.

A Pannónia rögtön az élére helyezkedik a mezőnynek s egy hossz előnyt szerez. Végig vezet s küzdelem után egy hosszal győz. A vert mezőnyben van Észak-Németország színe-java, úgy, hogy e győzelem a Pannónia junior nyolczasának megszerezte a kontinens legjobb junior nyolczasa nevét.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, aki a csapat tagjainak a porosz határig szabadjegyet

bocsátott rendelkezésükre s akinek a junior-pannonok győzelmüket táviratilag jelentették, a klubot ez alkalomból szívélyes hangu távirattal üdvözlölte.

() **Uszónk győzelme Brünben.** A Brünner Schwimm Club Austria vasárnap rendezte első nemzetközi uszóversenyét, amelyre a magyar uszókaf is meghívták. A magyarok közül a MTK. és a MUE. nevezte be versenyzőit, de csak a MUE. ment le a versenyre nagyobb számban. A MUE. uszói nagyon szép sikereket értek el. Négy első díjat szereztek, a vízpoló-mérkőzésben pedig csak az osztrák bíró pártossága folytán szenvedtek vereséget. Ez a magyaroknak három goalját nem adta meg és egyáltalában nem büntette meg az osztrák játékosokat, akik brutálisan igyekeztek tönkretenni a mieinket. Így csak 3:2 volt az arány. Ideje volna, ha tanulnának egyleteink az osztrák vendégszeretettől és nem tenéék érdekessé az osztrák versenyeket részvételükkel. A mi versenyszámaink a következők:

Hátuszás. 100 m. (Wieser polgármester díja). 1. Onódy József (MUE.) 1 p. 31 mp. 2. Köllner (I. WASC.) 1 p. 36.4 mp. 3. Orlik (Austria). Könnyen nyerve.

Melluszás. 100 m. 1. Scheidl Tódor (Amateur) 1 p. 26 mp. 2. Friedmann Tibor (MUE.) 1 p. 34 mp. 3. Agulár G. (MTK.). Küzdelem után 6 méterrel győz Scheidl.

200 m. uszás (Urbán E. tiszteletdíja). 1. Hégener Jenő (MUE.) 3 p. 4 mp. 2. Freund Jacques (MUE.) 3 p. 11 mp. 3. Schuster (Amateur).

Plunging. 1. R. Köllner (Amateur) 14 m. 38 cm. 2. Onódy József (MUE.) 12 m. 16 cm. 3. Scheidl (Amateur).

500 m. főverseny (Brünn város tiszteletdíja). 1. Ádám Sándor (MUE.) 8 p. 30.4 mp. 2. Mani R. (Austria) 9 p. 6 mp. 3. Hönisch (WAC.). Nagy fölényen nyert.

Junior stafétauszás. 3x34 m. (A versenybizottság díja). 1. MUE. (Friedmann, Apor, Schaffhauser), 2. Austria (Verber, Pohanka, Hammel), 3. Brünner Austria.

Vízpoló-mérkőzés. WSC. Austria 3:2 győz a MUE. csapata ellen.

() **Magyar uszó győzelme Prágában.** Tegnaptartották meg Prágában Csehország 100 m-es és 200 m-es bajnoki uszóversenyét és mindkét bajnokságot a tavalyi győztes Hajós Henrik (MTK.) nyerte meg nagy fölényen.

() **A Budapesti Polgári Lovászegyesület** ezidei „Királylovászat”-e i. é. augusztus hó 15., 16. és 20. lesz. Az egyesület vezetősége ez alkalomból meghívta József főherceget, az egyesület örökös legfőbb főlovászmesterét is, aki — mint értesülünk — megjelenését kilátásba helyezte. A „Királylovászat” különben igen érdekesnek és élénknek ígérkezik már azért is, mivel József főherceget arra igen értékes díjat adományozott, azonkívül pedig vagy 135 díj kerül szétosztásra, mintegy 3000 korona értékben. A tiszteletdíjakhoz hozzájárultak többek között: dr. Darányi Ignác, Szemere Miklós, Budapest székesfőváros tanácsa, a földművelésügyi és honvédelmi minisztérium, Dreher Antal sörfőzdéi, dr. Lendl Adolf, Rupp Szigmond, báró Beck Gyula stb. A lovászsportot kedvelők vendégül szívesen láttatnak. Lőállásdíj 10 korona.

Aki az Odol következően mindennap használja az a tudomány mai állása szerint a képzelhető legjobb fog és szájpótlást gyakorolja.

...kedv, e
TÖR
§ A bír
hogy dr. V
Taug Emil
háztól szege
alkalmából, s
felső elismer
§ Az új
Cgyvédi Kam
littl. VI, R
Hold-u. 8. sz.
6. sz.) ügyvé
jegyzékébe t
dapesti ügyv
jegyzékéből
részére gond
neveztetett k
lakhelyét a
pestre (IV.,
gúl hogy T Á
m á n Ödön
látáról szóló
misítettett.
§ Egy b
pár héttel Er
és társa Erz
géseiről. A t
mann Gizel
szélyt s a fel
készt mester
végre. Figyel
után legyen
a kifosztott s
tésre vásárol
nappal előbb
Bleuer Lip
viselőt. Mikro
s pénzüket s
ték, Bleuer
tette, hogy t
öt és az üz
rendőség ny
gyanu volt e
szelátszott s
lásoknak. A
gelsberg
nappal a szől
maga mellé s
mann Gizella
budapesti lak
igy neki a
nem volt. A
bizonyítvány
kifogástalan
tatta be ezt
gálobírónak
badon Bleuer
pokban fog
§ Megak
régiben pan
takarék és
egy 500 kor
A megindító
biztosítási v
Szlavek viz
ennek fogana
kiküldött ren
helyiségében,
nem találta
Wertheim-sz
A szövetkeze
megbénította,
leszámitoltatr
dással élt a
felfolyamodás
jogorvoslati
ország eljárás

WIKUS

unior-panno
a klubot
ldvözölte.

A Brünne
e első nem-
yar uszóka
és a MUE.
ment le a
szói nagyon
szerezték
sztrák bír
Ez a ma-
és egyálta-
osokat akik
leinket. Igy
tanulnának
és nem ten-
részvételük-
k:

ester díja).
Köllner (I.
). Könnyen

(Amateur)
1 p. 34 mp.
terrel győz

a). 1. Hé-
ues (MUE.)

) 14 m. 38
3. Scheidl

szteletdíja).
2. Mani R.
agy fölény-

n. (A ver-
nn, Apor,
t, Hammel),

ustria 3:2

n. Tegnap
-es és 200
ajnokságot
nyerte meg

ület ezidef
16. és 20.
mből meg-
rökös leg-
esülünk —
lylövészet"
rkezik már
en értékes
135 díj ke-
rtékben. A
özött: dr.
t székesső-
édelmi mi-
ndl Adolf,
A lővész-
nk. Lőállás.

TÖRVÉNYSZÉK

A bíróságok köréből. A király megengedte, hogy dr. Verovacz Gyula kurial bírónak, továbbá Taug Emil kurial bírónak címmel és jelleggel felruházott szegedi ítélőtáblai bírónak nyugdíjaztatásuk alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálataikért, legfelső elismerése tudtul adassék.

Az ügyvédi kamarák köréből. A Budapesti Ügyvédi Kamara közhírré teszi, hogy dr. Bíró Bálint (I. VI., Rózsa-u. 52. sz.), dr. Vajda Ákos (I. V., Hold-u. 8. sz.), dr. Walkó Lajos (I. V., Dorottya-u. 6. sz.) ügyvédek a Budapesti Ügyvédi Kamara névjegyzékébe bejegyeztettek; dr. Merlák Lajos budapesti ügyvéd a Budapesti Ügyvédi Kamara névjegyzékéből elhalálozása folytán töröltetett; irodája részére gondnokká Luby Gyula budapesti ügyvéd neveztetett ki; dr. Reinitz Béla pesti ügyvéd lakhelyét a kamara területén belül Ujpestről Budapestre (IV., Gróf Károlyi-u. 16. sz.) helyezte át; végül hogy Tanczos Vendel ügyvédjelölt a dr. Kálmán Ödön pesti ügyvédnél folytatott joggyakorlatáról szóló igazolványát elvesztvén, az megsemmisített.

Egy bankház üzemel. A fővárosi rendőrség pár héttel ezelőtt rántotta le a leplet a Wahrmann és társa Erzsébet-köruti bank- és váltóüzlet szédélgeiről. A bank tulajdonosa és vezetője, Wahrmann Gizella, idejekorán megérezte a közelgő veszélyt s a feljelentések elől kiszökött Amerikába. Szökését mesteri ügyességgel készítette elő s hajította végre. Figyelme még arra is kiterjedt, hogy szökése után legyen az üzletben valaki, aki fogadhassa majd a kifosztott s megkárosított feleket, akik részletfizetésre vásároltak sorsjegyeket a banktól. Ezért két nappal előbb maga mellé vette társul az üzletbe Bleuer Lipót, egy öreg müncheni volt banktisztviselőt. Mikor az áldozatok megrohanták a bankot s pénzüket s megvett sorsjegyeik kiadását követelték, Bleuer Lipót felment a rendőrségre s bejelentette, hogy társa, Wahrmann Gizella megszökött s őt és az üzletet itthagya minden pénz nélkül. A rendőrség nyomban letartóztatta Bleuert, mert az a gyanu volt ellene, hogy Wahrmann Gizellával összejárásolt s részese volt az ez által elkövetett csalásoknak. A letartóztatott Bleuer védője, dr. Veigelsberg Viktor igazolta, hogy Bleuert csak két nappal a szökés előtt vette Wahrmann Gizella társul maga mellé s hogy Bleuer azon időben, mikor Wahrmann Gizella a csalásokat elkövette, nem is volt budapesti lakos, hanem Münchenben tartózkodott s így neki a bűnös manipulációkban semmi része nem volt. A müncheni rendőrség és konzulátus is bizonyítványt adott ki arról, hogy Bleuer 18 év óta kifogástalan viselkedésű ember volt. A védő ma mutatta be ezt a bizonyítványt dr. Krezsák vizsgálóbírónak s kérte, hogy ez alapon bocsássa szabadon Bleuert. A vizsgálóbíró a kérelem fölött a napokban fog dönteni.

Megakasztott üzletmenet. Kubulya István nemrégiben panaszt emelt családja miatt a Gazdasági takarékos és hitelszövetkezet igazgatója ellen, akitől egy 500 koronás letétjének visszafizetését követelte. A megindított büntető eljárás folyamán a feljelentő biztosítási végrehajtás elrendelését is kérte. Dr. Szilavek vizsgálóbíró helyt adott a kérelemnek s ennek fogantatásával a rendőrséget bizta meg. A kiküldött rendőrtisztviselő megjelenvén a szövetkezet helyiségében, a nagy Wertheim-szekrényben a letétet nem találta meg, ezért aztán lefoglalta az egész Wertheim-szekrényt, a benne volt váltókkal együtt. A szövetkezet üzletmenetét ez a lefoglalás teljesen megbénította, mert a váltókat sem ovatoltatni, sem leszámoltatni nem tudta. Ezért aztán felfolyamodással élt a vizsgálóbíró határozata ellen, de ezen felfolyamodását a vádtanács elutasította. Ma újból jogorvoslattal élt a szövetkezet, amennyiben a rendőrség eljárás ellen előterjesztést adott be.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
vess- és hólyagbetegségeknél, kőveskővénél, osztorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
Főraktár Budapestben: BDESKUTY L.-nél.

KÖZGAZDASÁG.

A bankkارتel. Augusztus 10-ike fontos dátum a hazai pénzpiacra. E napon lépett életbe a bankkارتel, az az egyezmény, amelyet a fővárosi nagy pénzintézetek kötöttek a hazai gazdasági élet nagy kárára. Ennek a karteletnek a létrejötte szinte páratlan gazdasági életünk történetében. A legnagyobb és legvirágzóbb intézetek álltak össze s anélkül, hogy akár saiat (a hazai viszonyokhoz mért igazán fényes) üzletmenetük, akár pedig a hazai közgazdasági élet általános viszonyai indokolnák a pénzpiac megszorítását. De maga a kartelet sem keresett egyáltalában indokot. Egyszerűen diktálta a kényserfeltételeket. A napi- és szaksajtó a meggyőző érvek egész tárházát vonultatta föl ellene; a kartelet még csak szépitni sem akarta eljárását. De beszélnék helyettük a félelmi mérlegek, melyek a fényesebbnél fényesebb üzleti eredményekről számolnak be — kartelet nélkül. És ezek a fényes eredmények azt bizonyítják, hogy a pénzintézeteknek, éppen a nagyoknak, semmi egyéb okuk nem volt a kartelet létrehozására, mint a még nagyobb nyereség után való mohó vágy. Erre, mint különösképpen nyereszkesedésre alapított vállalatoknak, joguk van, az kétségtelen: de közben nem szabad az általános gazdasági érdekeket sértenie. A kartelet pedig a gazdasági élet egész vonalán ezt teszi. Ehhez a munkához nem nyújthat segítséget az állam. Ma tehát, a kartelet életbelépésének napján, ismét csak sürgetjük azt, amit elsőnek hangsúlyoztunk, hogy a kormány vonja ki az állami betéteket a karteletben lévő bankoktól és helyezze el azokat a karteleten kívül álló pénzintézeteknél.

A mai nappal egyuttal a karteletámadással szemben hivatalosan is meg kell kezdődnie a védekező harcoknak is. A védekezés élén természetesen a Központi Hitelbank áll, melynek alapítókéjét a kimondott elvi határozatnak megfelelően sürgősen tíz millió koronára kell emelni. A vidéki pénzintézetek erősen sürgetik is ezt s bizonyos, hogy a megduplázott alaptőkét is hajlandók maguk között elhelyezni. Egyébként — ámbár érzik mindenki a kartelet nagy erejét — általános a hiedelem, hogy ez a kartelet nem lesz hosszú életű. Ha külső támadások nem, hát a legelső kínálkozó alkalommal tagjainak kapzsisága és egymás ellen törvő versengése tör meg. Amit egyébként senki sem fog sajnálni.

Alapítási mozgalmak az első félévben. A folyó év első hat hónapjában összesen 39 részvénytársaság alakulását jelentették be a cégjegyzési hivatalnál. E társaságok összesen 42.19 millió korona alaptőkét képviselnek. Ezek közül legtöbb részvénytársaság tíz, összesen 13.39 millió korona alaptőkével a faiparhoz kilencz, összesen 11 millió korona alaptőkével a gép- és fémiparhoz, öt összesen 6.85 millió koronával a fonó-szövőiparhoz, hat vállalat összesen 4.72 millió korona alaptőkével a bányászathoz, három összesen 1.3 millió koronával a vegyészeti iparhoz, egy 3.5 millió koronával az élelmezési iparhoz, egy 350 ezer koronával a játék és műiparhoz tartozik. Azonkívül alakult három pénzintézet összesen 950 ezer korona és egy kereskedelmi vállalat 80 ezer korona alaptőkével. A felsoroltak azonban nem mind új vállalatok, mert az előbb felsoroltak mintegy harmadrésze, mely az újonnan bejelentett vállalatok alaptőkéjének nagyobb részét képezi, mint meglévő magánvállalat fejtette ki korábban tevékenységét s csak a folyó év első felében alakult át nyilvános számadásra kötelezett vállalattá. Az alaptőkefelemelések, számszerint tizenhárom, összesen 12.3 millió korona értéket képviselnek. Ezek közül csak 2.6 millió korona esik pénzintézeti alaptőke felemelésre, míg a többi, majdnem tízmillió kor., iparvállalatok tökefelemelését képezi. Alaptőkéjét három iparvállalat szállította le. (Egyik villamosági vállalat 2 millióról

1.85 millióra olyképpen, hogy részvényenként 15 koronát visszafizetett), a másik kettő és pedig egy papírgyár és gépgyári vállalat lebélyegeztette részvényeit s újakat bocsátott ki. Felszámolt nyolcz vállalat, köztük egy pénzintézet, négy iparvállalat, három kereskedelmi társaság. Fuzionált két ipari vállalat és két pénzintézet. Csődöt rendeltek el négy kisebb pénzintézet ellen.

A legújabb alapítási híreink egyébként a következők: Első Magyar Szab. Lánczkat-, Szivattyu- és Gépgyári Vállalat Reiss József cég alatt Budapestben egy új vállalat alakult. Forrai és Társa cég alatt Budapestben egy új vállalat létesült, mely világítási és technikai ügyletekkel foglalkozik. A Kaposvári Mezőgazdasági és Gépgyár r.-t. üzemét jelentékenyen bővíteni szándékozik. Nay és Róna cég budapest-köbányai gyárát jelentékenyen bővítette. Kővárvidéki Kőszénbánya r.-t. cég alatt 600.000 korona alaptőkével új vállalat alakult a kővárvidéki (Szatmármegye) barnaszén-területek kiaknázására. A vállalat kiaknázandó barnaszén rétegei 1½—3 méter vastagok és a szén tüzelőértéke átlag 5300 kkaloria. A társaság elnöke Laehne Hugó, igazgatója Sebestyén Artur. Győrött egy új Fémárgyár alapítását tervezik. A részvénytőke félmillióval van tervbe véve, melyből 200.000 koronát Rothmüller S. cég jegyezne, a többi pedig a győri kereskedők. A Magyar Ruggyantaárgyár kitűnően bevált „Tauril” nevű tömítőszereknek Németországban való terjesztése céljából Berlinben Deutsche Tauril-Gesellschaft címmel új társaságot alapított.

A községi állatorvosok helyzetének javítása. A községi és körállatorvosok helyzete jelenleg éppen nem rózsás. Az 1900-ik évben az állategészségügy államossítása alkalmával, körülbelül az összes akkoriban közszolgálatban levő állatorvosok állami szolgálatba léptek s így helyzetük elég tühethetőpp alakult. Ez idő óta 8 év telt el. Évente körülbelül 40—50 ifjú állatorvos hagyja el a főiskolát — mindannyian érettségi előképzettséggel s 4—5 esztendő erős egyéni tanulmánnyal rendelkeznek. Az állami létszám pedig 1900. óta betelt, így az azóta végzett harmadfélszáz modern fiatal munkaerő rosszul rendezesített községi szolgálatba került. Másrészt hazánkban jelenleg félannyi kör-állatorvosi állás van rendezesítve, mint amennyire szükség volna. S a községi állatorvosok igen rossz viszonyok között élnek, úgy hogy helyzetük immár tarthatatlan. Érdekeik megvédése céljából folyó év szeptember hó 25-én összegyűlnek Budapestben, a községi, városi és kör-állatorvosok, hogy a Helyhatósági Állatorvosok Országos Szövetsége által rendezett országos kongresszuson előadják összes sérelmeiket. A kongresszus érdekében élénk agitáció folyik s a nagy érdeklődésből következtetve, a kongresszus rendkívül népes lesz. A gyűlés után az egész kongresszus, mint monstre-deputáció vonul a miniszterelnök, földmívelésügyi és belügyminiszterek elé, honnan — tisztelgés után — a parlamentbe vonulva, adják elő sérelmeiket. A kongresszus Lukács Lukács Aladár titkár, az Állatorvosi Közlöny szerkesztője, vezétele alatt már megalakult.

Új repceolajgyár. Gróf Kornis Károly Désen nagyszabású repceolajgyárát létesít, az új gyárüzemet a kormány támogatni fogja. A gyár az erdélyi gazdák egy tekintélyes részének bevonásával fog működni.

Szövetkezeti oktatás a hadseregben. A Magyar Gazdaszövetség érdekes felterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez a katonaságnak szövetkezeti téren való oktatása tárgyában. A felterjesztés utal azokra a sikerekre, melyeket a katonaság mezőgazdasági oktatása már is felmutat és felkéri a honvédelmi minisztert, hogy ezzel kapcsolatban a szövetkezeti oktatásban is részesítsenek a katonák, megpendítvén azt az eszmét is, hogy az ez irányú oktatás/gyakorlati formában is a katonaság körében alkalmas szövetkezetek létrehozásával valósíttassék meg. Utal a Magyar Gazdaszövetség e téren az olasz „Unione Militare” és a francia hadseregben szövetkezeti alapon működő intézményekre, melyek a katonák lelmi és egyéb szükségleti cikkeit, sőt kisebb hitelgények kielégítését, az otthon lévő családtagok segélyezését, stb. művelik. Kifejti a Gazdaszövetség említett előterjesztése az ily szövetkezetek hasznos kihatásait úgy az egyívő tartozóság, mint később a polgári életben a szerzett tapasztalatok felhasználása tekintetében s ezen előterjesztése támogatására egyuttal a földmívelésügyi és a vállas-és közoktatásügyi minisztert is megkereste.

A szőlők állása. A Magyarországi Bortermelőik és Borkereskedők Országos Szövetségéhez a szőlők állásáról legutóbb a következő jelentések érkeztek be:

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

Dunagőzhajzási társ. 998.— Dohány rész. 399.50 Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.40 Osztr. Lloyd 401.— 4.2 száz. ezüst. jár 96.15—99.25. Osztr. koronajáradék 96.40, 1864-es sorsjegy 260.25, Osztrák hitelintézeti részvény 630.50, Union-Bank 543.50, Osztrák Länderbank 437.60, Osztrák-magyar államvasut 692.75, Elbe völgyi vasut 451.60, Alpesi részvény 600.50, 20 frankos 19.07, Londoni váltóár 239.41, Lipótkohó —, Töröksors-jegy 184.—, Szilárd.

Bécs, augusztus 10. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 110.75, Tiszal és szeg. kölc. sorsjegy 142.15, Magyar hitelbank részvény 742.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény 471.—, Rimamurányi 575.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 399.—, Magyar koronajáradék 92.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.05, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 430.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, augusztus 10. (Tözsdejelentés.) Az új hét szilárd kedvező irányzatban indult, amihez a bányaművek kedvező zárlatáról érkező külföldi jó hírek hozzájárultak. Élénk forgalom mellett bankértékek, Baltimore- és Laura-részvények, ugyszintén a vezető bányáértékek jelentékenyen javultak. Varsó-bécsi vasut is 1%-kal emelkedett, míg déli vasut folytatta a csökkenő irányzatát. Járadékok jól tartottak, 902-es oroszok 0.30%-al emelkedtek. Hajózási értékek elhanyagoltak, mindazonáltal tartottak. A későbbi folyamatban az irányzat nyugodt. Bankok és amerikaiak tovább javultak, ellenben bányáértékek részleges nyereségbiztosítások hatása alatt elgyengültek. A készpénzpiac ipari értékei legnagyobbbrészt szilárdak. Napipénz 3½ és ennél olcsóbb. Magánleszámítolási kamatláb 3%.

Záratok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 198.—, Déli vasut 20.40, orosz bankjegyek 214.90, 4 százalékos új orosz kölcson —, Disconto Commandit 175.25, Dinamit-truszt 164.25, Harpeni 200.50, Unifikált török járadék 94.10, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.30,

4 százalékos magyar aranyjáradék 93.25, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 148.25, Bécsi váltóár 85.70, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 214.90, Gelsenkircheni 194.50, Laurakohó 212.50, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) aug. 10. 4.2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.35, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 198.20, Osztrák-magyar államvasut 148.—, Északnyugati vasut —, Bustlehradi vasut —, Londoni váltóár 203.85, Bécsi Bankverein 142.20, Villamos részvény 141.50, 3 százalékos magyar aranykölcson 77.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.40, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 92.90, Osztrák-magyar bank 124.70, Déli vasut részvény 20.40, Elbe völgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 81.10, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) augusztus 10. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.90, 1860. sorsjegy 153.—, Déli vasut 20.40, 4 százalékos aranyjáradék 98.20, Osztrák hitelrészvény 198.15, Osztrák-magyar államvasut 148.—, Olasz járadék 104.30, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.50. Nyugodt.

London, augusztus 10. Angol consol 86½/16.

Páris, aug. 10. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 96.40, Osztr. aranyjáradék 98.85, Magyar aranyjáradék 94.30, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 489.75, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 290.—, 5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 95.10, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.85, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 515.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 95.92, 4 százalékos unifikált török jár. 94.70, Török sorsjegy 175.—, Török dohányrészvénye 420.—, Osztrák földhitelintézet 1124, Osztr. Länderbank 471.—, Magyar jelzalogbank 457.—, Banque de Paris 1482, Banque Ottomane 691.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 114.—, Meridional vasut 660, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 574.—, Rio Tinto 18.86, Sucrerie d'Egypte —, Tula 244.—, Thomson Houston —, Uríkányi köcszn 155, Chartered 20.50, De Beers 316.—, East Rand 109.50, Jagersfontein 108.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 55.75, Váltó Ams-

terdamra (rövid) 208.12, vaito nemet piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 8/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 3/16, Csek Londonra 251.45, Magánkamatláb 1½/16. Szilárd.

DZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Bécsi vágómariavásár.

St.-Marx, augusztus 10. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 2637 darab magyar, 325 drb galicziai, — drb bukovinai, 924 darab németországi.

Jegyzések kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizóökök I-ső minőségű 72—78 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 56—69 fillér, III. min. 48—62 fillér, kivét. — fillér, galicziai hizóökök I-ső minőségű 80—85 fillér, II. minőségű 70—78 fillér, III. minőségű — német hizóökök I. min. 82—92 fillér, kivételesen — fillér, II. min. 74—80 fillér, III. minőségű 68—74 fillér, legelő ökök 48—68 fillér, paraszt ökök 48—58 fill., bika 58—68 korona, kivétel. — korona, tehén 52—72 korona, bivaly — korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, augusztus 10-én. (Hivatalos tudósítás), Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 129—130 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 130—131 fillér. Könnyű (páronként 250 kilg-ig) 133—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslejtésdm 1908. évi augusztus 7. napján volt készlet 37227 drb., 1908. augusztus hó 8-án felhajtott 959 darab, 1908. augusztus 8-án elszállított 321 darab, 1908 augusztus 10. napjára maradt készletben 37865 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Table with columns: Buza, Kilos, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include: tiszavidéki, fehérmegyei, pestvidéki, bányási, bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonaneműek, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri magyar, Repce. Rows include: elsőrendű, közepminőségű, másodikrendű, elsőrendű, közepminőségű.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rózsá, Sárga. Rows include: Dunántúli, Felsőmagyarországi, Nyírségi, Erdélyi, Bányási, Pesti.

Table with columns: Különléte termények, Faj, Pénz, Ár. Rows include: disznósír, szilva, szilva készáru, luczerna magyar, vörös aprós emű, közepzemű, napszemű.

Államadésság közkölcsonok

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Magyar aranyjáradék, koronajáradék, All.köl. Vaskapu célj. ar. 6.8%, 1870. nyemény kölc. 100 frt, Horv.-szlav. reg.-kari. k. 11/16%, M. földteherm. kötv. 4%, Horv.-szlav. 4%, Tiszai szegedi nyer. kölc. 4%, Horv.-szlav. jelez. földi. kötv. 4%, Konv. osztr. adóm. koronai. 4%, Egyes. osztr. jár. papir. 4 1/2%, Osztrák aranyjáradék, koronajáradék, all.-sors. 1860. 1000K, 1860-ból 200K, 1864-ből 200K, 1864-ből 100K.

Záloglevél. Elsőbbségek.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Belvár. tkpt. r.-t., Egyesült. jöv. takpt., Korona ért., Kiszárl. orsz. földh. 34 év, 50% évre, M. agrár-jár.-b. szilókötv., járadékjegy vt., záloglevél kölc., M. áll. takpt. r.-t. 50 évre, 65 évre, 85 évre, Magyar földhitelint. 41 évre, 60 évre, 68 évre, szab. és talajjav. 4%, M. jelez. hitelb. frt.-ban 4 1/2%, ugyanaz 50 évre, forint értékben, 50 évre kor. é., közs. kötv. 50 évre, ugyanaz 50 évre, 50 év vt. 110 frt., 60 év 100 frank, nyer. kötv. frt. é., osztr. földh., nyer. kötv. kor. é., M. lezám. pvtlbt 50 évre, M. tkpt. közp. jelez., közs. kötv. 60 évre, közs. kötv. 70 évre, Osztr.-m. bank 50 év kor. é., P. hazai. tkp. közs. ktv., P. hazai. tkp. frt. é., 100 K n. é. nykvt., Pesti m. keresk. bank, közs. kötv. vt. 110 frt., Adria tengerhajóz. r.-t., Bpesti közúti vaspálya, Déli vasut 100 márká ért.

Bankok részvényei.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Angol-osztrák bank, Budapesti bankgyűlés, Első magyar iparbank, Fiumei hitelbank, Bpesti piros és pénztár egyesít, Hazai bank aug. k., Hermes magy. ált. váltóüzlet, Magy. agr. és jár. b.-r.-t., M. ált. hitelbank aug. k., M. jelzaloghitelb. aug. k., Magy. kereskedelmi r.-t., Magy. k. sz. osztályosr., M. lez.-és pénzv.-bank, M. pénztár k. p. b. r.-t., M. tkp. közp. jelez.-ja, Magyar telepitő és par. bank, Osztrák hitelint. aug. v.

Takarékpénztárak.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Belvárosi tak. arkpénztár, Budapest-Erzsébetvárosi tak., Budapest-Lipótvárosi bank r., Bpesti tak. soraz. zálogk. r.-t., Egyesült bpesti fővárosi tkp., Magy. ált. takarékpénzt. 5%, Magyar orsz. központi takpt., Pesti hazai első takarékpénzt.

Biztosító társaságok.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Első magyar ált. biztosító, Fonciere pesti bit. int., Magy. jég-és vízbizt., Nemzeti baleset biztosító, Pannonia vízszobizt. intézet.

Gőzmalom.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Lujza, Pesti benczmalom, Pesti molnárak és sütők, Pesti Viktoria.

Különléte vállalatok.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Bpest-széli-örinczi teglyagyár, Egyes. téglá és cremenitgy, Eszák. egy. közs.-bánya, Felasón. banya és kohómű, Kőbányai gőztéglyagyár, Közénbánya és teglyagyár, Lechner rákosi teglyagyár, Magyar aszfalt r.-t., Magyar áll. közönb.-r.-t., Magyar kerámia gyár, Balgátarjani közönbánya.

Ujlaki téglá és mészegelő

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Első m. gazdasági gépgyár, Danubius-hajógyár, Fegyver-és gépgyár r.-t., Ganz és társa vasöntő, Magyarbánya fémipargyár r.-t., Nicholson gépgyár részv. társ., Rimamurvasút aug. k., Schlick-féle vasöntő, Waitzer J. gépgyár r.-t., Franklin-társulat, Brassócellulose gyár r.-t., Bpesti ált. villamosági r., Első magyar betontöze, Első magyar gyapjúmosó, Első m. részv.-serítőzöde, Első m. sertésüzlet, Első m. magyar szálloda r.-t., Fiumei tiszántóli kem.-gy., Gschwind-féle szeszgyár, Hungaria mltárgygyár, Kőbányai polgári serítőzö, Magyar cukoripar, Magyar vasuti forg. r.-t., Magyar villamosági rvt., Nemzetk. villamos társ., Szegeci kenderfontógyár r.-t., Adria tengerhajózási r.-t., Bpesti közút vasut aug. k., Bpesti vill. városi vasut, Bpest-újpest-rákosp. vill. vas., Déli vasut aug. v., Dunagőzhajózási társ., Kassa-oderbergi vasut, Magyar h. é. vasutak, Magyar nyugati vasut, Osztr.-magy. államv. aug. v., Pécs-barcsi vasut.

Sorsjegyek.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Bazilika sorsjegy, Osztrák földh., Bécsv. nyer. kölc. 1874. év, Budapesti sorsjegy, Erzsébet szanatorium sorsj., Józsefv. sorsjegy, osztr. földh., Magyar vöröskereszt sorsj., osztr. földh., Osztrák vöröskereszt sorsj., Osztr.-k hitelint. sorsjegy, Pálffy-sorsjegy.

Pénznemek és váltók.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Arany, magyar v. osztr. vert, kor., frt., 20 frankos, 20 márkás, Török aranyira, Német b. bankjegy (100 mk.), Francia bj. (100 frank), Orosz bankj. (100 lira), Papírúrbel darabonként, Roman bankjegy (100 lei), Szerb bankj. (100 ezüst dinár), Váltók London (100 font st.), nemet bankp. 100 m., olasz bankp. 100 lira, Páris 100 frankért.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, aug. 10. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 152 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1382 darab sertés, 48 darab süldő, — darab malacz, összesen 1789 darab sertés, 48 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1522 darab sertés, 16 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 267 drb sertés, 32 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 98—108 fillér, életsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, — fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsúlylevonással 130—137 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillérig, életsúlylevonással 132—138 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsúlylevonással 130—134 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kgr.-ig 130—134 fillérig, életsúlylevonással — fillérig. Belföldi süldő 72—100 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. — (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendő.) A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augustus 9. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Heincz Iván gazdasági segédtséget a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába állattenyésztési segédfelügyelővé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Veres Erzsébet okleveles kisdudóvónót a misztófalui állami kisdudóvódához kisdudóvónóvé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök új. Hints Miklós marosvásárhelyi lakost pénzügyi fogalmazógyakornokká a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben, Deli Gyula és Varga László napidíjas könyvművészeket pedig ideiglenes minőségű könyvművészekké nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter özv. Maximé szül. Boér Szabina gyerővására helyi és Gocz Ida kézdimartonfalvi állami elemi iskolai tanítóknak kölcsönösen áthelyezte.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter a győri anyakönyvi kerületbe Juhász József városi írnököt II. anyakönyvvezető-helyettesévé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Weinberger Sámuel Zindel budapesti lakos, valamint Magdolna nevű kiskorú gyermeke Vámosra és Fried-

mann Ilona aradi lakos családi nevének Kozmára kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A szamosújvári járásbírósnál tekkönyvvezetői, a bajai adóhivatalnál díjas-gyakornoki állásra 2 hét; — Magyarszákoson (Temes vm.) postamesteri, Szilágykövesden postai ügynöki állásra 3 hét és Zombor városnál lovasrendőr-örmesteri állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: FAJOR MATYÁS

Dr. MITZGER

hirneves szakintézet Budapest, Andrassy-ut 51. I. emelet.

Ideg-, nemi-,

bőr-, vérbetegségek, bújakóros (siphilis) betegségek, fertőzés utóbagajai és férfú gyengeségi állapotok, impotentia gyökere gyógyításra. Tapasztalt biztos és gyors eredmények folytán a tisztelttől teljes gyógyulás után fizethető.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utcasarkán

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinót, czím balmot, hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bank hitel

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hangszertelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen.

Budapest, Király-utca 58. szám.

BIZTOS gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek.

mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, vizeleti savak, éjjeli magömlések, sebék és bújakóros bántalmak (syphilis), az fertőzés utóbagajait fellépő idegbajok, korai férfú erő elgyengülés, hármily borkütsékek stb. nőknél fehérhólyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökere gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddjával fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos hírd. és a legérőbb, 82 éves leonálós rendelés intézetét

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső éshólyag bajok vizsgálatára villamos húgycsőtükrözéssel.

Videkiek levelekre kimorlós választ és szakszert tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerlelett gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bújakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget

(húgycsőfolyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfú gyengeség

mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos elker folytán a honorarium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz. Kiváratra gyógyszer.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Pannónia szállóval szemben.)

Átjáró ház. — Bejártat a léposónál. — Külön várószobák.

Table with 2 columns: Pénz, Ár. Lists various prices for goods.

Advertisement for 'Vadászoknak!' (For Hunters!) featuring an image of a rifle and text about 'részletfizetésre' (part payment) for firearms from 'Aufrecht és Goldschmied'.

Advertisement for 'Bausweller Janos' featuring an image of a pocket watch and text about 'ÓRAK ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE' (Watches and jewelry with 10-year warranty on part payment).

Advertisement for 'ÓRAK' (Watches) featuring an image of a man with a watch and text about '5 évi jótállás mellett' (with 5-year warranty) and 'részletfizetésre is' (also on part payment) from 'POLGÁR KÁLMÁN'.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem az a tél.

Nem az a tél, midőn a földre
Milliónyi hópehely szakad,
És elborítja a mezőket
S a lombjafosztott ágakat.

Nem az a tél, ha szélvihartól
Megreszket égbolt és a föld
S te hallgatód kis otthonodban,
Dühében mint jajong, süvölt.

A tél az, hogyha rózsza nyílik
S nap fénylik zöld erdő felett
S te bolygasz árván, elhagyatva
És mullik, mulik életed.

A tél az, hogyha cseng madárdal
S a szíved nem hisz, nem remél
És nincs, ki vigaszt nyújt tenéked —
Ah, ez a tél, ah, ez a tél!

Feleki Sándor

(Problémák.) Nagyon sok az olyan ember, aki rengeteg anyagi és szellemi erőt pazarol olyan dolgok feltalálására, melyek az értékesíthetőség szempontjából haszontalanok. El kell csak olvasnunk csak a szabadalmak címzeit s meggyőződhetünk az állítás igaz voltáról. Nem az újdonság az egyedüli tulajdonsága azoknak a találmányoknak, melyek vagyont szereztek feltalálójuknak, hanem, hogy az ipari értékesítés terén közszükségletet pótolnak. A gyári üzem, az ipari, kereskedői világ a mai életre-halálra menő verseny mellett örömmel alkalmaz minden oly dolgot, amely az üzemet olcsóbbá, a gyártmányokat jobbakká, a cikkeket kelendőbbé teszi. Ide jegyzünk néhány problémát, amelyek részben teljesen megoldatlanok, részben tökéletesítésre várnak.

Egy testben — egy eldobott kőben, hurról elpatló nyílban, lövegben stb. képesek vagyunk eleven erőt felhalmozni. Olyan módot azonban nem ismerünk, melynek erélyével a test eleven erejét gyorsan elvonhatjuk pl. egymásba ütköző vonatknál. — Poloskafogó. Ha a készülék olcsó és jó, minden nagyvárosi ember megveszi. — Készülék könyvek számára, melyek a könnyű lapoztatást lehetővé teszik. — Hajlítható üveget előállítani. — Tűzjelzők-

szülék, amely füst keletkezésekor működésbe lép. — Permetező kocsi, amely az utcái kövezetét nemcsak meglocsolja, hanem valamilyen surolókefe alkalmazásával le is mossa. — Fák döntésére és aprítására való gép. — Sörhordócsap, amely olyan szerkezetű, hogy az edény tartalma látható.

(A szabálytalan arc.) Lombroso azt állította, hogy az emberi arcz asszimmetrikus képződése az emberi nem elajulásának a jele. Dr. Liebreich párisi tanár erre vizsgálat tárgyává tette Lombroso tételét és homlokegyenest ellenkező eredményre jutott. Mint kutatásaiból kiderült, az egyiptomi mumiák, a régi japánok, az afrikai faj és valamennyi az ó-korból ismert nép arca asszimmetrikus volt. Dr. Liebreich több ezer koponyát vizsgált meg és majdnem valamennyin rendellenességet tapasztalt. Leggyakoribb eset, hogy a jobboldali pofacsont előrenyúló részében majdnem derékszög alatt görbül, míg a baloldalinak a görbülése sokkal gömbölyűbb, nem oly hirtelen és egy kevés hátra hajló. Ezt az asszimmetriát, amely száz közül kilenczvenhét esetben volt megfigyelhető, az élőknel többnyire eltakarja és módosítja a bőr, a zsír és az izmok, úgy, hogy csak a koponyákon feltűnő. Dr. Liebreich úgy vélekedik, hogy ezt a szabálytalanságot az a nyomás idézi elő, amelyet az anyaméh izomfala az embrióra gyakorol.

(Uj pálya.) Azoknak, akik értenek a festészethez valamit, új pálya nyílt meg. Az egyik párisi színházigazgató már régebb idő óta tapasztalta, hogy a színművészek és művésznők közül igen sokan nem tudják magukat jól kifesteni. Arczukon hol sok, hol pedig kevés a fehér, vagy a piros, a szemük és szemöldökük vagy kicsi, vagy pedig nagy, nem is is szölvá a finomabb, tehát mindenesetre nehezebb maszkírozásokról, amelyek pedig néha fontosak. Hogy ezen a bajon segítsen, színházához szerződött a festőakadémia egyik fiatal növendékét és annak feladatává tette a művészek és művésznők kozmetikai kötelességeit figyelemmel kísérni és ahol hibát talál, azt javítani. A fiatal, szerény ifju eleinte nem igen mert — különösen a művésznőkkel — erélyesen bánni. Bátorítalanul mondta el kifogásait, amelyek rendszeren csak jelentéktelenségek voltak. Itt az ajkon volt sok pirosító, amott a szemöldök volt nagyon is fekete és merészen ivelt, vagy talán a szépségábrát nem kellő helyre alkalmazták stb. A művésznők szívesen fogadták a szépséghibáknak a kijavítását és így a fiatal festőnek — hogy úgy mondjuk — ki-

nyílt a szeme. Egy ízben aztán gondolt merészetét nagyot. Az egyik művésznőnek az arczát szerepe jellemének megfelelően átfestette, mintha csak egy darab vászon lett volna. A hatás nagyszerű volt. Erre a többi szereplők is szívesen bocsátották arcukat a festő rendelkezésére, aki azután a szerep követelményeinek megfelelően kifestette. Az új kozmetikának híre ment és állítólag nagyobb estélyek, fényes ebédek, vacsorák előtt a fiatal művész műterme tele van társaságbeli, előkelő hölgyekkel, akik arcukat mind a festő ecsetjére bízzák.

(Törvényszéki tárgyalás a háztetőn.) Ujabbán több törvényszéki tárgyalás látszódtott le sajátos helyen. Elegendő lesz, ha a legkülönösebb nevezetességekre utalunk: a Charitében folytatott Eulenburg-pörre és a Brüggelsee mellett levő erdőben tárgyalt Schwarzenstein-pörre. De a legeredetibb és legfurább színter az egyik altonai törvényszék választotta mostanában. Az ottani bírói dalmi törvényszék színdíei büntetőbíróvá tegnapelőtt a háztetőn tárgyalt. Az idei év március havában történt, hogy egy brémai kereskedőt Altonában betöréses lopáson értek. A bűnös a hajszolók elől felmenekült a Rosenstrasse egyik házának tetejére. Természetesen utánamászták a rendőrök, akiket önkéntes buzgalomból egy odaválási mézárósinas is követett. Alighogy felértek a padlásra és kibújtak a cserepekre, szerencsétlenség történt. A mézárósinas a magasból lezuhant az utca kövezetére, ahol súlyosan összezuódott a teste. A kereskedőt azóta már börtönbe zárták a betöréses lopásért. De egy másik vád is merült fel ellene. A panaszos az inas volt, aki azt állította, hogy azért esett le a háztetőről, mert a kereskedő letaszította. A tárgyaláson a vádlott tagadta, hogy elkövette azt a cselekedetet, amit az inas neki tulajdonít. Azt erősítette, hogy ő a veszedelem perceiben már átkusztott a szomszédos épület tetejére. De az inas váltig hangoztatta, hogy minden úgy volt, amint azt ő előadta. A mérőben ellentétes vallomásokból nem tudott a törvényszék kikiosodni. Ezért az elnök az ügyész indítványára elrendelte, hogy a pör összes szereplői vonuljanak fel a kérdéses esemény színhelyére és ott tárgyaljanak. Így azután az elnök, az ügyész, a vádlott, a vádló és a tanúk utnak indultak az illető Rosenstrasse-i ház felé, hogy a tetőn helyszíni szemlét tartanak. Miután a magasban mindent körülmelegesen átvizsgáltak, megállapították, hogy a vádlott a végzetes időpontban csakugyan a szomszédos ház tetején lapult meg és a szerencsétlenség akként keletkezett, hogy az inas az esőzés miatt sikos szindelyeken megcsuszott és lezuhant. Ilyen körülmények között a bíróság a vádlottat felmentette.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

31

Mikor az előszobába értem, bentől nagy tombolást hallottam. Nem tudtam elképzelni, mi okozhatta azt a nagy zajt; alkalmasint ismét elővette a rohama a boldogtalan nyomorékot. A hülye leány nem is figyelt reám, hanem elrohant mellettem fel az emeletre. Félig örültem a félelemtől rohantam ki a házból s csak akkor tértem kissé magamhoz, mikor a kocsi a legnagyobb gyorsasággal tovább vágott velem.

TIZENKILENCZEDIK FEJEZET.

Az a néhány nap, mely az őrnagy ebédjéhez még hiányzott, nagyon értékes volt reám nézve.

A Dexterrel való hosszas társalgás sokkal inkább kimerített, mintsem gondoltam.

Csak néhány órával később, hogy eltávoztam tőle, éreztem, milyen idegessé tett ez a tárgyalás. A legkisebb zajra összeresztentem; a legcsekélyebb kedélyhangulatnál sírásra fakadtam.

Teljes csendre volt szükségem és ezt szerencsére meg is találtam öreg barátomnál. Természetes dolognak tartottam, hogy öreg Benjáminomnak elmondjam a Dexterrel tett látogatást, de csak azután már, miután teljesen megnyugodtam. Látogatást nem fogadtam. Macallan né eljött, hogy megtudja, mit beszéltem Dexterrel, az őrnagy is tiszteletét jött tenni, hogy a legújabb pletykákkal szórakoztasson, de egyiket sem fogadtam. Benjámin vállalta magára a kimentést. Délután egy üdítő sétakocsizást tettünk.

A következő napokat azzal töltöttük el, hogy dominót játszottunk és a régi, elmúlt napokról csevegtünk. Mire a diner napja elkövetkezett, teljesen összeszedtem magam s igazán kíváncsi voltam lady Clarinda ismeretségre.

Benjámin kissé szomorúnak látszott az ut alatt.

A visszaemlékezés, melyek a személyekről és a dinerről visszamaradtak, kissé homályosak már az emlékezetemben. Arra emlékszem, hogy nagyon vígan voltunk, akárcsak régi jó barátok lettünk volna.

Eszembe jut, hogy madame Mirriflore gyönyörű toalettjében és a modorban, melylyel az őrnagy ebédjén résztvett, nagyon kimagaslott a többi fölött. Az őrnagy fiatal primadonnájára is emlékszem; a ruházata még rikítóbb, a hangja még élesebb volt, mint a multkor. Az őrnagyra is emlékszem, aki folyton csókolta a kezeimet, mindig bókákat mondott s úgy viselkedett, mint egy öregedő Don Juan. Arra is emlékszem, hogy öreg Benjámin barátom teljesen ki volt hozva a sodrából, félt madame Mirrifloretől, lady Clarinda előtt szégyelte magát, az őrnagygyal szemben alázatos volt, a primadonna éneke alatt fogfájást kapott és teljes szívéből haza vágyakozott.

Legtisztábban lady Clarindára emlékeztem; tudom minden szavát, melyet beszéltem vele, mintha csak tegnap történt volna.

Látom a ruháját, hallom a hangját.

Fehér mousselin-ruha volt rajta, alatta atlasz, minden disz, vagy csipke nélkül, rendkívül egyszerűen volt öltözve.

Rendkívül szép volt.

Mégis volt valami a szépségében; szögletes keménység, melyet olyan gyakran látni az angol főnemességnél; az orr nagyon vékony, az áll tulságosan előreugró és élesmetszésű, a szép nagy szemek tele nemességgel és szellemmel, de hiányzott benne a szelidség és a gyengédség. Viselkedése kisugározta a teljes bájt, melyet az előkelő nevelés csak még jobban érvényesít és azt az elfogulatlanságot, mely a társalgást folyékonyvá és kellemessé teszi.

Megbeszélésünkhöz képest, mint Woodville asszonyt mutattak be.

Még mielőtt a dinert befejeztük, már mez-

igértük egymásnak, hogy látogatni fogjuk kölcsönösen egymást.

Most már csak az alkalom hiányzott, hogy Beaulynéra tereljünk a beszélgetést.

Késő este végre megjött ez az alkalom.

A primadonna éneke után visszavonultunk egy kis hátsó szobába. Egymás mellett ültünk ketten, teljesen egyedül és látatlanul attól a csoporttól, mely a zongora köré gyűlt. Legnagyobb örömmre lady Clarinda szóba hozta Dextert.

Ezután természetesen áttért Beaulynéra is.

— Tehát tényleg beszélt önnek Dexter Beauly asszony felől? — kérdezte lady Clarinda.

— Nem is hiszi, mennyire csodálkozom és ezen.

— Szabad kérdezni, hogy miért?

— Mert gyűlöl. Mikor legutoljára beszéltem vele, nem engedte meg, hogy a nevét kimondjam előtte. Ez is egyike számtalan különczkedéseinek. És mégis szinte egymásnak vannak teremve, mert ha Beauly asszony extázisban van, olyan dolgokat tesz és mond, melyekért Dexternek hasonló állapotban nem kellene szégyélnie magát. Kíváncsi vagyok, tetszeni fog-e önnek?

— Ön volt oly kegyes, lady Clarinda és meghívott engem, talán leszek oly szerencsés és véletlenül önnel találkozom Beauly asszonynyal?

Lady Clarinda nevetett, mintha ez a gondolat nagyon mulattatná.

— Remélem, hogy nem fog addig várni, míg ez a véletlen bekövetkezik, — felelte a lady. — Heléna legutolsó szeszélye most az, hogy azt képzelet magáról, hogy köszvényes. Valami cseli vagy magyar fürdőre utazott, a nevét elfelejtettem. És hogy azután mit fog tenni, ezt teljes lehetetlenség előre tudni.

— Kedves Woodville asszony, melege van itt talán? egészen elszápadt.

Ezt éreztem magam is. Beaulyné távolléte nagy csapás volt reám nézve.

— Átmenjünk talán a másik szobába, — kérdezte lady Clarinda.

(Folyt.)

S Z I N H A Z A K

Kedden 1908, augusztus 11-én.

Király színház

100 év múlva

Énekes, táncos, látványos tréfa 3 felvonásban, 9 képben, írta Martos Ferencz. Zenéjét össze állította Marthon Géza.

Személyek:

N. Zajtay István Németh Baczur Gaszton Panir Tóth Thoa Szilágyi L. Péter, boltonfaladnos állatkerti igazg. Boross Franco, Malier, műnyszerző, szerkesztő Szirmai Pavlencok, Pribicek, Samu, szerező Rátkai László R. Sasa Peleskői polgármester, Dörögi Z. Molnár Kék, Huszárkapitány Raskó

Kezdeté 8 órákor

Műsor

Szerda: 100 év múlva Csütörtök: 100 év múlva Péntek: 100 év múlva Szombat: 100 év múlva Vasárnap: 100 év múlva

Városligeti Nyári Színház

Vörös talár.

Dráma 4 felvonásban. Írta Briux Kezdeté fél 8 órákor

Magyar színház

Zárva

Péntek: A saslók Szombat: A császár katonái Vasárnap: A saslók

Fővárosi nyári színház

A kék egér.

Bohózat 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órákor

Műsor

Szerda: Csókkirály Csütörtök: A kék egér Péntek: Csókkirály Szombat: d. u. Lili Este: Fuzsitus kisasszony Vasárnap: d. u. Szép Helena. Este: Fuzsitus kisasszony

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17

Szombaton, augusztus 15-én

Nagy megnyitó - előadás!

Változatos új műsor.

Elsőrendű attrakciók Kezdeté 8 órákor

Jegyelővétel: péntektől, 14-iktől kezdődőleg d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma este 7/8 órákor

Nagy Fényes Előadás

"Nino" a világ legerősebb embere. Nino 2 autóbilt emel fel egyszerre a benne ülőkkel együtt. Az autóbiltok súlya 1800 kg. Verona csoport a jelenkor legkitűnőbb kerék párművészei 6 hölgy 1 férfi és az egész nagy műsor.

Órajavítás Ikorona.

Pótlandó új részek kivül. Zsóbóralívog, mutató 10 kr.

Ferenc-körut 44.

Schwimmer Albert órásmester. Nyitva este 9 óráig.

AMERIKAI PARK

Telefon 4-40. UJ-ÖSBUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Nyitva déltán 6 órától reggel 4 óráig.

Ma és mindennap

Nagy Disz Előadás a Varietében.

Persina 100 idomított állattal.

8 Tan-Kvai 8 8 Collin Clairons 8

és az egész monstre augusztusi műsor.

A Tabarin Moulin-Rougeban

Kezdeté 12 órákor 25 szenzációs új szám Kezdeté 12 órákor

HAJNALIG TANCZELŐADÁSOK

Az előadások kedvezőtlen időben is megtartanak.

Hull a haja? Hirdetése a Petroleum-hajszesz-t.

Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körut 78. Töcsék árjegyzékot kérni.

A legelső és legmegbízhatóbb kartellon kivált új és egyszerű használatú ponyva-zsák és kővetődi gyár és kővetődiintézet NAGEL ADOLF, Budapest, V., Arany János-utca 10. Vidéki telefon 35-92. Távirat: Nagela Budapest.

IFJ. SCHULLER FERENCZ nagyvendéglő VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám. A szalmaösvögyek legkedveltebb étterme. Kérésre árák! Kiváló kiszolgálás

"PÁLMALIGET" NAGYVENDÉGLŐ ARÉNA-UT 74. SZÁM. Estéknél BANDA MAROZI és FIAI zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Elsőrendű konyha, kiváló menü-nyelvi és küljelölés borok. — Számos látogatást kór tisztelettel

EKAMP GYULA a bikszádlú fürdő étterem volt bérleje.

DELI étterem és kávéház a Dunaparti korszak, Wurm-u. sarkán Ma és mindennap déltán 4/5-7-ig és este 7/8-11-ig kezdve az európai hírű CISKOVSKY quartette hangversenyes, fényes változatos műsor. Kétszáz és meleg ételek. Rendes polgári árák.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta élőhatból a közönség előtt szabad-tűzön főzött HALÁSZLÉ

Dunai tervasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ Tenisz-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékokok egyedül rakettjavítója. — MACHER REZSŐ sportüzlete Budapest, IV., Koronaherceg utca 3. szám. (Az udvaron)

"VALUTA" erszeny egy darab hóból készltve ára 1 korona kizárólag "Székely" bóröndésnél VII. 9 Rákóczi-ut 4 Árjegyzék ingyen.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHER optikushoz, csak Károly-körut 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök legelőkeltebben kaphatók ingyen árjegyzék bérmentve.

LAHNE-féle tan- és nevelőintézet SOPRON. Fennáll 55 év óta. Teljes VIII oszt. nyilvánossági joggal bíró főgimnáziummal, elemi iskolával és IV. oszt. reáliskolával. Államérvényes bizonyítványokat állít ki és örettségi vizsgálati joggal bír. Egyéni nevelés és tanítás. Gondos felügyelet. Önállóság és öntevékenység való szoktatás. Idegen nyelvek és sport gyakorlása. Mindennemű felvilágosítással szivesen szolgál az igazgatóság.

Kovács Gyula zongora-termel Budapest, V., Ferenc-József-tér 5-6. Gresham-palota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmóniumok legelőkeltebb árban. Teljesen új hangszerek bérbeadása. Részlet és javító-osztály. Zongora hangoltatás eszközöltetik. Állandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

ITT a tavasz!! elmúlt atél de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbor! Gyorsan és biztosan eltünteteli azokat az elismert kitűnő Rogátsy-féle Magyar-Pipere-Borax Állandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán udán és tisztán megtartja. Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntetett szepit, pörsonyi, alkát mittessert palánást málfoltot, a rángos bőrt bársonyimává, a vörösvagy na barnított bőrt fehérré teszi. Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetetlen. Kiváló hatással bír szöngyuladásnál, valamint for- és szájalaplásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré és tükörvímává teszi, a nátkül, hogy a ruhának ártana. Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve. Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1. Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K-80. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb hárszerületben. Csak dobozban, nem kimérve. Egyedül kapható Rogátsy Kálmán drogéria Bpest, Rákóczi-ut 10. Firtelünk a ROGÁTSY névre.

ÉRTESÍTÉS. A nagyérdemű közönséget tisztelettel értesítjük, hogy "KALAP KIRÁLY" üzletét Eskü-ut 6. átvettük és szakszerűleg vezetjük tovább. Saját gyártmányaink olcsó elárúsítása, ugyiszintén angol és olasz divatkalapok gazdag raktára. Becses pártfogásért eszedzik Műhely: Hársfa-utca 33. Osztermann és Stern kalapos mester Panama kalapok 24 óra alatt tisztíttatnak. "Kalap Király" Eskü-ut 6.

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitel-osztály megnyílt a legelőkeltebből a legfinomabbig kaphatók készpénz-ét vagy banknál törlesztendő részlete. A vásárolt zongorák vagy hangszerek értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné. Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepés. Budapest, Király-utca 58. szám. Prospektus és árjegyzék minden hangszerről külön díjmentesen.

Butor készpénzért és részlete 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben. Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Magyar Királyi Polyam- és Tengerhajózási Részv.-Társ 30. sz. közlemény a magy. kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közöszirre teszi, hogy a f. évi hajózási megnyittatót érvényes lisztátvételi díjszabásaiban újabban az alább felsorolt állomásnév változásokat vezette karsztul: Az I. díjszabásban: régi elnevezés újabb elnevezés Bistritz a Hostein Bystritz am Hostein Cerekwitz b. Hruschau Cerekwitz b. Böhm.-Hruschau Iglau Stadt Stadt Iglau Jiritz Ladestelle Jiritz Letowitz Letowitz Minkovitz Minkovitz Mislitz Misslitz Moravian Morawiczan-Loschitz Nestomitz Zuckerfabrik Nestomitz Fabrikeu Rostock Rostok Tausim Bad-Tauschim Velim Welim a vasut igazgatóságot: Kolin L. B.-rél K. K. St.-ra a II. díjszabásban pedig: Fischamend K. K. St.-ról Steg-re változtatta. Budapest, 1908, augusztus 6. Az igazgatóság.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Villatelkek
eladók Piliscsabán a főhercegi erdőből parcellázott Klotild villatelepen részletfizetésre. Telek négy-szögletű 1 koronától fölfele. Egyesületi kalauz a piliscsabai állomáson található.

Magántanulókat
havi 50 korona fizetéssel az 1908/1909. iskolai évre az alsó 3 osztályból teljes ellátással és oktatással elfogad református pap. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Lépcsőházi
különbejáratu alkóvos utcaiban szoba előszobával, villanyvilágítással és fürdőhasználatával aug. 15.-ére kiadó. IV., Váci-utca 76. I. em. 7.

Koporsó asztalok
részére mindennemű koporsók díszítésével összes lemezekkel díszítésre képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Kolossvári
foglalom és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vissza sikeresét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltófolyó specialis tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen olcsó díjazással. Levélben érdeklődésekre kiemelten válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolossvár, Magyar-u. 2

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszünk. Brilliansokért többet fizetünk, mint amennyit vettük. SCHILLER IZDOR, Sip-utca 8. 27133

!! Olcsó kölcsönök !!
Tisztviselői kölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesség és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzálogkölcsönt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Ovadékokra az érték 75%-ig. Katonatisztoknak hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshívtelt, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanokért erdők, bányák adásvételi Oszálysorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítást díjtalanul! Képviselek alkalmazatnak! Eln és Társas bankbizomány és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sark. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28420

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyisintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Jogi szeminarium Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel!

Csemegezőlőt
legszebb fehér és piros Chasselas 5 kilonként 3 koronáért, óriási almát, zamatos körtét, nemesfajú szilvát 2 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kis-kunhalas.

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Műasztalosnál
készen kaphatók sima fényezett hálósobák, cse-resznye, mahagoni és szürke jávorfából igen jó minőségben raktár tülkszfoltosága miatt igen olcsón. Néhány sima angol ebéd-lő berendezés és úri butorok is vannak készen. Réti, Lónyai-utca 25.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Ajtók és ablakok
rég és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuzás rászorlatok, kerkeresek, keramitlapok, Kehlheim lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 78-79. Kiak Üzlet Sziget-ut 6.

BUTOR
árverésről, ínom és egy szerű butor, hálósobák és garson szobák Szalon bőrfotelek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzasszonyor és egyes darabok; Pödes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarkokházban

Magyar Tanügyi
Intézet. (Hatóságilag engedélyezve.) József-körút 10. Felvilágosítást nyújt ugy bel - mint külföldi iskolákról, elintézt minden a tanügyi körébe tartozó ügyet, elintézt iskolai beíratásokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetemi hallgatóknak tisztességes családoknál leendő elhelyezéséről, ellátásáról. Szülőket gyermeküknek minden egyes tárgyiból való előmeneteléről az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről kéthetenként, illetve havonként körülményesen értesíti, reájuk felügyel. Beszerez a könyveket és taneszkereket. A tanulók korrespondálásáról gondoskodik. Tanító-személyzetet (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. Tanácsot, felvilágosítást és útmutatást ad magánvizsgálati ügyben. 28849

Magánnyomozó
István Béjegységi cég el-vállal bírsámi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnése nélkül megfigyelést a el-tűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 108-62. 28587

Kastély
(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Czim megtudható; Mosso Rudolfnál Budapest, Nádor-utca 11. 27809

30 forint. Varrógépek
egy új valódi csajádi Singer varrógép zárszekrény-nél 5 évi írtállással onakia
SINGER A.
műgépésznel Budapest, írtűlet Akadémia-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örképből származó egyenként is pótoláron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsövekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanítt Góra Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsa-szönyeg és egy motorkörékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. 49082

Stenografai
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógép-rendszeren. Díjtalan és biztos állasközvetítés. A „Stenográfia” orszá-gos Gabelsberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírás, gépirás és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairás-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró-és kereskedelmi akadémiai rendes tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosított és másolóiroda. Beíratások naponta az intézet helyiségeiben kisárolag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

Butor
részletre is
mólyen leszállított árban kapható a
Butor-Udvarban
Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.)
Arjegyzék ingyen.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárók, vas-és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Modern lakások
III., Lajos-utca 70 sz. novemberre 2-3-4-5 szobával, minden modern kényelemmel, gáz, villany, kiadók. Ugyanítt tágas vncsehelyiség.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá irodai, iroda berendezések és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol bérgerantárak eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268
Kassány-utca sark.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok
Részeg - - - 45.-frt
Vasgyú matracozsal 8.50
Gyermekágy - - - 11.50
Sodronyágy-betét 3.50
Vas-és rézbutorok egyéni árban. 28048

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

INGYEN
börmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás
GUMMI-
halhólyag stb.rol szölv Ár-jegyzékünköt.
GUMMI-HALHÓLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tostja
NAKIRA valódi indiai írtű-különlegesség tostja 12 korona.
Uterus-Spray
egujabb női különlegesség 14 kor
PESSAR OCLUS
női szor 3-11 kor.

INGYEN
küldjük
műlabak műkezek támgépek sörvkötők
stb.rol szölv legújabb nagy képes árjegyzékünköt
universális sörvkötők
páratlanok, his enyhe nyomásu pelottával a legnagyob szor is elszárható.
HÁSKÖTŐK, Gummiharisnyák stb. mártók szerínt készíttetnek.
MAGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Pontos címre és a vörös keresztre írtve küldjük.

Csemege-szőlő
csakis nemes fajok postakosaraként 2 korért, mázsánként 36 korért, szegfűkörté, csemege alma, turkeszán és görög dinnye, fejes káposzta, paradicsom, tejes kukorica, kovászos uborka zöld-paprika vegyesen vagy egyenként 2 korért, ismételadónak külön árajánlatot küld Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

Csemege-szőlő
csakis nemes fajok postakosaraként 2 korért, mázsánként 36 k.-ért, csemege alma, káposzta, turkesztancukor dinnye, paradicsom bármelyiknek mázsáját 16 korért, görög dinnyét 8, szegfűkörtét 20, kovászos uborkának száza kettő, zöldpaprikának 1 korért, fentiekből postakosaraként egyenként vagy vegyesen 2 korért szállítja Szabó Csongrádról.

Pályázati hirdetés.
A magyar kir. államvasutak Körösmező állomásán 1909. január 31-én a vasuti vendéglő bérlete lejár, ugyanazon időponttól számítandó öt évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 1 koronás bélyeggel és Ajánlat a magyar kir. államvasutak Körösmező állomásán levő vendéglő üzlet bérletére felirattal ellátott, nemkülönben a kelő okmányokkal felszerelt borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1908. augusztus 31 én, déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta után irtéti vényenyl nyújtandók be. Ugyanazon időpontig bántapénzül háromszáz korona készpénzben küldendő be, függetlenül az ajánlatról, a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpenztárába posta után, jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással. A vendéglők bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi és kereskedelmi) osztályában (Tisza-palota, II. em 10. ajtó) a hivatalos órak tartama ala t (d. e. 8-tól d. u. 2 óráig) megtekinthetők, miert is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek ellogadják. A feltételekről eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A magyar királyi államvasutak fentartják maguknak azon jogot, hogy a pályázók közül - tekintet nélkül a felaánlott bérlet-összeg nagyságára - szabadon választhassanak. A vendéglőhelyiségek közül az 1/11. oszt. étterem írtése és világitásáról a vendéglős saját költségén köteles gondoskodni, míg a III. oszt. váró-és étterem világitási és fűtési költségét fele részben a vasuti-intézet, fele részben pedig a vendéglős viseli. Az ajánlat feletti döntés határidejéül a pályázati határidő lejártától számítva nyolcz hét tizedik éi.

Az üzletvezetőség.

MEGHODITOTTOK A VILAGOT!
Gyereben Bela Kristof-ter 2
ASSZONYOK
védekezettek I
Tulnag gyermekáldás ellen megáttit védőcseni Fischer Róza közik nyra. Több ezer kőrszónó és hálaírat. 1 koronáért (postilag levélbelyegeken) megküldi Fischer Róza asszony Budapest VII., Damjanich-utca 23/B. írtésznit, ajtó 5.

Irodai
állást keres elsőjére kiszolgált számvevő, ki jelenleg fővárosi nagyobb irodában mint irodista működik. Ajánlatok „Szorgalmas” jellegére kére tnek a kiadóba

Szőlő
elsőrendű csemegezőlőt, király-és chasselas-muskatalyfajokat szállít minden irányban három koronáért öt kilós postakosarakban Haraszti Antal-szőlőtelepe Kecskemétt.

Csemegezőlőt,
Gyöngyös-vonatahegyit 3 kilonként 350 fillérért, óriási ószibarack duranczai befőzésre és csemegezni 400 fillérért, zamatos körtét, rétesalmát, ringlót 250 fillérért, „mátri gyöngyve”, görög, turkesztán, canialup-dinnyét 21 kilonként vasuton 7 koronáért, 5 kilonként 2 koronáért szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön

Butorvevőknek
ajánlom az 1908. évről kitűnő minőségben elkészült mintaberendezéseket asztalos és kárpitos butorokban, melyeket ujabbak előállításá miatt 30%-kal olcsóbban mint a készlet tar elárusítom. Sarkány J. butoriparos, VII., Erzsébet-körút 26. Zion palota.

INGYEN
DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
MUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTUVAL 55-60 CPM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA: SZINES
OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENÜTT FELVÉTELENK.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RAPHAEL FÉNYKÉPMAGYARÉRT
BUDAPEST, VII. RÖTTENBÜLLÉ-0-06
KÜTFÖLTYE AZ 1908. ÉVI PÁRSI
MEZETLEN KIVÁLLTÁSON
DÍSZKÖLÉVÉ: KERESITTEL ÉS
ARANY-ÉREMMELE.